ŞCOALA NOASTRĂ

Revistă pentru educaţie şi cultură pedagogică, fondată în 1924,
editată de Casa Corpului Didactic Sălaj

EDIŢIA A IV-A, ANUL XXV, NR. 59-60/2025

Editura Școala Noastră
Zalău – 2025

ŞCOALA NOASTRĂ

Revistă pentru educaţie şi cultură pedagogică, fondată în 1924,
editată de Casa Corpului Didactic Sălaj

COLECTIVUL DE REDACŢIE:

prof. **GHEORGHE BANCEA**, inspector şcolar general ISJ Sălaj
prof. **CORINA EMILIA FORŢ**, inspector şcolar general adjunct ISJ Sălaj
prof. **KOVÁCS IRINA ELISABETA**, inspector şcolar general adjunct ISJ Sălaj

Redactor şef: prof. **MARIUS-MIREL MATYAS**, director CCD Sălaj
Redactor şef adjunct: prof. **MARCEL LUCACIU**
Redactori: prof. **SANDA BULGĂREAN**, prof. **LUCIAN GOGA**, prof. **BIANCA MATEI**,
bibliotecar **RODICA-DANA TURC**

ISSN 1223 – 8449

NOTĂ:
Responsabilitatea pentru conţinutul articolelor, pentru formulări şi pentru calitatea traducerilor (acolo unde este cazul) revine în întregime autorilor.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:

Casa Corpului Didactic Sălaj
450059 Zalău, str. Simion Oros nr. 2
tel. 0260-661396
e-mail: editura.scoala.noastra@ccdsj.ro

TIPAR:
Tehno-Print Zalău
Str. Porolissum, nr. 9, tel. 0742 222030

CUPRINS

EDITORIAL
KOVÁCS Irina Elisabeta
Educația – temelia viitorului. Viziune și responsabilitate în învățământul sălăjean 3

EDUCAȚIE DIGITALĂ
Gheorghe BANCEA, Mădălina-Ioana RUS
Inovație, etică și responsabilitate 4

Liana CRISTEA
Tehnologia care modelează viitorul: informatica, inteligența artificială și robotica 7

EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
Luminița Nicoleta GLIGUȚA
Inteligența artificială în orele de educație fizică și sport 9

Mariana PUȘCAȘ
Exercițiul fizic – investiție zilnică în sănătatea ta 12

EDUCAȚIE MUZICALĂ
Lavinia-Maria POJAR-CHIȘ
Inteligența artificială în educația muzicală: de la instrument didactic la partener creativ 14

EDUCAȚIE PRIN ARTĂ
Corina BĂGUȚ
Arta – o abordare semiotică 17

EDUCAȚIE. METODICĂ
Xenia-Adelina CHIȘ
Lecții interactive la matematică realizate cu platforma LIVRESQ 20

Marinela Lenuța SÂRCA
Abordarea integrată STEM în ciclul primar. Exemple de bună practică 23

Valentina-Lucia SOUCA
Influența principiilor directoare ale curriculumului asupra proiectării activităților din educația timpurie și evaluării progresului copilului 26

Amelia VEDINAȘ
Cum predăm gramatica unei limbi străine prin jocuri didactice 29

Delia PURGHE
Despre practica citirii cu voce tare 31

Manuela VARGA
Storytelling multimodal: strategii digitale creative în predarea limbii engleze 33

EDUCAȚIE. ȘTIINȚĂ
Adriana MARIAN
Impactul biologiei în educația de azi 35

Iuliana STAN
Cunoașterea științifică școlară 37

EXPERIEȚE EXTRACURRICULARE
Gabriella ERDEI
Tabăra de lectură, o experiență reușită 40

ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL
Petru Ioan IANC
Tulburările de limbaj în accidentele vasculare cerebrale 43

Antonela CHEZAN
File din calendarul dizabilității…..... 46

Ivan IAMBOR
Rolul centrelor incluzive în sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale 49

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL
Laura Ruxandra CRIȘAN
Comunicarea asertivă în activitatea managerială 50

Florian Cosmin PORCAR
Management educațional în era schimbării accelerate: leadership, calitate și echitate 53

PROIECTE
Mirela MOISI 56
Punte între școala noastră și Proiectele ETWINNING .....

Miluşka CONEARIC
Dezvoltarea culturii, tradițiilor și limbii slovace prin proiecte extrașcolare și extracurriculare . 57

REFLECȚII
Ana MORAR 59
Ce vrei să te faci când o să fii mare? .....

ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR
Andrea OLÁH 61
Consecințele atmosferei familiale asupra preșcolarilor .....

RELIGIE. TRADIȚII
Ioana-Gabriela BOITOR
Magia sărbătorilor de iarnă 64

CRONICA „Școala Noastră” 66

EDUCAȚIA – TEMELIA VIITORULUI. VIZIUNE ȘI RESPONSABILITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SĂLĂJEAN

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea.” - Nelson Mandela

Educația reprezintă fundamentul pe care se construiește viitorul unei societăți. Într-un context social, economic și tehnologic în permanentă transformare, sistemul de învățământ românesc este chemat să răspundă unor provocări complexe: adaptarea la noile cerințe ale lumii contemporane, formarea competențelor pentru viață, integrarea tehnologiei digitale și, mai ales, menținerea echității și calității în educație.

În fața acestor provocări, este nevoie de o viziune clară și de o responsabilitate comună — a instituțiilor, a cadrelor didactice, a părinților și a comunității. Educația nu este doar sarcina școlii, ci un proiect colectiv de construcție a viitorului.

Reformele curriculare, digitalizarea, schimbările demografice și nevoia de formare continuă a cadrelor didactice conturează o perioadă de tranziție și adaptare. Profesorul de astăzi nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un mentor, un facilitator al învățării, un model de gândire critică și empatie.

În același timp, școala trebuie să devină un spațiu incluziv, în care fiecare elev să-și poată valorifica potențialul, indiferent de mediul din care provine. Echitatea în educație, digitalizarea echilibrată și dezvoltarea competențelor socio-emoționale sunt direcții esențiale pentru viitorul apropiat.

În județul Sălaj, sistemul de învățământ reflectă aceste transformări, dar și eforturile constante de adaptare la noile cerințe educaționale. În pofida provocărilor – scăderea populației școlare, migrația, nevoia de resurse moderne – școala sălăjeană își păstrează echilibrul și direcția.

Rezultatele obținute de elevii sălăjeni la examenele naționale și la competițiile școlare, implicarea cadrelor didactice în proiecte educaționale naționale și europene, precum și preocuparea constantă pentru formare profesională continuă sunt dovezi clare ale unui sistem educațional viu, dinamic și responsabil.

Inspectoratul Școlar Județean Sălaj, împreună cu instituțiile partenere, a promovat o viziune centrată pe calitate, echitate și performanță, susținând inițiativele locale, încurajând inovarea didactică și valorizând rezultatele elevilor și ale profesorilor. În spatele fiecărui succes se află devotamentul și profesionalismul dascălilor, adevărați arhitecți ai viitorului.

În această dinamică a schimbării, revista Școala Noastră, editată de Casa Corpului Didactic Sălaj, are un rol deosebit. Ea reprezintă spațiul de reflecție, dialog și valorizare a experiențelor profesionale din întreg județul. Prin paginile sale, se conturează o imagine fidelă a vieții școlare: proiecte, bune practici, cercetări, opinii și exemple de inspirație pedagogică.

Importanța unei astfel de publicații este majoră: ea creează legături între școli, între generații de dascăli, între trecutul și viitorul educației sălăjene. Școala Noastră nu este doar o revistă, ci o comunitate intelectuală vie, care susține valorile educației și promovează spiritul de colaborare, profesionalism și respect reciproc.

Educația este temelia viitorului, dar și oglinda prezentului. În județul Sălaj, prin efortul constant al cadrelor didactice, prin deschiderea instituțiilor și prin implicarea comunității, se construiește zi de zi un model de educație bazat pe valori, viziune și responsabilitate.

În fața tuturor provocărilor, rămâne convingerea că școala este și va rămâne centrul comunității, locul unde se formează nu doar competențe, ci și caractere. Iar Școala Noastră — ca spațiu de dialog și reflecție — va continua să fie un simbol al coeziunii și al pasiunii pentru educație în Sălaj.

Prof. dr. KOVÁCS Irina Elisabeta

Inspector școlar general adjunct -Inspectoratul Școlar Județean Sălaj

INOVAȚIE, ETICĂ ȘI RESPONSABILITATE

Educația digitală – despre AI, literație digitală, DigCompEdu

Inspector școlar general, prof. Gheorghe BANCEA,
Inspector școlar, prof. dr. Mădălina-Ioana RUS,
Inspectoratul Școlar Județean Sălaj

Educația contemporană se află într-un proces accelerat de transformare, marcat de dezvoltarea tehnologiilor digitale și, mai recent, de apariția inteligenței artificiale (IA) ca instrument de sprijin în procesul didactic. Dacă, până de curând, digitalizarea viza în principal alfabetizarea tehnologică și utilizarea platformelor educaționale, astăzi, discuția se mută spre o dimensiune mai complexă: cum putem folosi IA pentru a îmbunătăți procesul de predare și învățare, păstrând totodată principiile etice și rolul central al profesorului.

În România, interesul pentru integrarea responsabilă a inteligenței artificiale în educație a crescut semnificativ în 2025, odată cu anunțul Ministerului Educației privind elaborarea unui ghid național de utilizare a IA în școli, menit „să arate cum poate fi folosită inteligența artificială astfel încât să fie un plus, nu un minus” (Digi24, 2025).

Această transformare nu este doar tehnologică, ci una profund pedagogică, aducând în prim-plan necesitatea redefinirii competențelor profesorului și a unei gândiri critice asupra modului în care tehnologia servește învățării.

La nivel european, Comisia Europeană a stabilit prin documentele „European Framework for the Digital Competence of Educators – DigCompEdu” (2017) și „Artificial Intelligence in Education – Human-Centric Innovation” (2024) principiile fundamentale pentru utilizarea etică și eficientă a IA în educație.

IA este privită ca un instrument complementar, menit să sprijine personalizarea învățării, evaluarea adaptivă și accesul echitabil la educație, fără a înlocui rolul profesorului. Cadrul DigCompEdu subliniază, printre cele 6 domenii-cheie, importanța resurselor digitale, a evaluării formative asistate de tehnologie și a dezvoltării competențelor digitale ale elevilor, elemente care pot integra componente de IA (European Commission, 2017).

Totodată, strategiile europene recomandă statelor membre să formeze cadrele didactice în utilizarea IA ca instrument pedagogic și nu tehnologic, asigurând astfel o abordare centrată pe elev și pe dezvoltarea gândirii critice, creative și etice.

În viziunea lui Ethan Mollick, autorul cărții *„Co-Inteligența. Cum să trăiești și să muncești cu inteligența artificială”* (2024), viitorul nu aparține nici oamenilor singuri, nici mașinilor singure, ci colaborării dintre cele două forme de inteligență. Mollick susține că succesul în era AI nu vine din a o controla sau evita, ci din a lucra împreună cu ea, folosind-o pentru a extinde creativitatea, raționamentul și capacitatea de învățare. Aplicată în educație, această perspectivă înseamnă o „co-inteligență pedagogică”, unde profesorul și elevul folosesc IA nu ca înlocuitor al gândirii, ci ca partener cognitiv care stimulează reflecția, curiozitatea și gândirea critică.

Educația contemporană se desfășoară într-un ecosistem digital complex, în care catalogul electronic, platformele educaționale, resursele multimedia și inteligența artificială au devenit parte integrantă a procesului de predare-învățare. În acest context, literația digitală a cadrului didactic nu mai reprezintă o opțiune, ci o condiție esențială a calității actului educațional.

Conceptul de literație digitală depășește simpla utilizare a unui calculator sau a unei platforme online. El implică un ansamblu de abilități, atitudini și valori care permit cadrelor didactice să caute, să evalueze critic și să creeze informație digitală, să comunice și să colaboreze prin mijloace tehnologice și să utilizeze tehnologia în mod responsabil, sigur și etic (European Commission, 2017)

La nivel european, competențele digitale ale profesorilor sunt definite prin DigCompEdu – Cadrul european pentru competențele digitale ale cadrelor didactice. Acest cadru are la bază activitatea

Joint Research Centre (JRC) al Comisiei Europene. În România, a fost transpus oficial prin Ordinul Ministrului Educației nr. 4150/29.06.2022, care aprobă Cadrul de competențe digitale al profesionistului din educație,

DigCompEdu oferă un limbaj comun și un standard de referință pentru evaluarea competențelor digitale ale cadrelor didactice din toate țările europene (European Commission, 2017). Structura sa cuprinde șase domenii principale și 22 de competențe specifice, grupate astfel:

1. Implicare profesională (Professional Engagement) – colaborarea între profesori, comunicarea digitală cu părinții și elevii, formarea continuă prin comunități online.
2. Resurse digitale (Digital Resources) – identificarea, evaluarea și adaptarea resurselor digitale educaționale, precum și respectarea drepturilor de autor.
3. Predare și învățare (Teaching and Learning) – integrarea tehnologiei în designul lecției, învățarea sincronă și asincronă, predarea diferențiată.
4. Evaluare (Assessment) – utilizarea instrumentelor digitale pentru feedback formativ, analiza progresului elevilor și adaptarea intervenției educaționale.
5. Implicarea activă a elevilor (Empowering Learners) – motivarea și sprijinirea elevilor prin tehnologie, adaptarea pentru nevoi educaționale speciale, stimularea autoreglării învățării.
6. Facilitarea competențelor digitale ale elevilor (Facilitating Learners' Digital Competence) – profesorul ca formator al cetățeniei digitale: siguranță online, etică, creativitate și rezolvare de probleme în mediul digital.

Cadrul DigCompEdu nu evaluează doar nivelul tehnologic, ci mai ales dimensiunea pedagogică – modul în care profesorul transformă procesul de învățare cu ajutorul tehnologiei.

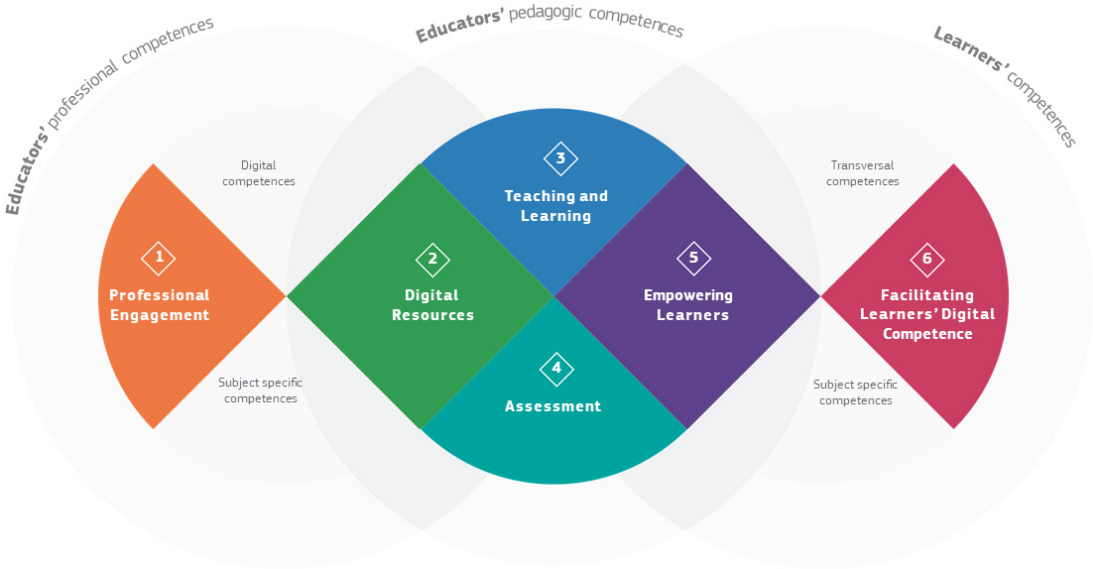

Sursa: European Commission

După adoptarea Ordinului 4150/2022, competențele digitale nu mai sunt doar responsabilitatea individuală a profesorului, ci devin obiectiv instituțional „art. 2 - Cadrul de competențe digitale al profesionistului din educație va fi cuprins în profilurile de competență ale cadrului didactic și în orice alt document privind formarea în cariera didactică, începând cu anul școlar 2022-2023"

De asemenea, cadrul poate fi utilizat pentru diagnoza internă a școlii: unde există nevoi mai mari (evaluare digitală? colaborare? siguranță online?) și cum pot fi orientate resursele și formările către acele domenii specifice. Pe termen lung, dezvoltarea competențelor digitale contribuie la creșterea calității educației, la transparență și la adaptarea școlii la nevoile elevilor generației digitale.

Art. 1 alin (1) din 4150/2022 se reglementează cadrul de competențe digitale al profesionistului din educație – DigCompEdu: *Cadrul DigCompEdu se adresează cadrelor didactice de la toate nivelurile*

de educație, de la învățământul preșcolar până la învățământul superior și educația adulților, inclusiv educația și formarea generală și profesională, educația adresată persoanelor cu nevoi speciale și educația în contexte de învățare non-formale.

Cadrul DigCompEdu pune la dispoziție un model de progres, pentru a ajuta cadrele didactice să își evalueze și să își dezvolte competențele digitale. Acesta descrie șase niveluri, de la A1 la C2, prin parcurgerea cărora se dezvoltă competențele digitale ale unui cadru didactic. În primele două niveluri, Începător - A1 și Explorator - A2, cadrele didactice asimilează informații noi și își formează practici digitale de bază. În următoarele două niveluri, Integrator - B1 și Expert - B2, aplică, dezvoltă și își structurează practicile digitale. În nivelurile superioare, Lider - C1 și Inovator - C2, pot transmite cunoștințele către alți profesori, în mod critic, pot crea noi practici.

Transformarea educației într-o lume profund digitalizată impune o redefinire a competențelor profesionale ale cadrului didactic. Literația digitală nu se mai reduce la folosirea unor instrumente tehnologice, ci presupune gândire critică, creativitate, colaborare, etică și responsabilitate digitală. Cadrul european DigCompEdu, preluat în România prin Ordinul nr. 4150/2022, oferă un reper clar pentru dezvoltarea acestor competențe, în acord cu politicile educaționale europene.

Pentru profesori, înseamnă un proces continuu de învățare și auto-reflecție; pentru școli, o direcție instituțională de dezvoltare; iar pentru elevi, garanția unei educații relevante și sigure, în acord cu lumea digitală în care trăiesc.

În concluzie, integrarea tehnologiei în educație a trecut de pragul simplului acces la instrumente digitale, devenind o problemă complexă de inovație, etică și responsabilitate, un cadru pentru o educație digitală autentică, care să pregătească elevii nu doar să folosească tehnologia, ci să coexiste cu ea în mod critic, creativ și uman.

Viabilitatea pe termen lung a educației digitale nu va fi evaluată prin viteza de adoptare a noilor instrumente, ci prin modul în care reușim să îmbinăm inovația cu o etică neclintită și cu un simț profund de responsabilitate umană.

Bibliografie/ Sitografie:

1. Mollick, Ethan (2024). *Co-Inteligența. Cum să trăiești și să muncești cu inteligența artificială.* Editura Publica, București;
2. DigCompEdu - The Joint Research Centre: EU Science Hub, accesat la data de 27.10.2025;
3. https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en accesat la data de 27.10.2025;
4. https://eos.ro/lansare-digcompedu-in-limba-romana/ , accesat la data de 27.10.2025.

TEHNOLOGIA CARE MODELEAZĂ VIITORUL: INFORMATICA, INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI ROBOTICA

Prof. Liana CRISTEA
Școala Profesională Sâg

Într-o lume aflată într-o continuă transformare digitală, informatica a devenit una dintre cele mai importante domenii de studiu și cercetare. De la aplicațiile mobile pe care le folosim zilnic, până la roboții care ne pot ajuta în spitale sau în gospodărie, informatica se află în centrul progresului tehnologic. Elevii de astăzi, care învață bazele programării și ale gândirii algoritmice, vor fi mâine cei care vor construi lumea digitală a viitorului.

Inteligența Artificială – mintea digitală a prezentului

Inteligența artificială (IA) este una dintre cele mai fascinante ramuri ale informaticii moderne. Prin IA, calculatoarele pot învăța din experiență, pot recunoaște imagini, pot traduce limbi sau chiar pot scrie texte și crea muzică. În ultimii ani, inteligența artificială a devenit parte integrantă din viața noastră: asistenții virtuali, recomandările de pe platformele online sau sistemele de conducere autonomă a mașinilor folosesc algoritmi de învățare automată.

Totuși, odată cu dezvoltarea rapidă a acestei tehnologii, apar și întrebări legate de etică și responsabilitate. Cum ne asigurăm că inteligența artificială este folosită în scopuri benefice? Cum putem evita abuzurile, dezinformarea sau pierderea locurilor de muncă din cauza automatizării? Aceste dileme sunt tot mai discutate atât de specialiști, cât și de profesori și elevi, deoarece IA nu este doar un instrument, ci o forță care modelează societatea.

Programarea la școală – limbajul viitorului

În școli, studiul informaticii nu mai este doar o activitate opțională, ci o necesitate. Programarea dezvoltă gândirea logică, răbdarea și creativitatea. Prin scrierea de cod, elevii învață să gândească pas cu pas, să rezolve probleme complexe și să construiască soluții practice. În plus, contactul cu limbaje de programare precum Python, C++ sau Java deschide ușa către cariere diverse, de la dezvoltarea de aplicații până la cercetarea științifică.

Proiectele școlare în care elevii realizează jocuri simple, aplicații educaționale sau chiar mici roboți reprezintă o modalitate excelentă de a îmbina teoria cu practica. În acest fel, informatica devine nu doar o materie, ci o experiență captivantă care încurajează colaborarea și inovația.

Siguranța online – responsabilitatea din spatele ecranului

Odată cu accesul tot mai ușor la internet, apare o altă provocare: siguranța online. Mulți tineri petrec ore întregi în mediul digital, fără să realizeze riscurile la care se expun. De la furtul de date personale până la manipularea informațiilor, pericolele lumii virtuale sunt reale și pot avea consecințe serioase.

Educația digitală trebuie să însoțească procesul de învățare informatică. Elevii trebuie să învețe cum să își protejeze parolele, cum să recunoască site-urile nesigure, cum să evite postarea informațiilor personale și cum să reacționeze în fața fenomenelor de cyberbullying. Un utilizator informat este un utilizator protejat. Siguranța online este, în fond, o formă de inteligență: aceea de a ști când și cum să folosești tehnologia.

Robotica – puntea dintre lumea digitală și cea reală

Robotică este domeniul în care informatica se unește cu mecanica și electronica pentru a da viață unor mașini capabile să interacționeze cu mediul înconjurător. De la roboți industriali care construiesc automobile, până la micii roboți educaționali din laboratoarele școlare, acest domeniu oferă o perspectivă concretă asupra modului în care algoritmii pot controla lumea fizică.

Participarea elevilor la concursuri de robotică este o oportunitate deosebită de învățare. Aici, ei învață să lucreze în echipă, să aplice cunoștințele de programare, matematică și fizică și să găsească soluții creative la probleme reale. Robotică este mai mult decât o disciplină tehnică – este o lecție despre cooperare, perseverență și inovație.

Concluzie

Informatica, în toate formele ei – de la programare și inteligență artificială până la siguranță

online și robotică – reprezintă fundamentul viitorului. A învăța informatică înseamnă a învăța cum să gândești critic, cum să creezi și cum să îți folosești cunoștințele pentru a îmbunătăți lumea din jur.

Pentru elevii de azi, informatica nu este doar o disciplină, ci o poartă deschisă spre viitor. Iar pentru profesorii și școlile care o sprijină, este o investiție în generațiile care vor construi o lume mai inteligentă, mai sigură și mai inovatoare.

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN ORELE DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Prof. Luminița Nicoleta GLIGUȚA
Școala Gimnazială Nr. 1 Bănișor

În ultimii ani, **inteligența artificială (AI)** a pătruns în tot mai multe domenii ale vieții noastre și în sistemul educațional.

Învățarea adaptivă și **personalizarea învățării** capătă noi dimensiuni cu ajutorul AI, aceasta permițând personalizarea exhaustivă a experienței de învățare. Sistemele cu inteligență artificială analizează continuu performanța, stilul de învățare și ritmul individual al fiecărui elev sau student, ajustând dinamic conținutul educațional pentru a răspunde optim nevoilor sale specifice. Inteligența artificială susține procesul de planificare și de proiectare didactică, oferind cadrelor didactice un suport comprehensiv în elaborarea și optimizarea activităților de învățare.

Dar te-ai gândit vreodată că AI-ul poate ajuta și la orele de educație fizică și sport?

Educația fizică este una dintre disciplinele care, deși pare tradițională, se află astăzi într-un proces de modernizare profundă. Prin apariția inteligenței artificiale (AI), orele de sport pot deveni mai dinamice, mai personalizate și mai eficiente.

În fiecare școală există elevi care abia așteaptă ora de educație fizică, dar și alții care o privesc ca pe o povară. Unii se simt stânjeniți, alții nu au încredere în propriile abilități sau pur și simplu nu găsesc plăcere în activitățile sportive tradiționale.

Astăzi, inteligența artificială începe să devină un aliat important al profesorilor de educație fizică și sport, oferind soluții moderne pentru a face orele mai atractive, mai personalizate și mai motivaționale.

Profesorii nu mai sunt limitați la observație directă sau la metode clasice de evaluare, ci pot utiliza instrumente digitale care oferă date precise despre activitatea elevilor și îi ajută să își adapteze strategiile didactice.

Inteligența artificială **nu înlocuiește mișcarea**, ci o **optimizează** — transformând ora de educație fizică într-o experiență inteligentă, interactivă și motivantă.

Aspecte pozitive ale inteligenței artificiale în ora de educație fizică și sport

1.Sprijin pentru planificarea didactică

Unul dintre cele mai importante roluri ale AI-ului este sprijinul pe care îl oferă în organizarea și planificarea orelor.

Aplicațiile bazate pe inteligență artificială pot genera automat:

- planuri de lecție adaptate la vârsta, nivelul și condiția fizică a elevilor;
- propuneri de exerciții variate, cu niveluri diferite de dificultate;
- analize comparative între clase, grupe sau perioade de antrenament.

Astfel, profesorul nu mai trebuie să piardă timp cu calcule sau planuri repetitive. AI-ul devine un asistent digital de predare, care ajută la o mai bună organizare și îi oferă profesorului posibilitatea de a se concentra pe comunicare, motivație și interacțiunea umană din clasă.

Resurse utile pentru profesori:

1.**Google Fit for Education** – aplicație gratuită care poate fi folosită pentru monitorizarea activității fizice, pas cu pas, și pentru a organiza mici competiții între elevi. www.google.com/fit

2. **PhysiAI Trainer** – instrument bazat pe AI care analizează mișcarea corpului prin cameră și oferă feedback instant, ideal pentru demonstrații la orele de educație fizică. www.physi.ai

3. **Kahoot! Move** – extensie a platformei Kahoot care combină mișcarea cu învățarea interactivă, utilă pentru încălziri sau jocuri motivaționale în clasă sau în sala de sport.

www.kahoot.com/move

2. Învățare personalizată și feedback în timp real

AI-ul permite o abordare individualizată a procesului de învățare.

Fiecare elev are un ritm propriu, o rezistență diferită și un mod unic de a reacționa la efort. Cu ajutorul brățărilor inteligente, ceasurilor de fitness sau camerelor conectate la algoritmi de analiză, profesorul poate urmări în timp real:

- pulsul, intensitatea efortului și recuperarea;
- corectitudinea mișcării, identificând erorile de posturã;
- gradul de implicare și progresul individual.

Elevii pot primi feedback imediat, vizualizat sub formă de grafice, scoruri sau recomandări personalizate: de exemplu, „încetinește ritmul pentru a evita suprasolicitarea" sau „excelent, ai menținut frecvența optimă a mișcării".

Această învățare asistată de tehnologie îi ajută să înțeleagă și să simtă mai bine propriul corp, dezvoltând o atitudine conștientă față de activitatea fizică.

3.Ore mai atractive prin joc și tehnologie

Un mare avantaj al AI-ului este gamificarea – transformarea exercițiilor fizice în experiențe ludice și captivante.

Elevii pot concura cu un avatar virtual care se adaptează la nivelul lor, pot participa la jocuri interactive sau pot urmări progresul sub formă de puncte și recompense digitale.

De exemplu:

- Într-o orã de vitezã și reacție, o aplicație poate afișa pe ecran timpii de reacție ai elevilor și îi poate provoca sã-și depășeascã propriul record.
- Într-un joc de echilibru sau coordonare, AI-ul poate analiza postura și poate acorda puncte în funcție de precizie.

Această metodă face ora mai motivantă, competitivă și plină de energie pozitivă, contribuind la implicarea chiar și a elevilor mai puțin pasionați de sport.

4. Evaluare obiectivă și bazată pe date

Evaluarea este una dintre cele mai sensibile părți ale procesului didactic. În sport, subiectivitatea poate apărea ușor — unii elevi pot fi evaluați mai mult după impresie decât după progres real. AI-ul elimină această problemă prin măsurarea obiectivă a performanței.

Sistemele inteligente pot genera rapoarte detaliate despre:

- evoluția forței, vitezei sau rezistenței în timp;
- frecvența participării și implicarea la ore;
- nivelul de îmbunătățire a tehnicii de execuție.

Profesorul devine astfel un interpret al datelor, nu doar un observator. Poate explica elevului exact unde s-a îmbunătățit și ce trebuie să lucreze mai departe. Elevii, la rândul lor, învață să accepte evaluarea ca pe un proces obiectiv și constructiv, nu ca pe o simplă notare.

5. Formarea competențelor specifice prin interdisciplinaritate

Prin integrarea AI-ului în orele de educație fizică, elevii nu doar că își dezvoltă condiția fizică, ci dobândesc și competențe digitale și științifice.

Ei pot învăța:

- sã interpreteze grafice și date;
- sã înțeleagã modul de funcționare al senzorilor și algoritmilor;
- sã aplice principiile autoevaluării și autoreglării performanței.

Astfel, ora de sport se transformă într-un spațiu interdisciplinar, în care știința, tehnologia și mișcarea se completează armonios.

Ca orice tehnologie, inteligența artificială are și aspecte negative sau limitări.

Dezavantajele și provocările utilizării AI:

1. Costuri ridicate

Echipamentele moderne, senzorii, licențele și programele software pot fi costisitoare. Pentru multe școli, integrarea AI-ului necesită resurse financiare suplimentare sau proiecte educaționale externe.

2. Probleme de confidențialitate a datelor

Monitorizarea corporală implică colectarea unor date sensibile (ritm cardiac, greutate, mișcare). Este necesară o gestionare etică și sigură a informațiilor, conform reglementărilor privind protecția datelor personale.

3. Dependența de tehnologie

Există riscul ca elevii să devină mai interesați de dispozitive și ecrane decât de mișcare în sine. Profesorul trebuie să mențină echilibrul între tehnologie și activitatea fizică reală.

4. Diminuarea interacțiunii umane

Nici o aplicație nu poate înlocui empatia, încurajarea, motivația, empatia și spiritul de echipă pe care le creează un profesor adevărat.

Inteligența artificială nu trebuie privită ca un înlocuitor al profesorului de educație fizică, ci ca un partener inteligent care poate face orele mai eficiente, mai sigure și mai atractive. Folosită cu responsabilitate și echilibru, AI-ul poate transforma ora de sport dintr-o simplă rutină într-o experiență educativă modernă, unde tehnologia și mișcarea merg mână în mână spre un scop comun: dezvoltarea armonioasă a elevilor, iar sala de sport se poate transforma într-un spațiu inteligent, unde fiecare elev se mișcă, învață, analizează și evoluează.

Succesul nu depinde de mașini, ci de oameni – de profesorii care știu să folosească inovația pentru a inspira generațiile de copii să rămână active, sănătoase și curioase.

(imagine creată cu ajutorul inteligenței artificiale)

Bibliografie

Bailey, R. (2019) – **Educația fizică în era inteligenței artificiale**

Kao, C. & Chuang, T. (2020) – **Gamificarea în educația fizică**

Comisia Europeană (2022) – **Ghid etic pentru folosirea inteligenței artificiale în educație**

Radu, A.&Toma, G.(2023) –**Inteligența artificială și predarea educației fizice în România**

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) (2021) – **Activitatea fizică la tineri**

EXERCIȚIUL FIZIC – INVESTIȚIE ZILNICĂ ÎN SĂNĂTATEA TA

Prof. Mariana PUȘCAȘ
Școala Gimnazială „Porolissum” Zalău

Motto: *„Ziua în care vei fi responsabil şi nu vei mai găsi scuze, aceea este ziua startului, care te va purta către succes.”* – O.J.Simpson

Exerciţiile fizice şi sportul sunt mijloace permanente de păstrare a sănătăţii, de creştere a capacităţii de muncă şi de prelungire a duratei vieţii.

Mai multe personalități românești au lucrat la bazele educației fizice în școli, dar Spiru Haret a fost cel care a reorganizat întreg sistemul de învățământ și a acordat o foarte mare importanță sportului. Acesta a introdus oina în școli, gimnastica se preda din clasele primare, dansuri naționale, a organizat concursuri de oină, gimnastică, întâlniri ale profesorilor de gimnastică la nivel național.

Exercițiile fizice au un rol bine definit in menținerea sanatatii, acest lucru fiind cunoscut din cele mai vechi timpuri. Este unanim cunoscut faptul ca atat corpul uman, cat și psihicul au nevoie de exerciții fizice pentru a-și menține integritatea și o buna functionalitate.

Exerciţiile fizice efectuate regulat supun în mod obligatoriu organismul la mişcare. Mişcarea la rândul ei intensifică toate activităţile din organism: circulaţia sângelui în plămâni şi în celelalte organe, respiraţia, schimburile de substanţe nutritive la nivelul ţesuturilor, procesele de excreţie, de curăţire a sângelui de substanţele vătămătoare rezultate din arderile celulare etc.Exerciţiile fizice efectuate regulat supun în mod obligatoriu organismul la mişcare. Mişcarea la rândul ei intensifică toate activităţile din organism: circulaţia sângelui în plămâni şi în celelalte organe, respiraţia, schimburile de substanţe nutritive la nivelul ţesuturilor, procesele de excreţie, de curăţire a sângelui de substanţele vătămătoare rezultate din arderile celulare etc..

Lipsa de mişcare îngreunează desfăşurarea normală a proceselor biologice, fapt care se răsfrânge negativ asupra stării de sănătate şi de rezistenţă a organismului faţă de agenţii patogeni. Prin mişcare se îmbunătăţeşte nutriţia ţesuturilor şi celulelor, ceea ce duce la creşterea şi dezvoltarea ganelor, la mărirea capacităţii lor funcţionale.

Sub aspectul ţinutei corporale şi al dezvoltării aparatului locomotor, exerciţiile fizice contribuie din plin la menţinerea unei ţinute corecte a corpului, care favorizează o bună funcţionare a tuturor organelor, precum şi o înfăţişare zveltă şi frumoasă. Mişcările corpului devin precise, agere şi coordonate, iar forţa de contracţie a muşchilor creşte.

Nu trebuie să uităm influenţa binefăcătoare a exerciţiilor fizice şi a sportului practicat în aer liber asupra sistemului nervos. În creier, schimbul de substanţe nutritive este mai intens decât în celelalte organe. În activitatea sa de coordonare a tuturor proceselor biologice şi psihice, creierul consumă o cantitate mult mai mare de oxigen decât inima sau plămânii, organe care sunt mari consumatoare de oxigen. În felul acesta putem înţelege sensibilitatea extraordinară a ţesutului nervos la lipsa de oxigen, manifestată prin scăderea capacităţii de lucru a creierului şi apariţia oboselii premature. Asigurarea aerului curat şi a unui flux sporit de oxigen la creier este o condiţie fundamentală pentru menţinerea sănătăţii.

Jocul ca mijloc al educaţiei fizice reprezintă o formă tipică de activitate, fiind un fenomen social. Jocurile contribuie la stimularea şi cultivarea relaţiilor de prietenie şi colaborare, a iniţiativei şi imaginaţiei creatoare a unui fond complex de priceperi, deprinderi şi calităţi motrice, asigură educarea unor atitudini, comportamente, sentimente, însuşiri, deprinderi şi obişnuinţe de comportare morală: cinste, perseverenţă, demnitate, modestie, curaj, stăpânire de sine, independenţă

Sportul este un mijloc prin care se poate ajunge la perfecţionare executării unor anumite exerciţii fizice şi la obţinerea unor rezultate maxime în acest sens.

Sportul prezintă multiple beneficii, dintre care putem enumera:

- ne lungește viața și calitatea acesteia
- mișcarea ne scapă de grasimi
- ne motivează să ne depășim limitele
- putem să dormim mai liniștiți
- ne ajută să avem încredere în noi înșine

Fiecare persoană trebuie ca, pe lângă exerciţiile fizice efectuate zilnic, să practice şi un sport, chiar dacă nu urmăreşte neapărat obţinerea unor rezultate de mare performanţă. Joggingul, înotul, voleiul, tenisul etc. sunt sporturi la îndemâna oricui şi cu un rol important în reîmprospătarea forţelor organismului, a recreerii lui plăcute, după școală.

Elevii trebuie să desfășoare zilnic o activitate fizică moderată spre intensivă timp de 60 de minute sau mai mult, în forme adecvate dezvoltării, plăcute și care să implice o varietate de activități. Doza completă de activitate fizică poate fi acumulată în reprize de cel puțin 10 minute. Dezvoltarea abilităților motorii trebuie să fie accentuată la grupurile de vârstă timpurie. Trebuie să fie abordate tipuri specifice de activitate în funcție de nevoile grupului de vârstă: aerobică, forță, ridicarea greutăților, echilibru, flexibilitate, dezvoltare motorie.

Pentru fiecare cinci minute de exerciții fizice efectuate, noi adăugăm un minut în plus vieții noastre. Exercițiile fizice, fie că sunt incluse în programe de gimnastică medicală, fie că se numesc fitness, gimnastică aerobică, tae-bo, pilates, yoga sunt deosebit de importante deoarece ne oferă o stare de bine și ne asigură menținerea sănătății fizice și mentale. Exercițiile fizice se adresează deopotrivă articulațiilor, mușchilor, oaselor, dar și aparatului cardiovascular și respirator, aducând beneficii și asupra celui digestiv și genito-urinar. Prin practicarea exercițiilor fizice aparatele și sistemele organismului își vor crește performanțele funcționale și își vor îmbunătăți activitatea, consolidându-și structura. Fără mișcare și exerciții fizice nu ne vom simți și nici nu vom arăta atât de bine.

Activitatea fizică efectuată cu regularitate este benefică, deoarece ne ajută să dormim mai bine, ne oferă un spor de atenție și, totodată, ne relaxează. Inima este „fericită” și se simte cu mult mai bine ca urmare a programelor de exerciții efectuate cu regularitate

Sitografie:

1. Centrul pentru Controlul și Prevenirea Bolilor (CDC) – *Beneficiile activității fizice*
https://www.cdc.gov/physicalactivity/basics/pa-health/index.htm

2. Institutul Național de Sănătate Publică (INSP) – *Recomandări pentru un stil de viață activ*
https://insp.gov.ro

3. Kinetoterapia.ro – Portal românesc despre recuperare, sport și sănătate
https://www.kinetoterapia.ro

4. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) – *Activitatea fizică și sănătatea*
https://www.who.int/health-topics/physical-activity

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN EDUCAȚIA MUZICALĂ: DE LA INSTRUMENT DIDACTIC LA PARTENER CREATIV

prof. dr. Lavinia-Maria POJAR-CHIȘ
Școala Gimnazială Nr.1 Marca
Școala Gimnazială Nr.1 Plopiș

În contextul actual din țara noastră, educația muzicală din școlile de masă se află la confluența tradiției pedagogice și a inovației tehnologice. Evoluțiile rapide în domeniul tehnologiei, în special cele legate de prelucrarea semnalelor audio, sinteza muzicală și Machine Learning (învățarea automatizată), oferă oportunități semnificative pentru redefinirea curriculei și a metodologiei și strategiei didactice, în special datorită faptului că Inteligența Artificială (IA) nu se limitează doar la analizarea datelor, ci are potențialul de a stimula creativitatea, de a personaliza parcursul educațional și de a eficientiza procesele administrative și de evaluare formativă.[1] Fiind una dintre cele mai inovatoare tehnologii, ea transformă rapid domeniul educației muzicale, redefinind atât metodele de predare, cât și experiența de învățare a elevilor.

Prin urmare, IA transcede rolul de simplu instrument didactic, devenind un partener creativ și un catalizator pentru o pedagogie muzicală incluzivă și relevantă pentru școala secolului XXI, fapt confirmat ce cercetări recente care indică o tendință ascendentă în implementarea acestei tehnologii în sălile de clasă.[2]

Utilizarea IA în muzică datează din 1957, când Learn Hiller și Leonard Issacson au reușit să producă prima lucrare muzicală generată complet de algoritmi și rețele neuronale complexe, Suita Illiac pentru cvartet de coarde. De atunci și până în zilele noastre performanțele IA în domeniul muzical au înregistrat cote inimaginabile. În acest sens, Martin Gasser, muzician și inginer software de profesie la Muse Group menționează într-un articol că Inteligența Artificială este capabilă astăzi să lanseze idei cu schițe muzicale generate automat de algoritmii moderni, să propună aranjamente muzicale relevante de la părți instrumentale integrale la modele ritmice și progresii armonice, să eficientizeze orchestrația melodiilor și mixajul, să genereze noi sunete și instrumente muzicale pornind de la materialul melodic existent, să transforme partiturile scanate în partituri perfect editabile, să transforme în timp real interpretarea vocală sau instrumentală în notație muzicală, dar și să permită colaborarea mai multor compozitori în realizarea unei creații muzicale.

Inteligența Artificială poate fi definită ca un sistem capabil să analizeze mediul, să ia decizii autonome și să acționeze pentru atingerea unor obiective specifice.[3] Utilizarea IA în educația muzicală presupune adesea o abordare interdisciplinară, implicând cunoștințe din muzicologie, informatică, psihologie cognitivă și pedagogie și favorizând legături cu diferite arii curriculare prin însăși natura ei ca disciplină de studiu. Această interdisciplinaritate sporește creativitatea și stimulează găsirea unor soluții inovatoare la probleme didactice tradiționale.

Aplicații precum Solfy pot fi integrate în strategia didactică de la clasă pentru a identifica, remedia și exersa probleme de intonație, ritm și interpretare, datorită faptului că algoritmii și rețelele neuronale ale acestor aplicații au capacitatea de a evalua precizia acestor parametri muzicali în timpul execuției fragmentului ritmico-melodic.

Compoziția asistată de IA, prin intermediul aplicațiilor Google Magenta, Amper Music, Music Lab, Tare sau AIVA, poate deveni atractivă, stimulantă și interesantă pentru elevi mai ales pentru că

1 YUE, Y., JING, Y. 2025. Artificial Intelligence in Music Education: Exploring Applications, Benefits, and Challenges. International Conference on Educational and Information Technology. https://doi.org/10.1109/ICEIT64364.2025.10976152;

2 MAZLAN, C. A. N., KONING, S. I., YUSOFF, M. Y. M., HASSIM, D. S. H. A., HIDAYATULLAH, R., JAMNONGSARN, S. 2025. Artificial Intelligence in Music Education: Trends, Challenges, and Future Directions. None. https://doi.org/10.1109/ICAIE64856.2025.11158139;

3 MARINOVA, E. 2024. Artificial intelligence in music education. None. https://doi.org/10.35218/icds-2024-0009;

aplicațiile menționate au capacitatea de a genera schițe muzicale care pot servi ca punct de plecare pentru compozițiile proprii, asistă elevii în activitățile de armonizare simplă a melodiilor și de construcție a unor aranjamente muzical-orchestrale pe baza introducerii unui set de parametri de stil, tempo și timbru vocal sau instrumental și, nu în ultimul rând, permite elevilor să înțeleagă mai profund aspectele ce țin de forme și arhitectură muzicală prin explorarea unor melodii specifice unor genuri muzicale variate.

În urma unei priviri generale, se poate spune că există aplicații de IA pentru aproape toate aspectele pe care la implică muzica. Spre exemplu, Playbeat oferă posibilitatea de experimentare ritmică, ScoreCloud transformă instant interpretarea vocală sau instrumentală în notații muzicale și partituri, Freebeat și LTX Studio pot să creeze videoclipuri pe bază melodiei încărcate în aplicație, Vocal Remover este capabil să detecteze tonalitatea melodiei, să o transpună și să genereze automat negativul piesei, SimplyPiano este de un real ajutor elevilor care vor să învețe să cânte la pian, iar Mureka poate transforma textul scris în muzică.

Alte aplicații AI ce își dovedesc utilitatea la orele de educație muzicală, cu toate că nu sunt specifice acesteia, sunt Gamma AI pentru realizarea de prezentări, Cap Cut pentru animații și filmulețe scurte, Pixlr pentru generarea de imagini și, bine înțeles, ChatGPT sau Gemini pentru crearea de text. Unele dintre aceste aplicații sunt integrate direct în platforme de învățare precum Canva, Livresq sau Genially.

Desigur, mai există și multe altele, însă nu se pot menționa toate care sunt puse la dispoziție de internet.

Integrarea aplicațiilor de IA în educația muzicală potențează eficiența procesului de învățare și contribuie la formarea unei noi perspective culturale și artistice[4], beneficiile ce se reliefiază în urma utilizării Inteligenței Artificiale fiind numeroase.

Posibilitatea de personalizarea a conținutului și a metodei de predare, sub forma unor trasee de învățare personalizate, pe baza analizei progresului, a stilului de învățare și a nivelului de cunoștințe al fiecărui elev în parte de către IA duce la o creștere semnificativă a motivației și interesului elevilor pentru disciplina de studiu avută în vedere. Studiile recente confirmă o îmbunătățire a performanțelor școlare cu 15% la clasele care au folosit instrumente IA, față de cele tradiționale.[5]

În urma feedback-ului specific și obiectiv, vizual și/sau auditiv, oferit elevului în timp real de către IA, acesta are posibilitatea de a-și identifica rapid punctele salbe și de a-și ajusta strategia de învățare, de a-și antrena abilitatea de auto-corectare și de a-și dobândi o oarecare autonomie educațională.

Mai mult, IA deschide accesul la educație muzicală pentru categorii largi de elevi, inclusiv pentru cei din zone defavorizate sau cu nevoi speciale. Platformele digitale permit desfășurarea orelor la distanță, depășind astfel limitările geografice sau logistice ale învățării convenționale.

În același timp, instrumentele IA contribuie la dezvoltarea creativității muzicale, oferind elevilor noi modalități de a experimenta sunetele, dinamica sau formele muzicale, iar platformele ce permit colaborarea online facilitează lucrul în echipă și schimbul rapid de idei între elevi, chiar și la distanță.

Utilizarea IA la clasă este adesea disputată, atât din cauza faptului că implică parametri etici și de autenticitate cu privire la drepturile de autor, cât și pentru faptul că repune în discuție rolul cadrului didactic.

Din punct de vedere al aspectului etic, se recomandă la clasă menținerea unui echilibru între tehnologie și cântarea viva voce și dezvoltarea aptitudinilor muzicale autentice ale elevului, precum și verificarea materialului compus de elevi pe baza mai multor surse în situația în care sarcina de lucru prevede compunerea unei linii melodice, menținând profesorul în calitate de facilitator principal al procesului educațional.

În ceea ce privește al doilea aspect menționat, IA nu înlocuiește profesorul, ci îl eliberează de sarcini repetitive, permițându-i să se concentreze pe aspectele esențiale ale pedagogiei: interacțiunea umană, dezvoltarea sensibilității artistice, motivația și mentoratul creativ. Profesorul devine un curator al conținutului generat de IA și un ghid în pro-

4 POP SÂRB, Diana. 2017. Muzică și tehnologie-dualism funcțional pentru educația muzicală. Enchanted learning-Musical instruments. Tehnologii informatice și de comunicații în domeniul muzical. 8.2, pp. 29-42;

5 LI, P., WANG, B. 2023. Artificial Intelligence in Music Education. International journal of human computer interactions. https://doi.org/10.1080/10447318.2023.2209984;

cesul de creație, relația dintre IA și cadrul didactic devenind de fapt una simbiotică.

Deși progresele sunt rapide, IA nu poate încă înlocui fina sensibilitate emoțională și intuiția artistică ale unui profesor uman. Inteligența artificială se confruntă cu dificultăți în a evalua aspecte subiective precum expresivitatea sau interpretarea artistică, elemente centrale în educația muzicală. Prin urmare, suprapunerea între tehnologie și pedagogie necesită o adaptare permanentă a strategiilor de predare și o formare continuă a cadrelor didactice pentru a dovedi o mentaliate deschisă în integrarea și valorificarea tehnologiei ca pe un partener care amplifică, nu diminuează, esența umană și creativă a muzicii.

În concluzie, Inteligența Artificială oferă un cadru metodologic robust și inovator pentru educația muzicală, având potențialul de a face studiul muzicii mai accesibil, interesant, atractiv, personalizat și stimulant. Transformarea principală care survine este cea de la un model centrat pe predare la unul centrat pe elev și pe descoperirea creativă asistată. Adoptarea unor strategii echilibrate, atenția la problemele etice și actualizarea permanentă a competențelor pedagogice reprezintă cheia unei utilizări eficiente și responsabile a IA în educația muzicală deoarece aceasta nu înlocuiește profesorul, ci devine un partener valoros, potențând atât procesul educațional, cât și rezultatele elevilor.

ARTA – O ABORDARE SEMIOTICĂ

Prof. Corina BĂGUȚ
Liceul de Artă „Ioan Sima” Zalău

Abordarea semiotică a artei ne deschide o nouă perspectivă, mai amplă asupra valorii estetice în educaţie permiţând evidenţierea relaţiilor artă - sfera realului, artă - valori extraestetice şi cu ajutorul lor descrierea mecanismului de funcţionare a judecăţii estetice.

Funcţia estetică ne plasează pe terenul acelei ramuri a semioticii care studiază legităţile prin care semnele construite dau naştere la rândul lor altor semne.

Analiza acestei funcţii impune necesitatea unei delimitări între artă şi fenomene estetice extraartistice, delimitare impusă de faptul că în artă funcţia estetică este dominantă, iar dincolo de artă, secundară.

Această delimitare se impune deoarece învăţăm cum să facem faţă fluctuaţiilor artisticului, cum meşteşugul poate deveni artă când produce unicate şi aşează pe primul loc funcţia estetică, cum religia poate estetiza uneori cultul până la a face din artă o parte a lui.

O altă delimitare impusă de analiza funcției estetice în interiorul sferei artei se referă la aceea dintre funcția estetică și cele extraestetice cu care concurează: funcția comunicativă, morală, religioasă, utilitară, vitală.

Aceste delimitări au o valoare educativă incontestabilă, ele descriind modul de raportare a subiectului receptor de artă la semnul estetic și punând în evidență că valoarea estetică a operei de artă și frontierei artei sunt probleme diferite.

Funcția estetică poate să devină element de diferențiere între indivizi, analiza semnului fiind un criteriu important de încadrare a receptorilor în grupul cunoscătorilor de artă, al publicului artistic. Ea este un produs al educației, este rezultatul organizării pedagogige, al experienței de receptare a artei, cea care modelează capacitatea de judecată estetică.

Norma estetică reprezintă fundamentul semnului, cu alte cuvinte este o redare a valorii estetice, dar nu în totalitate ci într-una din calitățile sau dimensiunile sale pe care încearcă să o exprime cât mai complet. Ea reprezintă capacitatea semnului estetic de a atinge valoarea, de a o exprima. Accesul la valoare prin interiorizarea unor norme care să fie pe măsura experienței de viață a elevilor, garantează succesul în activităţi viitoare de receptare.

Educația va trebui să trateze problema pluralității normelor estetice cu toată seriozitatea, în acest fel viitorul adult nu va mai considera experiența estetică o problemă a copilăriei.

Valorile adultului vor trebui să inspire activitatea școlii, așa adultul se va putea întoarce oricând la copilăria și tinerețea sa fără a se simți ridicol și având impresia că estetica școlii este puțin cam naivă pentru a servi actelor apreciative ale adultului. Criteriile utilizate pentru descrierea și aprecierea operelor, registrele simplicității și complexității, greutății și lejerității vor putea fi reținute la fel de bine pentru a comenta un fragment dintr-o lucrare muzicală, dar și o situație anume sau personalitatea cuiva.

Multitudinea normelor estetice evidențiază un fapt și anume că valoarea estetică este proces, nu stare. Receptând arta instaurăm o lume adică facem ceea ce facem în viața de zi cu zi, construim această lume.

Cu cât ne este mai greu să facem acest lucru într-o realitate în care zona familiarului este din ce în ce mai restrânsă și dezordinea ne tulbură până la dezechilibru, cu atât mai mare nevoie de artă care devine astfel garanție ordinii noastre interioare pentru că lumea instaurată în urma receptării artei este una a exemplarității.

Adunarea oamenilor împreună pentru sărbătorirea artei în cadrul concertelor sau spectacolelor de diferite tipuri are ceva înălțător pentru fiecare subiect participant. Aceasta ține de trăirea în cazul sărbătoririi artei, a unei alte experiențe a timpului decât în mod obișnuit, când timpul de care dispunea

este umplut într-un anumit fel.

Timpul care aparține artei este activitate continuă, izolare de lume și un mod de a fi într-o astfel de lume. Spectacolul este cel care ne învață să facem sărbătoare din orice apropiere a noastră față de artă.

Celui care receptează artă trebuie să i se ofere des astfel de experiențe în care timpul se trăiește pentru că este un timp plin, un timp care trebuie petrecut, un timp asupra căruia zăbovim. Această experiență ne învață că fiecare audiție în intimitatea căminului propriu trebuie să devină sărbătoare pentru că fiecare operă de artă receptată înseamnă și este timp plin, aceasta demonstrându-ne că fiecare operă are viață, este un organism viu care-și are propriul său timp. A face sărbătoare din receptarea artei este un lucru care se învață și care pentru educatorii din sfera educației estetice este o mare responsabilitate deoarece ei trebuie să învețe subiectul care se educă să găsească timpul propriu al unui concert, timpul corect așa cum este cerut de operă să interiorizeze ceea ce se intonează într-o reprezentaţie.

Arta influențează manierele de a învăţa diverse lucruri prin structură și valoare. Cu ajutorul său se pot învăța lucruri esențiale care pregătesc situațiile de viață.

Învățământul ***estetic*** aduce astfel mari servicii subiectului care se educă. Arta ne confruntă cu trei modalități ale verbului „*a* învăţa": de la simpla informare trecând spre cunoaşterea practică a artei până la înțelegerea ei toate aceste niveluri conlucrând la realizarea finalității educaţiei estetice - ***judecata estetică.***

Accesul subiectului la informații sau împiedicarea primirii acestora este un factor dependent de nevoile, structura afectivă și interesele celui care se educă.

Toată această informație este primită mai mult sau mai puțin, după competența și structura afectivă a destinatarului ceea ce înseamnă că maniera de primire a subiectului este subiectivă.

Învăţământul ***artistic*** este necesar să deprindă pe subiectul receptor cu folosirea corectă a informației în sensul de a o așeza pe aceasta în serviciul unei activități superioare, ea nu poate fi un scop în sine ci trebuie subordonată intenției de a înțelege.

Pe de altă parte informația trebuie folosită într-o manieră critică pentru a oferi elevilor mijloace de a-și pune întrebări cu privire la ea dezvoltându-și astfel spiritul de analiză, ideea confruntării informațiilor între ele, nevoia de a ordona informațiile după semnificația lor și toate acestea deoarece a învăţa să te informezi este o condiție importantă pentru a învăţa să înveţi.

A învăţa să te informezi în muzică înseamnă să găsești în complexul sonor informații privilegiate, acele informații care permit localizarea unei mai mari mase de informații. O altă condiție pentru a învăţa să înveţi este cunoaşterea practică, aceasta însemnând folosirea metodelor de analiză a operei și chiar de găsirea unei metode proprii care să fie urmată în actul receptării.

Înțelegerea, ca nivel al învăţării are un caracter dezinteresat, vrem să înțelegem pentru plăcerea de a înțelege și nu pentru a subordona acest proces altor nevoi.

Înțelegerea unei opere de artă înseamnă un sfârșit în sine, aceasta pentru că ne eliberează de ignoranță și incertitudine.

Faptul înțelegerii angajează o plăcere specifică, o bucurie mult mai vie decât a tuturor reușitelor, iar arta deține un potențial mai mare de a realiza acest lucru decât alte câmpuri ale culturii, ea fiind un „dar" făcut de creator celui care receptează operă, producându-i acestuia o bucurie care nu poate fi explicată, fericirea de a înțelege.

Arta își revelează caracterul său antropologic, prin artă subiectul înțelege că deși diferiți aparținem umanității, aceleiași lumi și că datorită ei este posibil dialogul între oameni și culturi.

În procesul de receptare subiectul nu face un lucru lipsit de importanță sau relaxant. Receptarea artei nu este un divertisment, dimpotrivă alături de alte activități importante este o cale de a fi prezent în lume.

În calitatea sa de mediator ***profesorul*** trebuie să asigure o prezență cât mai variată a subiectului în lume, făcându-l atent la mijloacele pe care un creator le întrebuințează, la efectele produse, la materialele folosite, la ceea ce numim substanța unei creații și făcându-l să gândească cum anume pot

influența aceste elemente modul său de a gândi și simți, raportul său cu lumea, cum anume pot contribui aceste elemente la formarea unei viziuni personale a lumii asupra artei și a binelui.

La toate nivelurile învățământului cei ce se instruiesc trebuie să aibă acces la totalitatea actului artistic, la receptarea în întregime a operei de artă, la reflectarea asupra propriei reprezentări.

Nu este important ce operă se propune pentru receptare, important este însă ca această propunere să stimuleze capacitatea de interogație a subiectului receptor, aceea care-i permite să crească, să se apropie de lumea adulților.

Școala trebuie să arate așadar că arta atinge nu numai formele sensibilității subiectului ci și spiritul său, aceasta fiind finalitatea educaţiei artistice în școală.

Bibliografie:

Bălan, George - Muzica, artă greu de înțeles, Editura Muzicală, București, 1960

Read, Herbert - Imagini și idee, funcția artei în dezvoltarea conștiinței umane, Editura Univers, București, 1970

Salade, Dumitru; Ciurea, Rodica - Educaţie prin artă și literatură - Studii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973

LECȚII INTERACTIVE LA MATEMATICĂ REALIZATE CU PLATFORMA *LIVRESQ*

prof. Xenia-Adelina CHIȘ
Școala Gimnazială Nr. 1 Pusta

LIVRESQ este o platformă integrată pentru realizarea, publicarea, editarea, consultarea și gestiunea online a lecțiilor, manualelor, cărților și materialelor digitale interactive.

Platforma LIVRESQ poate fi folosită pentru realizarea unui material digital interactiv care poate fi apoi vizualizat folosind orice browser. Caracterul interactiv al materialului este dat de prezența, în afara textului, a unor elemente care necesită interacțiunea cu utilizatorul, cum ar fi: imagini, galerii de imagini, clipuri video, clipuri audio, chestionare, teste, animații, simulări etc., ce pot fi lansate/ vizualizate în corpul lecției sau în ferestre pop-up. Un material interactiv mai poate conține și trimiteri (hyperlink-uri) către alte site-uri internet sau alte secțiuni ale lecției și poate insera resurse interactive online din alte platforme.

Avantajul pe care îl oferă platforma Livresq este acela că dă posibilitatea cadrului didactic de a crea lecții interactive, corelate cu viziunea proprie și cu particularitățile clasei pe care o are spre îndrumare.

Cu ajutorul editorului pus la dispoziție și a șabloanelor de lecții preexistente, am creat lecții la matematică , astfel încât acestea să fie antrenante, captivante și participative pentru elevi, să îi determine pe aceștia să interacționeze cu conținuturile de învățare și să se implice activ în demersul educativ.

Prima lecție de matematiacă ***Criterii de divizibilitate***, este destinată elevilor de clasa a V-a și constă într-un ansamblu de activități de învățare.

Activitatea se desfășoară online accesând un link:

https://library.livresq.com/details/686504dc98d16e000942b987

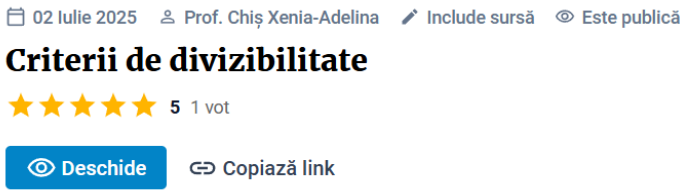

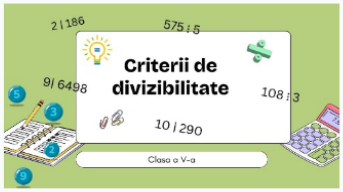

Am aplicat chestionare, iar pentru a face lecția mai atractivă am introdus exerciții, realizate cu ajutorul aplicațiilor: **https://wordwall.net/ro/resource/94146344**, https://learningapps.org/view41256831, iar pentru fixarea cunoștințelor elevii vor parcurge o prezentare interactivă: https://view.genially.com/68593d68aa10a9a11285e11c/presentation-criterii-de-divizibilitate .

La finalul lecției am făcut o scurtă recapitulare aplicând metoda ciorchinelui și voi trimite elevilor linkul de vizualizare: **https://www.canva.com/design/DAGrh3tqxhc/Q_vdMAUviQQ1rC-tO2udnNw/edit?utm_content=DAGrh3tqxhc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton**

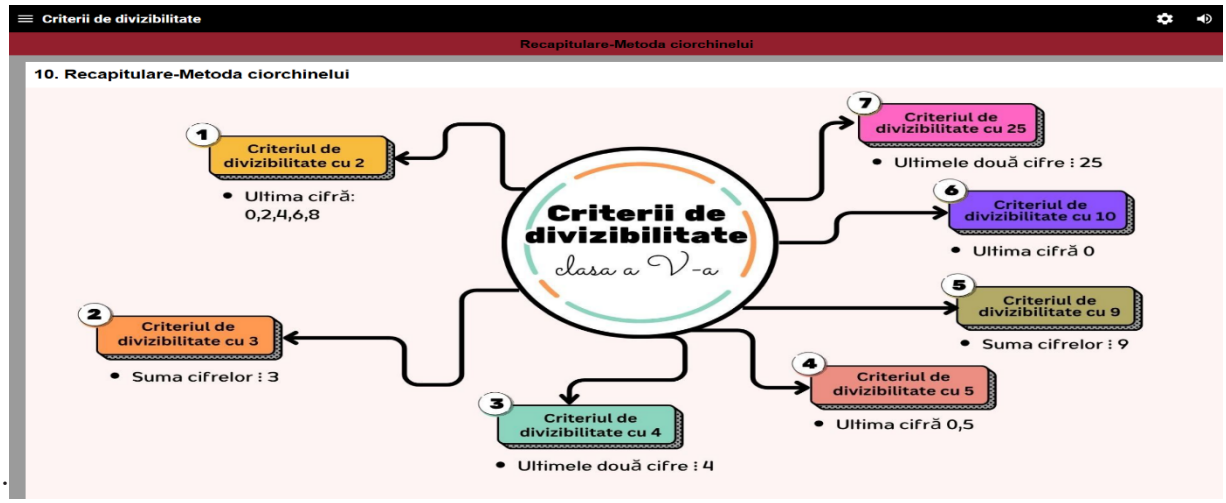

A doua lecție propusă Triunghiul: definiție, elemente, clasificarea triunghiurilor și perimetru, se accesează cu ajutorul linkului: https://library.livresq.com/details/68236cd5cc30eb000a3dd80a și se adresează elevilor de clasa a VI-a.

Pentru a face lecția atractivă elevii vor descoperi într-un puzzle matematic: https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0ed6e839d724 , triunghiurile din viața de zi cu zi.

Pentru fixarea cunoștințelor elevii vor rezolva chestionare și vor intra apoi într-o competiție în jocul matematic „Potrivește”: https://wordwall.net/ro/resource/90175183, astfel toți elevii vor fi antrenați în activități. Fiecare etapă a lecției este condiționată, în sensul că nu se poate trece la altă etapă fără a parcurge complet etapa anterioară.

La finalul lecției vor rezolva un rebus matematic

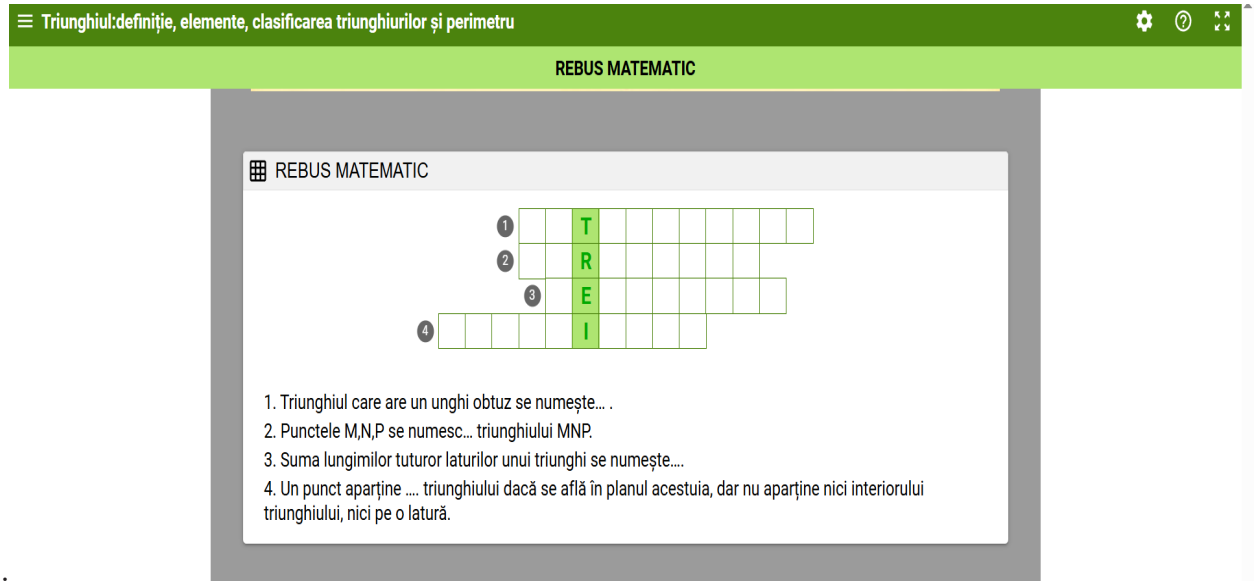

.

Livresq este o platformă care facilitează crearea unor lecții unde se pot încorpora diferite resurse externe, prin urmare alegerea acestei platforme este o soluție bună pentru susținerea demersului didactic proiectat.

Avantajele RED

LIVRESQ este instrumentul care permite oricărui profesor să realizeze astfel de lecții, deoarece:

- Nu necesită cunoștințe IT avansate.
- Cu doar câteva click-uri se pot adăuga elemente interactive materialului digital.
- Te ajută să transformi o resursă clasică într-una interactivă foarte rapid.
- Poți edita și actualiza resursele digitale proprii sau disponibile în bibliotecă, în orice moment.
- Îți permite să realizezi o lecție sau un material digital interactiv de la zero.
- Nu necesită instalarea de software, platforma LIVRESQ poate fi accesată cu un cont de utilizator de pe orice terminal informatic cu acces internet.
- Utilizarea LIVRESQ nu este condiționată de folosirea unui anumit sistem de operare.
- LIVRESQ este funcțional de pe orice browser.
- Materialele rezultate pot fi folosite pe orice terminal, indiferent de sistemul de operare, fiind realizate în HTML5.

Sitografie

1. https://livresq.com/wp-content/uploads/2025/01/Manual-Utilizare-LIVRESQ.pdf
2. https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2017/01/Matematica.pdf

ABORDAREA INTEGRATĂ STEM ÎN CICLUL PRIMAR. EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ

Prof. dr. înv. primar Marinela Lenuța SÂRCA
Școala Gimnazială Nr. 1 Valcău de Jos

Abstract

Educația STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică) reprezintă o direcție pedagogică inovativă a secolului XXI, aducând în prim-plan învățarea bazată pe cercetare, colaborare și experiment. În ciclul primar, abordarea integrată STEM are un potențial major în formarea competențelor transdisciplinare, dezvoltarea gândirii critice și stimularea curiozității științifice a elevilor. Articolul de față valorifică rezultatele unor proiecte educaționale desfășurate în mediul școlar românesc –precum „Descoperim lumea înconjurătoare alături de Paxi" și „Ș.T.I.M. să fim green!" –și arată cum acestea pot contribui la formarea timpurie a unei mentalități științifice, creative și responsabile față de mediu și comunitate.

Abordarea integrată STEM – fundamente teoretice și pedagogice

Educația de tip STEM, în accepțiunea sa extinsă STEAM sau STREAM (prin includerea Artelor și a domeniilor umaniste), nu se limitează la predarea simultană a mai multor discipline, ci reprezintă o schimbare de paradigmă în raport cu modul în care copiii învață. Ea încurajează conexiunile dintre concepte, transferul cunoștințelor și aplicarea acestora în situații reale de viață. Prin această abordare, elevul devine explorator și creator al propriei învățări, iar profesorul – facilitator, ghid și partener în descoperire.

Numeroase cercetări internaționale (Lamberg & Trzynadlowski, 2015; Margot & Kettler, 2019) arată că educația STEM contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive și sociale, la creșterea motivației pentru învățare și la o mai bună percepție asupra relevanței cunoștințelor. În România, aplicarea conceptului se află încă într-un stadiu emergent, însă există tot mai multe exemple de bune practici, în special în ciclul primar, acolo unde învățarea prin explorare, joc și proiect este dominantă.

Copiii mici sunt, prin natura lor, curioși și interesați să înțeleagă lumea din jur. Ei pun întrebări, caută răspunsuri, investighează fenomene și descoperă legături între evenimentele observate. Aceste caracteristici naturale pot fi valorificate printr-o educație de tip STEM, care integrează activități de observare, experiment, construcție, artă și reflecție. Modelul educațional STEM susține dezvoltarea gândirii științifice încă de la vârste fragede, într-un mod firesc și ludic, bazat pe experiență directă și colaborare.

În același timp, asocierea educației STEM cu principiile învățării prin serviciu comunitar (Service-Learning) adaugă o dimensiune civică și etică procesului de învățare. Elevii nu doar explorează, ci acționează concret pentru a rezolva probleme reale ale comunității: protecția mediului, conservarea resurselor, grija față de animale sau implicarea socială. Astfel, cunoașterea devine semnificativă, iar învățarea se transformă într-un proces de conștientizare și responsabilitate.

Experiențe de învățare și proiecte educaționale integrate

Un exemplu convingător al aplicării principiilor STEM în ciclul primar este proiectul „Descoperim lumea înconjurătoare alături de Paxi", implementat la clasa a II-a, având ca temă centrală relația dintre Soare și Pământ. Elevii au fost provocați să înțeleagă mișcările de rotație și revoluție, alternanța zi-noapte și formarea anotimpurilor. În locul lecțiilor frontale, învățarea s-a realizat prin experiment, joc și investigație. Copiii au realizat mini-experimente cu globul și lanterna pentru a observa alternanța zi-noapte, au construit modele 3D ale sistemului solar, au confecționat planșe și au elaborat prezentări digitale în aplicația Canva. De asemenea, au participat la activități din cadrul programului internațional „Mission X – Train Like an Astronaut", care îmbină educația științifică cu dezvoltarea motrică și colaborativă.

Acest proiect a arătat că învățarea integrată stimulează toate tipurile de inteligență: logico-matematică, spațială, naturalistă, dar și artistică și interpersonală. Elevii au fost încurajați să pună întrebări, să facă ipoteze, să observe, să măsoare, să compare și să tragă conclu-

zii. Astfel, cunoștințele despre mișcarea Pământului au devenit un pretext pentru formarea unor competențe complexe: gândire critică, comunicare științifică, colaborare și autoevaluare.

Un alt exemplu de bună practică, relevant pentru integrarea dimensiunii civice în educația STEM, este proiectul „Ș.T.I.M. să fim green!". Acesta a fost implementat tot la ciclul primar și a urmărit dezvoltarea responsabilității ecologice prin acțiuni concrete de protejare a mediului. Elevii, împreună cu părinții și autoritățile locale, au construit hrănitori pentru păsări, au plantat arbori și flori în curtea școlii, au participat la campanii de colectare a deșeurilor și au creat afișe educative despre reciclare. Proiectul a combinat activitățile științifice cu arta, tehnologia și educația civică, devenind un exemplu de învățare interdisciplinară autentică. Prin astfel de inițiative, elevii nu doar asimilează informații despre ecosisteme, ci dezvoltă un comportament proactiv și empatic față de natură. În același timp, munca în echipă și colaborarea cu adulții din comunitate le oferă sentimentul de apartenență și eficiență socială. În acest sens, educația STEM devine nu doar un cadru pentru învățarea științelor, ci și un mijloc de formare morală și socială.

Argumente privind relevanța educației STEM în ciclul primar

Abordarea integrată STEM are o dublă valoare: una formativă, pentru elev, și una inovatoare, pentru profesor. Pentru elevi, ea oferă posibilitatea de a înțelege lumea în mod coerent, prin conexiuni între discipline și prin experiențe autentice. Învață să gândească critic, să pună întrebări, să colaboreze și să caute soluții. Pentru cadrele didactice, acest tip de educație reprezintă un teren fertil pentru creativitate profesională, pentru utilizarea resurselor digitale și pentru implicarea comunității în procesul de învățare.

La vârsta micii școlarități, când curiozitatea este motorul principal al învățării, activitățile de tip STEM oferă un cadru ideal pentru cultivarea unei atitudini pozitive față de știință. Copiii devin cercetători, constructori, artiști și inventatori, descoperind că învățarea poate fi un proces captivant și util. Din perspectivă socială, educația STEM consolidează relația dintre școală și comunitate, transformând spațiul educațional într-un laborator de viață, unde știința, arta și responsabilitatea se întâlnesc în scopul binelui comun.

Concluzii

Abordarea integrată STEM în ciclul primar nu este doar o metodă didactică modernă, ci o filozofie educațională care pregătește elevii pentru viață. Ea promovează învățarea activă, reflexivă și colaborativă, cultivă creativitatea și gândirea critică și îi ajută pe elevi să devină cetățeni responsabili, capabili să înțeleagă și să influențeze lumea în care trăiesc. Exemplele de bune practici arată că elevii reacționează pozitiv atunci când învățarea are sens, este ancorată în realitate și le oferă libertatea de a experimenta.

Educația STEM, adaptată particularităților vârstei școlare mici, poate fi o cale sigură spre formarea competențelor esențiale pentru viitor: curiozitatea științifică, colaborarea, empatia și spiritul de inițiativă. Într-o lume aflată în continuă schimbare, profesorul devine un veritabil arhitect al învățării integrative, iar școala – un spațiu în care cunoașterea se transformă în acțiune și responsabilitate.

Bibliografie

• Bybee, R. W.(2010): What is STEM education? Science, 329(5995), 996-996.

• Cucoș, C.(2014): Pedagogie-ediția a III-a revăzută și adăugită. Editura Polirom, București.

• Kennedy, T.& Odell, M.(2014): Engaging Students In STEM Education. Science Education International, Vol. 25, Issue 3, 2014, 246-258.

• Lamberg, T., & Trzynadlowski, N.(2015): How STEM academy teachers conceptualize and implement STEM education. Journal of Research in STEM Education, 1(1), 45-58.

• Lefter. A.(2018),:Abordarea STEM în învățământul primaR. iTeach online.

• Margot, K. C., & Kettler, T.(2019): Teachers' perception of STEM integration and education: A

systematic literature review. International Journal of STEM Education, 6(1), 2

• Melcu, C.(2018): De ce educația STEM? EDICT – Revista educației",ISSN 1582 – 909X

• Park, H., Byun, S. Y., Sim, J., Han, H., & Baek, Y. S.(2016): Teachers' Perceptions and Practices of STEAM Education in South Korea. Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 12(7).

• Piaget, J.(2017): Sase studii de psihologie. Editura Psihologia pentru toți, București.

• Pimthong, P., & Williams, J.(2018): Preservice teachers' understanding of STEM education. Kasetsart Journal of Social Sciences.

• Roberts, T., Jackson, C., Mohr-Schroeder, M. J., Bush, S. B., Maiorca, C., Cavalcanti, M., & Cremeans, C.(2018): Students' perceptions of STEM learning after participating in a summer informal learning experience. International journal of STEM education, 5(1), 1-14.

• Singly, F., Blanchet, A., Gotman, A., Kaufmann, J.(1998): Ancheta si metodele ei. Editura Polirom, Iasi.

INFLUENȚA PRINCIPIILOR DIRECTOARE ALE CURRICULUMULUI ASUPRA PROIECTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN EDUCAȚIA TIMPURIE ȘI EVALUĂRII PROGRESULUI COPILULUI

Prof. dr. Valentina-Lucia SOUCA
Creșa „Voinicel" Zalău

Educația timpurie, corespunzătoare intervalului de vârstă 3 luni – 6 ani, constituie fundamentul esențial pentru conturarea ulterioară a personalității copilului și pentru dobândirea competențelor necesare parcursului școlar. În această etapă, demersurile educaționale nu se reduc la transmiterea unor informații fragmentare, ci vizează **stimularea dezvoltării integrale a copilului**, prin proiectarea și implementarea unui curriculum flexibil, centrat pe particularitățile individuale și pe nevoile de dezvoltare globală.

Proiectarea curriculară specifică educației timpurii se fundamentează pe principiul adaptării la ritmurile și stilurile de învățare ale fiecărui copil. În acest sens, cadrul didactic își asumă rolul de mediator și facilitator al învățării, configurând experiențe educaționale care răspund atât finalităților generale ale curriculumului, cât și contextului socio-cultural particular al grupului de copii. Implementarea curriculară presupune, așadar, **o viziune holistică**, în care finalitatea majoră este formarea unor comportamente ca premise ale competențelor generale și cultivarea curiozității cognitive, a capacității de explorare și a autonomiei.

Un aspect definitoriu al educației timpurii îl constituie **abordarea integrată a învățării**. Copilul mic percepe realitatea în ansamblul său, iar compartimentarea excesivă a domeniilor nu răspunde modului său natural de cunoaștere. Prin urmare, activitățile proiectate în creșă și grădiniță sunt concepute pentru a activa simultan multiple dimensiuni – cognitivă, afectivă, motrică, socială și lingvistică. De exemplu, *o activitate de tip „atelier culinar" poate stimula capacități matematice (măsurarea cantităților), abilități de limbaj (denumirea ingredientelor), deprinderi socio-emoționale (cooperarea în grup) și competențe motrice fine. Această abordare integrată consolidează transferul de achiziții și permite copilului să construiască conexiuni între experiențele sale de viață.*

În egală măsură, valorificarea contextelor variate de învățare este indispensabilă în educația timpurie. Învățarea **experiențială** – fundamentată pe acțiune directă, explorare și reflecție – favorizează interiorizarea cunoștințelor și formarea unor deprinderi durabile. Mediile educaționale trebuie să depășească spațiul clasei și să includă curtea grădiniței, comunitatea locală, vizitele tematice sau chiar situațiile cotidiene spontane, transformate în oportunități de învățare. Astfel, copiii participă la activități cu relevanță imediată pentru viața lor, explorând și interacționând cu mediul înconjurător, exersându-și capacitatea de a gândi critic, de a rezolva probleme și de a coopera cu ceilalți. Învățarea devine astfel un proces viu, contextualizat și semnificativ pentru copil, în care cunoștințele se construiesc pe baza experienței directe.

Exemplificăm câteva activități integrate ce pot fi organizate într-o zi sau în anumite momente ale zilei, în funcție de intențiile didactice ale educatoarei:

1. „Micii grădinari" – proiect de plantare și îngrijire a plantelorDescriere: Copiii participă la plantarea de semințe (ex: fasole, grâu, flori) în ghivece sau în grădina grădiniței. Observă zilnic evoluția plantelor, le udă, discută despre nevoile acestora și consemnează schimbările.**Domenii vizate**:

- Domeniul Știință (cunoașterea mediului)/ JALA (jocuri și activități liber alese): înțeleg ciclul de viață al plantelor, observarea fenomenelor naturale. a factorilor care influențează creșterea plantelor
- Domeniul Știință (activități matematice)/ JALA (jocuri și activități liber alese): măsura-

rea creșterii în zile, compararea dimensiunilor.

- Domeniul limbă și comunicare (educarea limbajului):descrierea proceselor, îmbogățirea vocabularului cu termeni specifici.
- Domeniul om și societate/ JALA (jocuri și activități liber alese)/ADP (activități de dezvoltare personală): învățarea unor comportamente, responsabilitate, răbdare, grijă față de natură.
- Domeniul psiohomotric: motricitate grosieră, motricitate fină
- Învățare **experiențială**: copiii învață făcând, prin interacțiunea directă cu solul, apa și plantele, dezvoltând curiozitatea și capacitatea de a face conexiuni.

2. „Atelierul de construcții – Orașul meu" – activitate practic-aplicativă

• Descriere: Copiii lucrează în echipă pentru a construi, din materiale reciclabile, macheta unui oraș, incluzând case, străzi, instituții și parcuri.

• Domenii experiențiale vizate/categorii de activități:

- Domeniul Știință (cunoașterea mediului)/JALA(jocuri și activități liber alese): Educație ecologică -reciclarea și reutilizarea materialelor, înțelegerea funcțiunii diferitelor clădiri.
- Domeniul om și societate (activități practice):: proiectarea și decorarea machetei.
- Domeniul limbă și comunicare (educarea limbajului): prezentarea propriilor creații.
- JALA/ADP/ Domeniul estetic și creativ/Domeniul om și societate:: lucru în echipă, luarea deciziilor, asumarea rolurilor., combinare de texture și culori;
- Domeniul psihomotric: motricitate grosieră, motricitate fină

• Învățare **experiențială**: copiii planifică, construiesc, testează și își exprimă ideile într-un proces activ și colaborativ.

3. „Ziua meseriilor" – activitate practic-aplicativă

• Descriere: Fiecare copil alege o meserie și o „interpretează" într-un spațiu amenajat ca un mini-oraș (farmacie, cofetărie, bibliotecă, etc.), iar colegii „vizitează" aceste locuri.

• Domenii experiențiale vizate/categorii de activități:

- ADP (activități de dezvoltare personală), JALA (jocuri și activități liber alese): conștientizarea rolurilor sociale.
- Domeniul limbă și comunicare (educarea limbajului): utilizarea unui limbaj specific meseriei.
- Domeniul om și societate: respectarea regulilor, comportament adecvat în societate.
- Domeniul Știință (activități matematice)/ JALA (jocuri și activități liber alese): jocuri didactice/jocuri simbolice de cumpărare/vânzare prin valorificarea schimburilor în natură (la piață) sau produse contra bani (monede/bancnote, caduri)
- Domeniul psihomotric: motricitate grosieră, motricitate fină

• Învățare **experiențială**: prin jocul de rol, copiii își asumă responsabilități, exersează comportamente și învață comportamente dezirabile prin imitarea și explorarea lumii adulților.

4. „Exploratori în natură" – activitate în aer liber

• Descriere: O zi dedicată explorării unui parc sau pădurii. Copiii colectează frunze, pietre, bețișoare și apoi creează povești, clasificări sau lucrări artistice.

• Domenii experiențiale vizate:

- ADP (activități de dezvoltare personală), JALA (jocuri și activități liber alese): exersare de priceperi și deprinderi de lucru în echipă/perech,.
- Domeniul Știință (cunoașterea mediului): identificarea elementelor naturale, elemente

de ecologie, microhabitate naturale.

- Domeniul Știință (activități matematice): clasificare după criterii date, seriere, realizare de corespondențe între elementele unor grupe de obiecte și compararea lor;
- Domeniul limbă și comunicare (educarea limbajului): povestire, exprimare orală, descriere.
- Domeniul om și societate (activități practice): realizarea de creații din materiale naturale.
- Domeniul estetic și creativ (educație muzicală, activități artistico-plastice): intonarea de cântece, utilizarea diverselor obiecte din natură ca instrumente de percuție care acompaniază cântecul, identificarea nuanțelor unor culori, realizarea de fuziuni de culori valorificând pata de culoare/punctul/linia ca elemente de limbaj plastic, modelarea lutului/pământului;
- Domeniul psihomotric: exersarea cățărării, tragerii/împingerii de obiecte, săritura, păși-rea peste obstacole, motricitate grosieră, motricitate fină

• Învățare **experiențială**: contactul direct cu natura stimulează simțurile, concentrarea atenției, gândirea critică și sensibilitatea estetică.

Astfel de activități integrate, în care copiii învață prin acțiune, explorare și reflecție, transformă procesul educațional într-o experiență autentică și semnificativă. În acest cadru, rolul educatoarei este esențial în a crea medii stimulative, în a observa și susține progresul fiecărui copil, și în a valorifica potențialul individual în mod echilibrat. Învățarea devine un proces holistic, centrat pe copil, în care experiența directă, conexiunile reale și participarea activă susțin formarea unei fundații solide pentru învățarea viitoare și integrarea socială armonioasă.

În concluzie, educația timpurie, prin proiectarea curriculară centrată pe copil, abordarea integrată a activităților și valorificarea contextelor variate de învățare, își atinge menirea de a stimula dezvoltarea globală și armonioasă a copilului. Această paradigmă educațională transformă copilul în actor activ al propriei formări și creează premisele unei adaptări eficiente la cerințele ulterioare ale școlarității și vieții sociale.

Bibliografie:

M.E.N (2019) Curriculum pentru educație timpurie

M.E.N (2019) Suport pentru explicitare și înțelegerea curriculumului pentru educație timpurie

M.E.N (2025) Scrisoare metodică, an școlar 2025-2026

www.edu.ro/sites/default/files/Repere_fundamentale_ET_2024.pdf

https://youtu.be/_-cyOy-3r80?si=mXmRMWiBAIqOBwgz

https://youtu.be/0S5KPFmlyaY?si=Av9jiKKO-SyowwBf

CUM PREDĂM GRAMATICA UNEI LIMBI STRĂINE PRIN JOCURI DIDACTICE

Prof. Amelia VEDINAȘ
Școala Gimnazială Nr. 1 Pustă

Indiferent de modul în care e interpretată gramatica, cert este faptul că ocupă un loc central în procesul de predare și profesorul ar trebui să găsească cele mai utile instrumente pentru a o face cât mai interesantă și interactivă pentru elevii lor.

Rinvolucri afirmă în cartea sa Grammar Games că, gramatica este poate, atât de serioasă și centrală în învățarea unei alte limbi, încât ar trebui căutate toate căile care să concentreze energia elevului pe sarcina de a o stăpâni și de a o interioriza. O modalitate de a concentra această energie este prin destinderea oferită de jocuri.

În schimb, cuvântul gramatică este perceput în mod negativ de către elevi. Ar putea fi o sarcină ușoară pentru profesor să convingă elevii că învățarea gramaticii se poate dovedi a fi o experiență distractivă. Este la latitudinea profesorului să rezolve aceastăa problemă, deoarece nu este obligatoriu să urmeze metode tradiționale în predarea gramaticii, cum ar fi, stabilirea regulilor, efectuarea exercițiilor gramaticale sau testarea, dar poate fi creativ și poate adopta abordarea care implică jocuri, ca un mod organic de a învăța limba. Aceasta arată că predarea gramaticii nu poate fi neglijată și că jocurile sunt, fără îndoială, cel mai firesc mod de a dobândi noi cunoștințe, întrucât jocul este cel mai simplu mod de a intra în contact cu mediul și de a înțelege principiile acestuia prin procesul natural de încercare și eroare.

Jocurile sunt o parte vitală a echipamentului profesorului, deoarece oferă nu numai practică ci și distracție și provocări în timpul unei activități. Când predăm gramatica prin jocuri, trebuie să ținem cont de câteva aspecte în momentul alegerii unui joc. În primul rând, profesorul trebuie să ia în considerare vârsta elevilor. Acest lucru e foarte important deoarece nu putem folosi același joc pentru a preda prezentul perfect elevilor de clasa a VI a și de clasa a X a (în cazul limbii engleze). În plus, profesorul trebuie să ia în considerare următoarele aspecte înainte de a folosi jocuri pentru a preda gramatica în clasă.

*Pregătire- jumătate din succesul unei lecții se rezumă la cât de bine pregătit este profesorul. Acesta ar trebui să se gândească în avans la activitățile pe care intenționează să le folosească și să se întrebe: Este bine pentru elevii mei? Este adaptat la nivelul lor gramatical? Este nevoie de resurse speciale? Activitatea implică lucrul în grup, echipă sau individual? Cât de mari vor fi grupurile?

*Organizare- Înainte ca elevii să facă activitatea, profesorul trebuie să îi instruiască cu privire la ceea ce se așteaptă să facă. Dacă activitatea o cere, elevii trebuie să facă schimbări de locuri pentru a forma grupurile necesare. În timpul activității, acesta trebuie să monitorizeze elevii, să ofere ajutor dacă e solicitat și să se asigure că jocul nu durează mai mult decât era planificat inițial.

*Așteptări- Profesorii ar trebui să fie bine pregătiți pentru orice situații imprevizibile.. Elevii pot întâmpina diverse dificultăți și profesorul trebuie să fie pregătit să le rezolve.

Scott Thornbury îi sfătuiește pe profesori să se gândească la următoarele seturi de reguli:

1. Regula contextului- Gramatica trebuie predată întotdeauna în context.

2. Regula de utilizare- Gramatica trebuie predată pentru a facilita înțelegerea și producerea de către cursanți a limbajului real.(activitatea de comunicare).

3. Regula economiei- Profesorul ar trebui să maximizeze timpul destinat exersării elementelor de gramatică și să minimizeze timpul pentru prezentarea propriu-zisă.

4. Regula relevanței- Profesorul ar trebui să acorde prioritate predării elementelor gramaticale întâmpinate pe parcursul predării.

5. Regula de adecvare- Profesorul ar trebui să adapteze conținutul prezentat la nivelul, nevoile, interesele, așteptările și stilurilor de învățare ale elevilor.

Odată ce aceste aspecte au fost luate în considerare, profesorul este pregătit să implementeze jocul ca metodă de predare a gramaticii. Printre cele mai instructive jocuri de învățare a limbilor se

numără cele care se ocupă de structuri specifice. Elevii nu doar exersează tiparul de bază dar o fac și într-un mod plăcut și ușor, concentrându-se pe distracție. Aceste jocuri gramaticale se referă la noțiuni precum folosirea timpurilor verbale, substantivelor, (numărabile sau nenumărabile), articole, întrebări Da/Nu, întrebări Wh, comparativ și superlativ, adverbe, modale, demonstrative etc.

Să analizăm procesul de implementare a unei astfel de lecții în cazul elevilor de gimnaziu. Tema lecției este Utilizarea adverbelor iar elevii sunt în clasa a VII a. Jocul este o versiune a Charades în care jucătorii trebuie să mimeze cuvintele de pe unele cărți selectate, astfel încât echipele lor să poată ghici cuvântul. În cazul acesta, cartonașele vor fi o combinație de verbe și adverbe. Înainte de lecție, profesorul pregătește două seturi de cărți. Fiecare set e imprimat pe hârtie de culoare diferită. Un set conține carduri cu verbe, celălalt cu adverbe. Profesorul taie apoi cardurile și le așază în două boluri separate. Ar trebui să existe cel puțin o fișă de verbe și adverbe pentru fiecare elev din clasă. În timpul lecției, profesorul va împărți clasa în două sau mai multe echipe de elevi cu niveluri mixte. Elevii vin pe rând în fața clasei și aleg un card cu verbe. Apoi elevul care alege cardul trebuie să mimeze acțiunea verbelor în clasă. Echipa lui este prima care are șansa de a ghici cuvântul .Dacă echipa elevului nu ghicește cuvântul, cealaltă echipă are dreptul să încerce. Odată ce cuvântul a fost descoperit, echipa care ghicește sensul obține un punct. Apoi, același elev alege o altă carte din setul de adverbe și joacă cuvântul de pe cardul său de adverbe în raport cu verbul pe care l-a jucat anterior. De exemplu, dacă elevul a mimat acțiunea de a mânca, iar cardul lui de adverb are cuvântul zgomotos, atunci elevul trebuie să facă pantomimă la acțiunea de a mânca într-o manieră zgomotoasă. Membrii echipei sale trebuie să ghicească și adverbul (de exemplu mănâncă zgomotos eat noisily). Când cineva ghicește adverbul corect, acea echipă câștigă încă două puncte. Această activitate îi învață pe elevi despre rolul adverbelor, prin aceea că modifică sau limitează acțiunea exprimată de verb într-o propoziție, adverbele oferă informații specifice cu privire la modul în care se desfășoară acea acțiune. De exemplu, vorbirea este o acțiune pe care toată lumea o poate vizualiza, dar acțiunea de a vorbi poate fi descrisă în diferite moduri. A vorbi rapid creează o imagine vizuală destul de diferită de aceea a cuiva care vorbește calm sau timid. Fiecare dintre aceste adverbe modifică verbul în moduri diferite. Partea distractivă a acestui joc vine și din combinațiile ciudate de verbe-adverbe pe care le aleg elevii. Ei ar putea alege combinații precum bea suspicios sau aleargă inocent, ceea ce face ca pantomima să fie extrem de distractivă și provocatoare.

La sfârșitul activității , profesorul poate evalua gradul de însușire a noilor structuri cerând elevilor să sublinieze adverbelor în zece propoziții diferite. Se pot folosi și alte activități de feedback. După ce au participat la o astfel de lecție, elevii vor fi motivați să rămână implicați pe toată durata lecției.

În consecință, abordarea care implică utilizarea jocurilor în predarea și învățarea gramaticii bate cu siguranță orice abordare tradițională în care gramatica este prezentată ca un set de reguli care trebuie să fie memorate și consolidate cu exerciții nesfârșite și plictisitoare.

Bibliografie:

1. Thornbury S.How to teach Grammar,Pearson Educational ,1999

2. Scrivener J. Teaching Grammar,Oxford,2003

3. Rinvolucri M. Grammar Games, Cambridge University Press,1984

DESPRE PRACTICA CITIRII CU VOCE TARE

prof. Delia PURGHE
Școala Gimnazială „Silvania" Șimleu Silvaniei

Pentru elevi, practica citirii cu voce tare are o multitudine de beneficii, unele pe care s-ar putea să le cunoști și altele care te-ar putea surprinde. De citirea cu voce tare, programată în mod regulat în clasă, ar trebui să beneficieze toți elevii de toate vârstele și nivelurile de clasă. Indiferent dacă citiți cinci minute sau o jumătate de oră, elevii dumneavoastră au de câștigat. Dacă sunteți dornici să faceți din citirea cu voce tare o apariție obișnuită în clasă sau dacă sunteți în căutarea unor motive convingătoare care să vă susțină decizia de a include citirea zilnică cu voce tare în timpul orelor, mai jos aveți enumerate zece beneficii de care ar trebui să țineți cont:

1. Alfabetizare fundamentală. Citirea cu voce tare este fundamentul dezvoltării alfabetizării. Înainte ca cei mici să poată citi fiecare cuvânt de pe pagină, ei sunt capabili să asculte fonemele individuale care alcătuiesc fiecare cuvânt. Drept urmare, ei construiesc bazele necesare pentru alfabetizare. Importanța citirii cu voce tare pentru copii a fost demonstrată într-un studiu de doi ani, finalizat de Departamentul Educației din SUA. Rezultatele studiului au indicat că cea mai importantă activitate pentru construirea cunoștințelor necesare pentru un eventual succes în citire este citirea cu voce tare pentru copii. Studiul a sugerat, de asemenea, că lectura cu voce tare este o practică care ar trebui să continue pe măsură ce elevul progresează prin nivelurile de clasă.

2. Abilități de ascultare. Auzirea unui text citit cu voce tare oferă elevilor posibilitatea de a-și îmbunătăți abilitățile de ascultare. Practica regulată a ascultării active necesită răbdare și atenție, două abilități care sunt necesare pentru a deveni cititori independenți puternici. Ascultarea unui text va oferi elevilor șansa de a dezvolta o concentrare susținută, ceea ce poate duce la o gândire și o reflecție mai profundă.

3. Citirea ca plăcere. Este important ca elevii să înțeleagă că lectura poate fi o experiență distractivă și interesantă. Ultimul lucru pe care ni-l dorim este ca elevii noștri să se gândească la lectura ca la o corvoadă, ceea ce face ca acele cărțile pe care le alegeți pentru a le citi cu voce tare ar trebui să fie extrem de importante. Relevanța este cheia succesului atunci când vine vorba de a genera interes și de a promova aspectele pozitive ale lecturii.

4. Comunitatea clasei. Citirea cu voce tare oferă elevilor un context comun din care se pot dezvolta discuții pline de viață în clasă. Încurajarea conversațiilor despre lectură va spori incluziunea și va oferi elevilor șansa de a dezvolta abilități de comunicare. La fel ca în cazul oricărei abilități în curs de dezvoltare, puteți învăța învățarea oferindu-le elevilor dumneavoastră inițiatoare de conversație sau cadre de propoziție pentru a pune mingea în mișcare. În mod ideal, practica suplimentară prin colaborare se va răspândi în alte domenii de studiu.

5. Expresie și inflexiune. Citirea cu voce tare face vizibil actul invizibil al citirii. Modelarea fluenței, a expresiei și a tonului va oferi elevilor dumneavoastră un cadru pentru îmbunătățirea abilităților de citire. Ascultarea nuanțelor de exprimare și inflexiune va demonstra elevilor că citirea înseamnă mai mult decât cuvintele tipărite de pe pagină. Conform *Teoriei* învățării *sociale,* dezvoltată de psihologul Albert Bandura, observarea altora joacă un rol vital în modul în care dobândim noi cunoștințe și abilități. Modelarea procesului de citire va permite elevilor să experimenteze complexitățile lecturii pe care altfel nu le-ar putea observa.

6. Vocabular. Unul dintre primii pași în dobândirea limbajului este auzirea cuvintelor noi în context. Citirea cu voce tare pentru elevi are potențialul de a lărgi vocabularele individuale ale elevilor, ceea ce poate duce la forme mai precise de exprimare scrisă și verbală. Aducerea elevilor dincolo de nivelul lor actual de lectură, folosind citirea cu voce tare, îi va expune la cuvinte la care ar putea să nu fie expuși atunci când citesc independent. Acest lucru le va oferi elevilor șansa de a învăța cuvinte noi în context, cuvinte pe care le pot apoi încorpora în cunoștințele lor de bază pentru a le utiliza în timpul lecturii viitoare.

7. Înțelegere. Metacogniția este conștientizarea și înțelegerea propriilor procese de gândire și este una

dintre componentele cheie ale înțelegerii lecturii. Când ascultă un text citit cu voce tare, elevii se pot concentra pe metacogniție fără stresul suplimentar de a se confrunta cu cuvinte pe care nu le înțeleg. În plus, elevii pot construi sens, pot conecta idei, pot aplica cunoștințele de bază și pot descoperi cuvinte noi într-un mediu cu miză redusă.

8. Evaluarea. Citirea cu voce tare poate fi folosită ca instrument pentru evaluări formative. Efectuați verificări rapide de înțelegere punând întrebări bazate pe text în timpul și după lectură. Formularea întrebărilor care necesită gândire critică cu privire la text vă va oferi informații valoroase asupra abilităților elevilor dvs. Patru exemple de întrebări sunt enumerate mai jos.

- *Ce crezi că se va întâmpla după _____?*
- *Ce poți deduce din _____?*
- *De ce crezi că autorul a inclus _____?*
- *Ce indicii te ajută să înțelegi sensul cuvântului _____?*

9. Vizualizarea. Ascultarea unei povești sau a unui articol citit cu voce tare va permite elevilor să exerseze vizualizarea, folosind cunoștințele anterioare și experiențele de fundal pentru a conecta scrisul autorului cu o imagine personală . Imaginile mentale îi vor ajuta pe elevi să înțeleagă, să-și amintească și să înlăture sensul textului. Puteți încuraja vizualizarea textului, rugându-i pe elevi să deseneze imagini în timp ce ascultă textul citit cu voce tare. Scopul este ca elevii să folosească tehnici de vizualizare atunci când citesc în mod independent.

10. Cunoștințe de bază. Cunoștințele de bază sunt esențiale pentru înțelegerea lecturii. Citirea regulată cu voce tare de către elevi le va spori cunoștințele pe o varietate de subiecte, permițându-le să acceseze informații noi în timpul cititului independent. De asemenea, furnizarea de informații noi în contextul unei povești sau al unui articol, va ajuta la înțelegere, facilitând deducția de sens pentru elevi atunci când este necesar.

Tehnologia a făcut posibil ca multe tipuri diferite de citire cu voce tare să apară în sala de clasă. Cărțile audio, videoclipurile YouTube și podcasturile sunt exemple ale diferitelor moduri în care poate lua formă o lectură cu voce tare în sala de clasă. În plus, cititul cu voce tare nu trebuie să se rezume strict la cărți de povești sau cărți ilustrate.

Să facem din cititul cu voce tare obișnuință!

Bibliografie:

Barbura Albert, *Teoria* învățarii *sociale*

STORYTELLING MULTIMODAL: STRATEGII DIGITALE CREATIVE ÎN PREDAREA LIMBII ENGLEZE

Prof. drd. Manuela VARGA
Şcoala Gimnazială „Simion Bărnuţiu" Zalău

A fi dascăl în zilele noastre implică mai multe aspecte decât predarea și transmiterea cunoștințelor într-un mediu controlat. Cerințele societății noastre accelerează modalitatea de gândire a elevilor, rezultând în ceea ce putem numi generația nativilor digitali.

Tehnologia este deja parte integrantă a vieții sociale și o considerăm de cele mai multe ori indispensabilă, chiar și pentru cele mai nesemnificative acțiuni. Cu pași mărunți și siguri, aceasta și-a făcut simțită prezența și în activitatea noastră didactică, devenind astfel un instrument notoriu și de actualitate. Astfel, putem crea un mediu mai dinamic, interactiv și personalizat. S-a ajuns chiar în punctul în care nouă, profesorilor, ni se permite să adaptăm ritmul și conținutul la nevoile individuale ale fiecărui elev.

Ca profesor de limba engleză, tehnologia devine un instrument didactic esențial în abordarea celor patru competențe lingvistice pentru învățarea unei limbi străine: citire, scriere, ascultare și vorbire. În primul rând, tehnologia aduce autenticitatea limbii engleze în sala de clasă, mai ales pentru a facilita interacțiunea. De asemenea, [tehnologia] poate fi structurată pe arii de competență și instrumente specifice, prin folosirea diferitelor platforme care pun elevii în situația de a rezolva sarcini diverse sau de a dezvolta anumite subiecte pe teme de interes actual. Acest lucru nu se poate realiza decât dacă ești la curent cu noutățile. Aceasta înseamnă să înțelegi schimbările metodologice și socio-culturale care influențează modul în care limba engleză este folosită și învățată la nivel global, iar astfel putem asigura predarea de înaltă calitate, necesitând un angajament constant față de învățarea continuă.

Ce facem în această direcție? Ne vedem puși în situația de a participa la diferite cursuri de formare, care în opinia noastră ne pot aduce un plus de valoare actului didactic. Dar nu aceasta este provocarea, ci modalitatea de a integra competenţele dobândite în actul efectiv de predare. Oare va fi eficient? Obiectivele vor fi atinse? Rezultatele sunt pe măsura aşteptărilor? Cât timp am nevoie pentru a putea pregăti eficient activitatea?

Anul şcolar 2024-2025 aduce în atenţia mea o multitudine de cursuri de formare, pe diferite componente: realizare de resurse educaţionale, dezvoltarea abilităţilor de comunicare şi integrare a elevilor cu CES, etc. Foarte multe dintre acestea nu au legătură cu specialitatea mea de profesor de limba engleză. Astfel îmi extind aria de căutare, iar o denumire inovatoare îmi atrage atenţia: „*Collaborative Multimodal Storytelling Projects"* (Proiecte colaborative bazate pe integrarea povestirii multimodale). Am citit informaţiile despre acest curs și am considerat că este o provocare, atât pentru mine, cât și pentru elevii mei, să aplic această metodă, din punctul meu de vedere inovativă, pentru învățarea limbii engleze. Formatorul acestui curs era colega mea de la Școala Gimnazială „Avram Iancu" Dej, profesor doctor Armanda Stroia, care în cercetarea ei a abordat integrarea povestirii multimodale în proiectele colaborative. Această abordare valorifică mediul digital și dezvoltă elevilor nu doar competenţele lingvistice, ci și pe cele de alfabetizare digitală, de colaborare, creativitate şi gândire critică. Cursul a fost gândit pe patru module, abordând fundamentele alfabetizării multimodale, planificarea şi managementul proiectelor colaborative, activităţi centrate pe motivarea elevilor de a colabora eficient online şi fizic, precum și dezvoltarea de matrici de evaluare eficiente ale proiectelor multimodale. Obiectivul principal al cursului a fost dezvoltarea competenţelor cadrelor didactice pentru implementarea metodelor digitale creative în scenariul didactic, folosind naraţiunea multimodală ca strategie pedagogică inovatoare.

Am implementat această metodă la clasa a VII-a unde, în prealabil, la orele de opţional am discutat despre rolurile atribuite fiecărui elev în cadrul povestirii multimodale, planul pentru fiecare poveste prin activitatea de brainstorming. Aceştia au scris scenariul sau schiţa de poveste în limba engleză, după care au aplicat ideile vizuale prin folosirea instrumentelor digitale, realizând un "storyboard" care arată ce se vede, ce se aude şi ce text apare pe ecran pentru fiecare secvenţă. În etapa de producţie, elevii au creat imaginile, videoclipurile și muzica necesare prezentării. În urma prezentării,

elevii clasei a VII-a au fost mai motivaţi deoarece şi-au folosit creativitatea prin folosirea instrumentelor digitale și și-au dezvoltat cele patru competenţe integrate prin scrierea scenariului, înregistrarea vocală, ascultarea muzicii şi citirea povestirii propriu-zise.
În concluzie, elevii nu au consumat doar media, ci au trebuit să analizeze cum diferite moduri de exprimare (text, imagine, sunet) contribuie la mesajul final. În continuare am elaborat o schiţă pentru un posibil plan de lecţie care poate fi folosit în activitatea de predare:

Lesson Plan: ***Multimodal Storytelling***
General Details
This lesson is designed for 7th-grade students and is estimated to last 50 minutes, focusing on the *brainstorming* and *scenario draft* creation phase. The activity is suitable for optional hours or dedicated project time. The main digital tools utilized will be Google Docs (for scenario writing) and a storyboarding application (such as Google Slides or Canva).
Lesson Objectives
By the end of this session, students working in teams will have developed their integrated competencies. The specific objectives are:
Linguistic Objective: Students will draft a short narrative outline (scenario draft), correctly applying appropriate verb tenses and linguistic structures (grammar/vocabulary).
Collaboration Objective: Students will negotiate and clearly define their roles within the team (e.g., storyteller, visual lead, sound designer) to ensure effective project management.
Digital Objective: Students will begin to translate narrative concepts into visual and auditory elements by creating an initial *storyboard*, thereby practicing *multimodal literacy.*
1. Activity 1 : Warm-up and review (5 minutes)
The teacher starts the lesson by checking attendance and team structure. A quick review of the project's final goal (creating the multimodal story) and the chosen theme is essential. Students quickly organize themselves into their predetermined teams.
2. Activity 2: Brainstorming and Ideation (15 minutes)
The teacher launches the main task: "Generate key ideas, characters, and a core conflict for your story, noting everything down in English." Teams are encouraged to use *collaborative brainstorming* techniques (utilizing Google Docs to work simultaneously). The teacher monitors and guides the teams to ensure the ideas are relevant to the theme and use appropriate language.
3. Activity 3: Scenario Drafting (15 minutes)
Following the ideation phase, the teacher asks students to transform their noted ideas into the first version of the *scenario draft,* which should consist of a minimum of 6–8 sentences. This is the *collaborative writing* phase. The teacher provides immediate formative feedback directly within the document (using the comments function in Google Docs), assisting with structural corrections and linguistic expressions.
4. Activity 4: Multimodal Planning (10 minutes)
The focus shifts to visual and auditory planning. The assigned task is: "Associate each sequence (sentence/idea) from the script with a visual and an auditory element." Students use a simplified storyboard template (either a table in Google Docs or a dedicated application) to decide what image and what sound (music, effects) will accompany the spoken or written text. This is the phase where the initial elements of the multimodal narrative are defined.
5. Activity 5: Wrap-up and Homework (5 minutes)
The teacher summarizes the progress made by each team and assigns tasks for the next phase: production. The homework is to finalize the *storyboard* and begin identifying the necessary digital resources (images, short videos, or royalty-free music).
Assessment
Assessment at this stage is primarily formative, based on observing team collaboration and the quality of the feedback provided by the teacher on the scenario draft. The main element for assessing the outcome of this lesson is the *scenario draft* and *storyboard* submitted, which will be judged based on narrative coherence, the logical association of *text-image-sound*, and adherence to assigned team roles.

IMPACTUL BIOLOGIEI ÎN EDUCAȚIA DE AZI

Prof. Adriana MARIAN
Colegiul Național „Silvania” Zalău

Ce materie școlară ne oferă o cheie de descifrare a lumii, de la structura microscopică a ADN-ului până la diversitatea pădurilor tropicale? Răspunsul este simplu: Biologia. Adesea percepută doar ca o disciplină academică, studiul vieții este, în realitate, o educație esențială pentru fiecare elev, indiferent de cariera pe care o va alege. A învăța Biologia înseamnă a învăța despre tine însuți, despre mecanismele propriului corp, despre sănătate și longevitate și despre planeta pe care trăim. În contextul provocărilor globale actuale, de la pandemii la schimbările climatice, înțelegerea principiilor biologice nu mai este un lux, ci o necesitate vitală. Nu sunt de neglijat cei patru piloni fundamentali pe care studiul Biologiei îi construiește în mintea și viața elevului: cunoașterea de sine, responsabilitatea ecologică, gândirea științifică și pregătirea profesională pentru viitor.

Cel mai important motiv pentru a studia Biologia este acela că ea reprezintă, în esență, manualul nostru de utilizare. Nu poți avea grijă de un sistem complex fără să înțelegi cum funcționează, iar corpul uman este cel mai complex sistem. Biologia ne dezvăluie misterele funcționării interne, explicând procese vitale precum cum transformă sistemul digestiv hrana în energie, cum oxigenează sângele fiecare celulă sau cum reușește sistemul imunitar să ne apere constant de agenții patogeni. Această înțelegere fundamentală nu este doar academică, ci este o competență de supraviețuire în lumea reală. Prin studiul Biologiei, elevii învață despre nutriție bazată pe știință, despre necesitatea exercițiilor fizice și despre rolul esențial al igienei, fiind astfel echipați să ia decizii informate care le vor menține și îmbunătăți sănătatea pe tot parcursul vieții.

Într-o epocă marcată de criza climatică și epuizarea resurselor, studiul Biologiei transcende sala de clasă și devine o chestiune de responsabilitate globală. Componenta de Ecologie a Biologiei le oferă elevilor instrumentele necesare pentru a înțelege interdependența fragilă dintre organisme și mediul lor. Elevii învață despre biodiversitate, despre ciclul apei și al carbonului și despre impactul devastator al acțiunilor umane, de la poluare la reducerea habitatelor. Această conștientizare nu doar că le dezvoltă respectul față de natură, ci îi motivează să adopte comportamente sustenabile (precum reciclarea, economisirea resurselor și combaterea risipei). În cele din urmă, Biologia îi pregătește pe elevi să devină cetățeni activi și conștienți, capabili să găsească soluții inovatoare și durabile la provocările ecologice cu care se va confrunta viitorul lor.

Dincolo de memorarea structurilor și a denumirilor, Biologia este, înainte de toate, o disciplină a logicii. Studiul ei forțează elevii să aplice riguros metoda științifică, de la formularea ipotezelor și proiectarea experimentelor, până la analiza datelor și tragerea concluziilor bazate pe dovezi clare. Înțelegerea complexității celulei, a mecanismelor genetice sau a interacțiunilor ecologice antrenează mintea să gestioneze sisteme complicate și să discearnă cauzalitatea. Această abilitate de a gândi critic și de a folosi raționamentul științific este un instrument cognitiv neprețuit, esențial nu doar în laborator, ci și în viața de zi cu zi, ajutându-i pe tineri să filtreze informația și să respingă miturile sau dezinformările (mai ales cele legate de sănătate), formându-i ca indivizi capabili să judece independent și obiectiv. O contribuție esențială o are și digitalizarea, care transformă orele de Biologie din România dintr-o disciplină bazată pe memorare în una bazată pe investigație, analiză de date și experimentare virtuală.

Studiul Biologiei deschide o poartă largă nu doar spre tradiționalele domenii de Medicină și Farmacie, ci mai ales spre profesiile care modelează secolul XXI. Cunoștințele de genetică, biologie moleculară și biochimie sunt fundamentul pentru Biotehnologie – un domeniu aflat în continuă expansiune, de la dezvoltarea de vaccinuri și noi medicamente, la producția de combustibili sustenabili.

Elevii care aprofundează Biologia sunt perfect poziționați pentru a excela în domenii de vârf precum Editarea Genomică (CRISPR), Bioinformatica (analiza seturilor masive de date biologice) sau Ingineria Biomedicală. Într-o piață a muncii orientată din ce în ce mai mult spre inovație, Biologia oferă un set de competențe transferabile (analiză riguroasă, rezolvare de probleme complexe, lucru în laborator) care asigură o bază solidă pentru o carieră stabilă, provocatoare și, mai ales, cu un impact semnificativ asupra omenirii.

De altfel, importanța strategică a acestei discipline este confirmată și de existența competițiilor de profil, organizate la cel mai înalt nivel. Competiții precum Olimpiada Națională de Biologie (ONB) și Concursul „George Emil Palade" nu sunt simple teste, ci veritabile rampe de lansare, încurajând excelența, stimulând cercetarea și selectând elevii cu cel mai mare potențial pentru a deveni viitorii noștri medici și cercetători. Astfel, Biologia oferă un set de competențe transferabile (analiză riguroasă, rezolvare de probleme complexe) care asigură o bază solidă pentru o carieră stabilă și cu un impact semnificativ asupra omenirii. Alte concursuri ar fi: Concursul Național de Comunicări Științifice ale Elevilor, Olimpiada Națională de Științe pentru Juniori, Concursul pentru Sănătate și Prim Ajutor „Sanitarii Pricepuți".

În concluzie, Biologia nu este doar un set de informații despre celule și organisme; este o lentilă esențială prin care elevii învață să vadă și să interacționeze cu lumea. De la înțelegerea modului în care o dietă echilibrată menține sănătatea și până la capacitatea de a judeca științific informațiile complexe, cunoștințele biologice sunt direct aplicabile în viața de zi cu zi. Mai mult, Biologia îi pregătește pe tineri pentru rolul lor de cetățeni ecologici responsabili și îi plasează la linia de start a celor mai inovatoare și căutate cariere ale secolului XXI. Investiția în studiul aprofundat al Biologiei este, de fapt, o investiție în propria sănătate, în viitorul profesional și în sănătatea planetei. Prin urmare, încurajarea și susținerea pasiunii elevilor pentru știința vieții este crucială pentru formarea unei generații capabile să navigheze și să îmbunătățească lumea complexă în care trăim.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației, România. *Programe școlare pentru disciplina Biologie, ciclul gimnazial și liceal*.
2. UNESCO. *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. UNESCO Publishing, 2017.
3. Raportul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) privind sănătatea globală 2024
4. Wilson, Edward O. *Half-Earth: Our Planet's Fight for Life*. Liveright Publishing, 2016.
5. Olimpiadele Școlare (Anexa 2 la O.M. 3.025/2025)
6. Lista concursurilor naționale școlare cu finanțare din partea Ministerului Educației (Anexa 4 la O.M. 3.025/2025)

CUNOAȘTEREA ȘTIINȚIFICĂ ȘCOLARĂ

prof. Iuliana STAN
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Zalău

1. Cunoașterea Științifică

Mickens & Patterson (2016) definesc știința ca observarea sistematică, crearea, analiza și modelarea de tipare care există în universul fizic. Pentru ca un domeniu de cunoaștere să fie considerat știință trebuie să îndeplinească următoarele condiții (Hohenberg, 2010, p. 1; Iliescu, 1998): (i) terminologie clar definită, proprie, specifică și capabilă să exprime explicit și inteligibil totalitatea cunoștințelor domeniului respectiv; (ii) cuantificabilitate; (iii) condiții experimentale controlate; (iv) reproductibilitate, (v) predictibilitate și testabilitate. De asemenea, este colectivă și publică, universală și liberă de contradicții, rezultă din știință (anterioară) și este supusă schimbării. Testele și rezultatele trebuie să poată fi repetate de alți cercetători pentru a verifica validitatea concluziilor.

Prin urmare, știința este concomitent corp de cunoștințe și proces.

Accentul în cunoașterea științifică cade pe cercetare, astfel că știința poate fi definită ca un mod de cercetare care își propune, ca pornind de la întrebări bune despre lume, să construiască răspunsuri și să le evalueze gradul de certitudine. Conceptul de lume include fenomene naturale la diferite scări de timp și întindere, fenomene sociale și comportamentale, matematică și informatică.

Investigația științifică se concentrează pe patru obiective majore: (i) descrierea lumii, (ii) explicarea lumii, (iii) precizarea a ce se va întâmpla în lume și (iv) intervenția în procese sau sisteme specifice. (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2019, pp. 27-28). Hohenberg (2010) citând The US Supreme Court (1993), precizează că, pentru a fi calificată drept „cunoștință științifică”, o inferență sau aserțiune trebuie să fie validată prin metoda științifică.

Știința este în continuă evoluție, având un impact major asupra societății, tehnologiei și înțelegerii universului.

2. Evoluția Cunoașterii Științifice

Istoria științei urmărește evoluția cunoașterii umane despre natură și univers. Pentru dezvoltarea creativității elevilor cunoștințele privind istoria științei reprezintă baza înțelegerii rolului gândirii și creativității în construirea cunoașterii.

Achi (2021, pp. 29-35), Rosmorduc (1996, 2006) enumeră principalele realizări remarcabile ale constituirii științei. Astfel, mesopotamienii au elaborat metode aritmetice de calcul, calendare și metode de prezicere a eclipselor, egiptenii au aplicat geometria în agricultură și arhitectură și au făcut primele studii medicale, iar chinezii au dezvoltat sisteme numerice avansate și metode geometrice și algebrice, au calcula numărul Pi și au implementat cercetări în seismologie și astronomie. În Grecia Antică, știința a evoluat prin trecerea de la explicații religioase la cele raționale, prin gânditori ca Thales, Pitagora, Aristotel, Arhimede și Hipocrate, care au pus bazele filosofiei, matematicii, fizicii și medicinei moderne. În Evul Mediu, în Europa progresul științific a stagnat din cauze politice și religioase, dar lumea islamică a cunoscut o perioadă de înflorire științifică, valorificând moștenirea greacă. S-au obținut cunoștințe de optică prin metoda științifică și studii clinice (medicină experimentală). Renașterea și Epoca Iluminismului au readus interesul pentru știință prin lucrările unor savanți precum Copernic, Newton și Galilei, culminând cu Revoluția Științifică. S-a elaborat teoria heliocentristă, s-a dezvoltat fizica clasică și anatomia. Secolul XX a adus descoperiri majore în fizică, genetică, informatică și explorare spațială, schimbând radical înțelegerea lumii și marcând o evoluție continuă a științei.

3. Natura Științei (NOS)

Nu există o singură modalitate de a face știință (prin urmare, nu există o metodă științifică universală).

Natura științei (NOS) reprezintă denumirea anglofonă a metodei/metodelor/procesului cunoașterii științifice. Ea poate fi definită în linii mari ca modul în care oamenii dezvoltă, testează și per-

fecționează cunoștințele științifice (Stark & Murray, 2013). Pentru descrierea NOS Rubba și Anderson (1978) au combinat factori identificați în literatură: (i) moralitatea (cunoașterea științifică nu poate fi considerată ca fiind bună sau rea din punct de vedere moral în sine); (ii) creativitatea (cunoașterea științifică este un produs al creativității umane) (iii) natura tentativă (cunoașterea științifică are o natură tentativă); (iv) simplitatea (cunoștințele științifice încearcă să atingă simplitatea explicației); (v) testabilitatea (cunoașterea științifică acceptă testarea empirică) și unificatoare (științele specializate contribuie la o rețea interconectată de legi, teorii și concepte).

Oamenii de știință folosesc o varietate de metode, cum ar fi observația, explorarea, experimentul, ancheta, modelarea matematică aprofundată pentru a răspunde la întrebările științifice. Există trei tipuri principale de investigații: descriptive, comparative și experimentale. Datele colectate prin investigațiile descriptive sunt utilizate pentru a formula o explicație sau a construi predicții și ipoteze, testate apoi în investigațiile comparative sau experimentale. Dacă rezultatele se dovedesc a fi susținute de dovezi, atunci ele sunt validate și conduc la dezvoltarea de aplicații.

În concluzie, cunoștințele științifice se bazează în mare măsură, deși nu în totalitate, pe observație, dovezi experimentale, argumente raționale și sunt tributare scepticismului. Ideile științifice sunt afectate de mediul social și istoric. Acest mediu a blocat sau stimulat evoluția cunoașterii la un moment dat. Cunoașterea științifică este produsul proceselor științifice și al contextului lor social (McComas et al., 2002, pp. 6-7; Ciascai, 2001, pp. 15-25).

4. Alfabetizarea științifică

Alfabetizarea științifică este definită ca și capacitatea unei persoane de a înțelege, aplica și comunica despre știință, de a participa la discuții informate și de a lua decizii bazate pe dovezi (Osborn & Dillon, 2008). Ea presupune gândire critică, interpretarea cercetărilor și înțelegerea modului în care se dezvoltă cunoașterea științifică (Duschl, 1990, Klopfer, 1969).

Alfabetizarea științifică a reprezentat o țintă în testările PISA promovate de Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)/Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). În opinia OECD alfabetizarea științifică este capacitatea de a utiliza cunoștințele științifice, de a identifica întrebări și de a trage concluzii bazate pe dovezi pentru a înțelege și a ajuta la luarea deciziilor despre lumea naturală și modificările aduse acesteia prin activitatea umană (OECD, 2004, p. 133). Ulterior OECD (2007, p.34-37) completează definiția alfabetizării științifice din 2003:

- Cunoașterea științifică și utilizarea acestor cunoștințe pentru a identifica întrebări, a dobândi cunoștințe noi, a explica fenomene științifice și a trage concluzii bazate pe dovezi despre probleme legate de știință.
- Înțelegerea trăsăturilor caracteristice ale științei ca formă de cunoaștere și cercetare umană.
- Conștientizarea modului în care știința și tehnologia ne modelează mediile materiale, intelectuale și culturale.
- Disponibilitatea de a se angaja în probleme legate de știință și cu ideile științei, ca cetățean reflexiv (OECD, 2006, p.23).

Viziunea OECD (2006-2007) asupra alfabetizării științifice devine și mai complexă la testările următoare OECD (2016, p. 15; 2018, pp. 23-26), fiind definită în relație cu capacitatea unei persoane de a se angaja în probleme legate de știință și în relați cu ideile științei, ca cetățean reflexiv.

Alfabetizarea științifică este progresivă, fiind descrisă pe cinci niveluri: de la lipsa alfabetizării, la cea nominală, funcțională, procedurală și multidimensională – ultima implicând o viziune holistică, interdisciplinară, și angajament față de rolul științei în societate.

Cu toate acestea, în practică, alfabetizarea științifică e adesea compromisă de metode de predare neadecvate: accent excesiv pe fapte izolate și jargon, prezentare rapidă și fără conexiuni cu experiențele elevului. Aceste deficiențe limitează dezvoltarea unei înțelegeri autentice și reflexive a științei.

Bibliografie/ Sitografie:

Achi, A. (2021). History of the Sciences. *In Themes in the History and Philosophy of Science* (Pp.29 - 35).

Ciascai, L. (2001). *Didactica științelor. Didactica disciplinei Științe*. Casa Cărții de Știință.

Duschl, R. (1990). *Restructuring science education: The importance of theories and their development*. Teachers College Press.

Mickens, R., & Patterson, C. (2016). What is Science? Article 3. *Georgia Journal of Science. 74*(2). http://digitalcommons.gaacademy.org/gjs/vol74/iss2/3

Hohenberg, P. C. (2010). *What is Science*. https://arxiv.org/pdf/1704.01614

Iliescu, D. (1998). Science criteria: Five basic requirements for a field to be considered scientifically rigorous. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/publication/305046362_Science_criteria_five_basic_requirements_for_a_field_to_be_considered_scientifically_rigorous_clearly_defined_terminology_quantifiability_highly_controlled_experimental_conditions_reproducibility_and_

Klopfer, L. (1969). The teaching of science and the history of science. *Journal of Research in Science Teaching, 6*, 87-95.

Mccomas, W., Cloughand, M., & Almazroa, H. (2002). The Role and Character of the Nature of Science in Science Education. In W. F. McComas (Ed.) *The Nature of Science in Science Education*. Kluwer Academic Publishers.

Osborne, J., & Dillon, J. (2008). *Science education in Europe: Critical reflections*. Nuffield Foundation

Rosmorduc, J. (1996). *L'histoire des sciences*. Hachette

Rubba, P., & Anderson, H. (1978). Development of an instrument to assess secondary students' understanding of the nature of scientific knowledge. *Science Education, 62*(4), 449- 458.

Stark, J. & Murray, M. (2013). Knowledge of the Nature of Science (NOS). In J. Stark & M. Murray (Eds.). *Content for Florida Elementary Science Teachers (K-6*). Capter 1. https://pressbooks.uwf.edu/sce4310/chapter/chapter-1/

OECD (2007). *PISA 2006: Science Competencies for Tomorrow's World: Volume 1: Analysis*, PISA, OECD Publishing, https://doi.org/10.1787/9789264040014-en.

OECD (2018). T*he Future od Education 2030*. www.OECD.org

TABĂRA DE LECTURĂ, O EXPERIENȚĂ REUȘITĂ

Bibliotecar, Gabriella ERDEI

Liceul Tehnologic Nr.1 Sărmășag

Biblioteca școlară nu joacă un rol important în viața copiilor doar pe parcursul anului școlar, ci și pe durata vacanței de vară încercând să ofere programe bogate în conținut și pline de experiențe. Un exemplu deosebit în acest sens este **tabăra de lectură**, pe care și în acest an am organizat-o cu mult entuziasm, adaptându-ne la vârsta copiilor, la interesele lor și la mijloacele materiale disponibile. Învățătoarea și bibliotecara, **completându-și munca una alteia**, îi sprijină pe copii. Împreună putem crea acea atmosferă în care dragostea pentru lectură se formează și rămâne vie pe termen lung.

Această colaborare s-a dovedit a fi foarte rodnică, deoarece reușim, an de an, să dăm viață acestui șir de programe. În acest an, la sfârșitul lunii iulie, a avut loc tabăra de lectură **„Păsările Moșului”** (limba maghiară: Öregapó madarai). Am conceput programele împreună cu învățătoarele Katona Edith Enikő și Szeredai Hajnalka, care predau elevilor clasei a II-a, la Liceului Tehnologic Nr. 1 din Șărmășag. Întotdeauna ne împărtășim experiențele și ținem cont constant de nevoile copiilor. Biblioteca este sufletul taberei de lectură. Nu doar furnizarea de cărți face parte din misiunea ei, ci și educarea copiilor pentru folosirea bibliotecii. Biblioteca oferă un spațiu special pentru lectură, diferit de mediul școlar: invită la descoperire și încurajează alegerea liberă.

În prima zi a taberei, copiii și-au confecționat cărți de vizită, ceea ce a facilitat cunoașterea și apropierea dintre ei. Dintre jocurile de cunoaștere, au fost deosebit de populare **„Cine ajută?”** (limba maghiară: „Ki segít?”) și **Bingo de vacanță** (limba maghiară: Vakációs Bingó), unde participanții, prin sarcini comune și pline de voie bună, au reușit să se cunoască și mai bine. În timpul jocurilor au răsunat multe hohote de râs și, încă din primele ore, s-a văzut că grupul se sudează repede.

Scopul principal al taberei a fost, desigur, cultivarea dragostei pentru lectură. Copiii au citit din cartea lui Lázár Ervin: Păsările Moșului (limba maghiară: Öregapó madarai): mai întâi paginile 5-11, apoi paginile 20-25, după care au început să-și țină și jurnalul de lectură. Povestea este despre un om deosebit, înțelept, răbdător, plin de iubire și cu mare drag de natură, mai ales de păsări. La fragmentele citite se adăugau întotdeauna discuții, întrebări și sarcini, care îi ajutau pe copii să înțeleagă textul și să aprofundeze plăcerea lecturii. Astfel, lectura nu a fost doar o sarcină, ci o aventură comună, în care copiii au trăit împreună emoțiile poveștii.

Pe lângă lectură, un rol important l-au avut și activitățile creative. Copiii și-au confecționat singuri **semne de carte, zmeu din hârtie** și pene colorate și decorate, care puteau fi prinse pe creion. Aceste creații nu doar că le-au dezvoltat îndemânarea, ci au devenit și amintiri trainice, pe care le-au putut lua acasă. Cântul în comun, mai ales **„Cântecul bufniței”** (limba maghiară: „Bagolydal”), a creat o atmosferă veselă și plină de voie bună, întărind spiritul de echipă. Pe durata taberei, un accent deosebit l-au avut și activitățile în aer liber. Jocurile **„Cloșca”** (limba maghiară: „Kotlós,,) și **„Rațele și vânătorii”** (limba maghiară: „A kacsák és a vadászok”) au avut, de fiecare dată, un succes răsunător. Copiii și-au putut consuma energia printr-o competiție veselă, în timp ce au râs cu poftă și s-au bucurat de timpul petrecut afară.

Printre programele zilnice, un moment deosebit a fost reprezentat de mesele comune. Pâinea proaspătă unsă cu untură a prins tare bine după joacă și lectură, devenind o adevărată experiență comunitară. Aceste clipe au oferit prilejul unor discuții libere și al legării de noi prietenii.

Unul dintre programele definitorii ale dimineților a fost **„TV-ul Moșului”** (limba maghiară: „Apó TV”), unde copiii își puteau exprima gândurile și împărtăși unii altora experiențele trăite în acea zi. Acest program nu doar că le-a stimulat imaginația, dar le-a oferit și posibilitatea de a se deschide, de a vorbi despre sentimentele și trăirile lor.

A doua zi dimineața a început deja cu voie bună și râsete. În cadrul jocurilor de construire a echipei, fiecare și-a putut arăta îndemânarea, rapiditatea și istețimea. Jocurile „Păzitorii cuibului” și

„Ouăle” au avut un succes deosebit: copiii și-au apărat cu entuziasm propriile „cuiburi”, în timp ce încercau să-i păcălească și pe ceilalți. În timpul jocului, mici comunități și prietenii s-au înfiripat repede, iar cei care la început poate erau mai timizi s-au integrat cu totul, cu bucurie.

Atmosfera de dimineață a fost și mai animată de muzica și cântul comun. A răsunat melodia îndrăgită **„Barză, barză…”** (limba maghiară: a „Gólya, gólya…”), apoi vesela melodie **„Cântecul bufniței”** (limba maghiară: „Bagolydal”) și cântecelul jucăuș **„Păsărea cu pene”** (limba maghiară: „Tollas madárka”). Copiii cântau zâmbind, uneori aplaudând, alteori acompaniind cu tobe de mână, clopoței sau pași de dans. Muzica împărtășită a adus nu doar bună dispoziție, ci a și unit grupul, întrucât în sală s-a format un adevărat mic „cor al păsărilor”.

În continuarea dimineții, lectura a avut rolul principal. După ce au citit paginile 26-35, fiecare a lucrat conștiincios la jurnalul de lectură. Copiii nu doar au citit cu atenție, ci am și discutat împreună conținutul poveștilor. A fost o bucurie să auzim câte idei și trăiri interesante au prins contur în ei: unii au făcut paralele cu propriile experiențe, alții au pus întrebări legate de deciziile personajelor. Această conversație a adâncit cu adevărat experiența lecturii.

După gustare, creativitatea a trecut în prim-plan. Copiii au testat **MiniLÜK** și **Bee-Bot**, instrumente care, prin joacă, le-au dezvoltat gândirea logică și capacitatea de rezolvare a problemelor, iar cu ajutorul **culorilor acrilice**, imaginația fiecăruia a putut zbura liber: la decorarea pietrelor au apărut flori, păsări, inimioare și diverse modele. Copiii și-au arătat cu mândrie unii altora micile „comori”, pe care le-au păstrat ca amintiri de preț.

Programele de dimineață au continuat în aer liber, unde mișcarea și bucuria jocului i-au așteptat pe toți. Jocul **„furnicile moarte”** a stârnit hohote de râs prin sarcinile caraghioase, iar **„Să iasă puii din cuib!”** a încins atmosfera și mai mult – copiii alergau cu bucurie, râdeau și se străduiau să ducă la bun sfârșit provocările.

În încheierea zilei, am evaluat împreună programele cu ajutorul „săculețului recunoștinței” și al „săculețului nemulțumirii”. A fost plăcut să auzim câte mici bucurii, experiențe și amintiri vesele au adunat copiii. Din feedback s-a aflat că fiecare și-a găsit momentul preferat al zilei – unii au iubit creațiile artistice, alții jocurile cu apă, iar pentru mulți, cântecul a rămas memorabil. În acest fel s-a încheiat această zi plină de dinamism și experiențe, cu râsete, prietenii, noi descoperiri și trăiri comune.

A treia zi a adus din nou multă veselie și experiențe în tabăra de lectură. Încă de dimineață am sosit cu bună dispoziție, știind că ne așteaptă o mulțime de jocuri și programe comune. **Am început cu jocuri**: La jocul**„Vecinul prietenos”** am învățat să fim atenți unii la alții, iar cu ajutorul **Cărților cu păsări** ne-am putut încerca îndemânarea și rapiditatea. Experiența comună a întărit spiritul de echipă, lucru binevenit, pentru că următoarea sarcină a fost formarea grupurilor. Toți au primit cu entuziasm repartiția în câte o echipă. A urmat apoi unul dintre cele mai palpitante și mai dulci programe ale zilei: **„Hai să coacem păsărele!”**- unde am pregătit biscuiți de casă cu mâinile noastre. Nu doar că i-am copt, dar i-am și decorat cu bomboane colorate. A fost o adevărată muncă de creație, iar rezultatul a fost nu doar frumos, ci și delicios!

Atmosfera „păsărească” a continuat, pentru că am lucrat împreună și la un **puzzle cu păsări**. A fost nevoie de multă răbdare și atenție, dar bucuria a fost mare când imaginea s-a completat. Apoi **am citit împreună din carte(pag. 39-43)** și am discutat despre cele întâmplate. După lectură, fiecare și-a completat jurnalul de lectură, lucru care i-a ajutat să înțeleagă și să aprofundeze mai bine textul.

La mijlocul dimineții, o mică **gustare** ne-a dat din nou energie pentru jocuri. Încărcați de energie, am continuat programul: am rezolvat sarcini **MiniLÜK** legate de zicători, care au fost deopotrivă amuzante și educative. Apoi am folosit tehnologia modernă pentru joacă: în cadrul quiz-ului **Kahoot!**, fiecare și-a putut testa cunoștințele și rapiditatea.

În după-amiaza însorită, am ieșit pentru **jocuri în aer liber**: jocurile „Ouă de cuc” și „Apără cuibul!” au adus adevărate competiții de echipă, cu multă veselie și emoții. Deosebit de interesant a fost **„Jocul reporterului”**, unde ne-am putut intervieva unii pe alții. A fost o ocazie excelentă de a ne cunoaște mai bine și dintr-o altă perspectivă.

La sfârșitul zilei a avut loc mult așteptata **festivitate de premiere**, unde fiecare a primit o re-

cunoaștere, deoarece munca în comun, jocurile și atmosfera veselă ne-au făcut pe toți câștigători. În încheiere, am cântat împreună **Cântecul bufniței**, care a adus o notă caldă și veselă finalului zilei.

A treia zi a fost despre creativitate, experiențe comune și o mulțime de jocuri. Nu doar că am copt bunătăți, ci am și râs mult, am gândit, am jucat și am învățat împreună. Am funcționat ca o adevărată echipă și am petrecut o altă zi de neuitat în tabăra de lectură.

Tabăra de lectură s-a dovedit a fi o adevărată sursă de experiențe: pe lângă universul cărților, i-au așteptat pe participanți jocuri, ateliere de creație, cântat împreună și multă mișcare. Copiii nu doar că și-au dezvoltat abilitățile de citire, ci și-au făcut prieteni, au trăit bucuria de a fi împreună și s-au întors acasă cu multe amintiri de durată. Tabăra de anul acesta a demonstrat pe deplin că biblioteca școlară nu este doar un loc pentru învățare, ci și un spațiu al experiențelor comunitare, unde lectura devine o trăire. Mulțumesc din suflet conducerii școlii pentru că a sprijinit în toate acest nobil scop. Mulțumiri se cuvin și învățătoarelor, care primesc mereu cu drag astfel de solicitări și, fără a-și cruța timpul, pun pe primul loc interesele copiilor.

În concluzie, tabăra de lectură își atinge cu adevărat scopul atunci când reprezentantul școlii, bibliotecarul și învățătoarele colaborează ca parteneri, lucrând în mod coordonat. Un asemenea program comun nu doar că servește la cultivarea dragostei pentru lectură, ci contribuie și la îmbogățirea experiențelor comunitare ale copiilor, la dezvoltarea independenței și creativității lor. O tabără de lectură bine organizată poate oferi elevilor o experiență de neuitat și o bază trainică pentru ca lectura să joace un rol definitoriu în viața lor și mai târziu.

TULBURĂRILE DE LIMBAJ ÎN ACCIDENTELE VASCULARE CEREBRALE

prof. dr. Petru Ioan IANC
Inspectoratul Școlar Județean Sălaj

Introducere

Accidentele vasculare cerebrale (AVC) constituie una dintre cele mai importante cauze de dizabilitate neurologică și de mortalitate la nivel mondial. Printre consecințele lor se numără tulburările de limbaj, care afectează profund comunicarea, autonomia și calitatea vieții pacientului. Recuperarea limbajului după un AVC nu este doar un proces medical, ci și unul psihologic și social, presupunând intervenția coordonată a mai multor specialiști.

Lucrarea *„Tulburările de limbaj în accidentele vasculare cerebrale”* de Ștefania Kory Calomfirescu reprezintă o contribuție fundamentală la înțelegerea și tratarea afaziilor post-AVC în România. Autoarea abordează problematica limbajului dintr-o perspectivă neurofiziologică, clinică și terapeutică, oferind un model de integrare între teoria neurologică și practica logopedică. Scopul prezentului referat este de a sintetiza principalele concepte și contribuții din lucrarea sa, evidențiind valoarea științifică și aplicativă a acesteia.

1. Considerații anatomice și fiziologice

Funcția limbajului este rezultatul activității coordonate a mai multor regiuni corticale, localizate preponderent în emisfera stângă. Printre acestea, cele mai importante sunt **aria Broca**, implicată în producerea limbajului, și **aria Wernicke**, responsabilă de înțelegerea mesajelor verbale. Între aceste zone există conexiuni complexe, în special **fasciculul arcuat**, care asigură coerența comunicării dintre înțelegere și exprimare.

Ștefania Kory Calomfirescu subliniază faptul că limbajul nu este o funcție izolată, ci una integrată în rețelele neurocognitive ale creierului. Astfel, leziunile ischemice sau hemoragice care afectează aceste regiuni pot genera tulburări de limbaj variate, în funcție de localizarea și extinderea leziunii. AVC-ul în emisfera dominantă determină cel mai frecvent **afazie**, manifestată prin dificultăți de exprimare, înțelegere sau ambele.

2. Clasificarea tulburărilor de limbaj post-AVC

Autoarea adoptă o clasificare clinică adaptată realităților din practica neurologică românească, bazată pe modele clasice, dar cu nuanțări proprii. Principalele forme de afazie sunt:

- **Afazia expresivă (motorie / Broca)** – pacientul înțelege limbajul, dar întâmpină dificultăți în exprimare, vorbirea fiind lentă și fragmentată.
- **Afazia receptivă (Wernicke)** – discurs fluent, dar incoerent, cu substituții de cuvinte și neologisme, însoțit de o scădere a comprehensiunii.
- **Afazia globală** – forma cea mai severă, cu afectarea simultană a exprimării și înțelegerii, în contextul unor leziuni extinse.
- **Afazia de conducere** – afectarea fasciculului arcuat determină imposibilitatea repetării corecte a cuvintelor.
- **Afaziile transcorticale și anomice** – forme intermediare, în care pacientul păstrează parțial capacitatea de denumire sau repetare.

Calomfirescu observă că, în practică, pacienții prezintă adesea forme mixte, iar manifestările clinice pot varia în funcție de stadiul evolutiv și de mecanismele compensatorii.

3. Evaluarea și diagnosticul

Evaluarea tulburărilor de limbaj trebuie să fie complexă și interdisciplinară. Aceasta include:

1. **Anamneza detaliată** – momentul instalării tulburării, antecedente vasculare, factori de risc.
2. **Examinarea clinică logopedică și neurologică** – testarea capacității de denumire, repetiție,

comprehensiune, citire și scriere.

3. **Explorări paraclinice** – imagistica cerebrală (CT, RMN), care permite localizarea precisă a leziunii și corelarea cu tipul de afazie.

Un aspect esențial evidențiat de autoare este diferențierea între **afazie** (tulburare de limbaj de origine corticală) și alte tulburări precum **disartria** (tulburare motorie de articulare) sau **disfazia** (tulburare de dezvoltare a limbajului). Diagnosticul corect este premisa unei intervenții terapeutice eficiente.

4. Evoluția și prognosticul

Evoluția tulburărilor de limbaj post-AVC depinde de o serie de factori: localizarea și dimensiunea leziunii, vârsta pacientului, comorbiditățile, momentul inițierii tratamentului și susținerea psihosocială. Recuperarea are loc în trei etape:

- **Faza acută** (primele săptămâni) – intervenții de stabilizare și evaluare inițială;
- **Faza subacută** (1–6 luni) – cea mai intensă perioadă de recuperare, când plasticitatea cerebrală este maximă;
- **Faza cronică** (după 6 luni) – consolidarea progreselor și prevenirea regresului.

Ștefania Kory Calomfirescu insistă asupra conceptului de **plasticitate cerebrală**, care explică posibilitatea recuperării funcțiilor limbajului prin reorganizarea corticală. În acest proces, zonele neafectate preiau parțial funcțiile celor distruse, fenomen facilitat de stimularea lingvistică și cognitivă.

5. Tratament și recuperare

Intervenția logopedică este considerată centrul terapiei afaziei post-AVC. Aceasta presupune exerciții adaptate tipului de afazie, gradului de severitate și nevoilor individuale ale pacientului. Printre metodele aplicate se numără:

- exerciții de **denumire** și **asociere semantică**;
- activități de **repetiție** și **reconstrucție frazală**;
- **lectură** și **scriere funcțională**;
- utilizarea **stimului vizual și auditiv** pentru reactivarea memoriei lingvistice.

Ștefania Kory Calomfirescu introduce în literatura românească metode inovatoare pentru acea perioadă, precum:

- **hipnopedia** – stimularea limbajului în stări de relaxare, cu rol în reactivarea inconștientă a funcțiilor verbale;
- **sofrologia** – tehnici de relaxare și respirație controlată pentru facilitarea exprimării;
- **metoda intonației melodice** – folosirea melodiilor pentru a activa circuitele limbajului prin intermediul emisferei drepte.

Autoarea subliniază necesitatea unei **abordări interdisciplinare**, în care neurologul, logopedul, psihologul și kinetoterapeutul colaborează în cadrul unui program unitar. Recuperarea limbajului trebuie însoțită de sprijin emoțional și social, deoarece reintegrarea pacientului depinde de restabilirea comunicării funcționale.

6. Contribuțiile Ștefaniei Kory Calomfirescu

Contribuțiile autoarei se extind dincolo de nivelul clinic. Ea a pus bazele unei școli românești de neuropsihologie a limbajului, orientată spre corelarea dintre structurile anatomice, procesele cognitive și strategiile terapeutice. Calomfirescu a propus concepte originale despre relația dintre limbaj și conștiință, susținând că recuperarea limbajului implică nu doar refacerea conexiunilor neuronale, ci și reactivarea identității verbale a pacientului.

Lucrarea sa are o valoare dublă: științifică – prin fundamentarea teoretică riguroasă – și **umanistă** – prin accentul pus pe pacient ca ființă comunicantă. Astfel, studiul limbajului post-AVC nu este doar un exercițiu clinic, ci o reflecție asupra naturii umane și a modului în care creierul reconstruiește sensul după traumă.

Concluzii

Lucrarea *„Tulburările de limbaj în accidentele vasculare cerebrale”* de Ștefania Kory Calomfirescu rămâne o piatră de temelie în studiul afaziilor. Ea reunește într-o viziune coerentă datele neurologice, psiholingvistice și terapeutice, propunând un model complex de abordare a pacientului afazic.

Prin descrierea detaliată a mecanismelor neurofiziologice, clasificarea clinică riguroasă și propunerea unor metode inovatoare de tratament, Calomfirescu a contribuit decisiv la dezvoltarea logopediei și neuropsihologiei românești.

În prezent, principiile formulate de autoare rămân actuale: intervenția precoce, evaluarea continuă, personalizarea terapiei și colaborarea interdisciplinară. Recuperarea limbajului după AVC este un proces de reconstrucție nu doar neuronală, ci și personală, iar moștenirea științifică a Ștefaniei Kory Calomfirescu continuă să inspire generațiile de cercetători și clinicieni.

Bibliografie

• Calomfirescu, Ș. K. (1980). *Tulburările de limbaj în accidentele vasculare cerebrale*. Editura Medicală.

• Ardila, A. (2014). *Aphasia Handbook*. Springer.

• Kertesz, A. (2007). *The Western Aphasia Battery–Revised*. Pearson.

• Berthier, M. L. (2005). *Post-stroke aphasia: Epidemiology, pathophysiology and treatment. Drugs & Aging, 22*(2), 163–182.

• Pulvermüller, F., & Berthier, M. L. (2008). *Aphasia therapy on a neuroscience basis. Aphasiology, 22*(6), 563–599.

FILE DIN CALENDARUL DIZABILITĂȚII…

prof. Antonela CHEZAN
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Speranța” Zalău

Calitatea vieții persoanelor cu dizabilități este un aspect foarte important al societăților evoluate. Astfel, toți oamenii, indiferent de categoria din care fac parte, își doresc: posibilitatea alegerilor, control, incluziune socială, loc de muncă, relații sociale, spații curate, adaptate, transport, echitate, transparență în luarea deciziilor, acces la resurse, promovarea sănătății, drepturi fundamentale, funcționalitate, libertate, informare, confidențialitate…Ne dorim școli prietene cu dizabilitatea, un oraș prieten cu NEURODIVERGENȚA!

ZIUA internațională a LIMBAJULUI SEMNELOR, 23 septembrie

Surditatea conturează o întreagă cultură reprezentată de credințe, comportamente, artă, valori, instituții care folosesc predominant limbajul semnelor. La CȘEI Speranța învață și copii cu dizabilitate auditivă, unii dintre aceștia folosesc limbajul semnelor. Noi promovăm COMUNICAREA TOTALĂ! Limbajul semnelor combină mișcările corpului, expresii faciale și gesturi manuale. Atunci când lucrezi cu copii cu dizabilitate auditivă, copii care se exprimă predominant prin semne, este imperativ să parcurgi un curs de specialitate, să devii astfel un educator care respectă și înțelege modalitatea de comunicare a elevilor lui! **Pentru a fi un aliat al comunității cu dizabilitate auditivă...** Subtitreaza materialele video. Învață limbajul semnelor, mai ales dacă lucrezi cu persoane care folosesc acest cod… Încurajează inițiativele ce poartă amprenta persoanelor cu dizabilitate auditivă. Conștientizează că surditatea este un spectru. Promovează și susține accesibilitatea!

ZIUA internațională a IMPLANTULUI COHLEAR, 25 februarie

Implantul cohlear este pasul necesar spre lumea sunetelor în cazul surdității severe/profunde. Se spune că persoanele cu **IC** nu agreează **MUZICA** … frecvența sunetelor pare să fie dificil de apreciat pentru purtătorii de implant cohlear și această frecvență determină practic melodia, muzica. Muzica reprezintă cea mai complexă și soficsticată îmbinare a sunetelor, muzica înseamnă frecvențe, melodie, armonii, ritm, timbru, versurile melodiilor adaugă dimensiune lingvistică muzicii . Percepția muzicii înseamnă discriminarea frecvenței sunetelor. Perceperea ritmului de către purtătorii de **IC** este comparabilă cu cea a auzitorilor (ascultarea muzicii cu ritm accentuat este un exercițiu folositor pentru deprinderile de ascultare ale persoanelor cu IC), timbrul le este accesibil în măsura în care pot diferenția instrumente , mai ales dacă aceste abilități sunt antrenate, înțelegerea versurilor are nevoie de facilitare cu imagini, cuvinte evidențiate. Idei pentru a te bucura de muzică cu IC: Selectează cântece familiare, cu ritm accentuat, melodii simple. Ascultă în medii liniștite, fără zgomot, automobilele au boxe și spațiu potrivit pentru ascultarea muzicii, volumul trebuie menținut în limite sănătoase. Folosește versurile cântecelor scrise sau le poți sublinia în imagini. Ascultă aceleași melodii de mai multe ori. Procesorul de sunete al **IC** are mai multe programe, încearcă-le pe toate când asculți muzica, iar dacă o ureche beneficiază de aparat auditiv clasic, ascultarea muzicii va avea un plus sonor.
Ca orice antrenament auditiv, repetă activitatea de a asculta muzica, antrenează-ți creierul să asculte muzică!

ZIUA mondială a AUZULUI, 3 martie

La orice vârstă este posibilă degradarea auzului, ascultând sunete prea puternice, prea mult timp se poate instala **PIERDEREA AUDITIVĂ INDUSĂ DE ZGOMOT. (NIHL).** Conform **ASHA,** 1 din 8 copii cu vârste între 6-19 ani și 1 din 4 adulți cu vârste cuprinse între 20-69 de ani sunt diagnosticați ca având această pierdere de auz indusă. Această pierdere de auz poate fi prevenită, dar dacă se instalează devine ireversibilă**. O doză sănătoasă de sunet înseamnă: sunete la 70 decibeli sau mai slabe!** Sunetele la 80 decibeli (pentru adulți), la 75 decibeli (pentru copii) pot fi dăunătoare dacă sunt ascultate pentru mult timp. Sunetul este prezent peste tot, în toate mediile. Mulți suntem expuși la sunete puternice, unii oameni își desfășoară activitatea în mediu zgomotos, au hobby-uri zgomotoase….

aceștia au un risc crescut de instalare a pierderilor auditive.

ZIUA internațională SINDROM DOWN, 21 martie

Persoanele cu sindrom Down au nevoie de programe şi resurse adaptate de recuperare, să învețe deprinderi de comunicare şi folosire eficientă a limbajului, au nevoie de terapii ocupaţionale ajustate la nivelul abilităţilor acestora , de deprinderi motrice, de îmbunătăţire a posturii, echilibrului şi musculaturii. Sindromul Down este vizibil, comportă deficiență mintală şi anomalii anatomo-morfologice tipice. Etiologic, persoanele diagnosticate cu sindrom Down au un cromozom suplimentar în perechea 21, de aici şi simbolistica internaţional promovată a şosetelor colorate neperechi. Atenţia celor ce-i înconjoară presupune răbdare şi înțelegere pentru că persoanele cu sindrom Down au nevoie de mai mult timp să înveţe anumite lucruri, dar au propriile talente şi gânduri, sunt veseli, ataşaţi de cei dragi, sunt extraordinari. Ei caută, exact ca oricine, prieteni adevăraţi, acceptare, bucurie şi iubire ce nu numără cromozomi!

ZIUA internațională a persoanelor cu AUTISM, 2 aprilie

1908 -Termenul **AUTISM** este folosit prima dată.

1938 **-** este diagnosticat **„Primul copil al autismului”**, Donald Triplett (1933 - 2023)

1943 - Dr. Leo Kanner descrie 11 copii ca fiind foarte inteligenți dar având dorința de a fi singuri și un atașament special pentru rutine.

1944 - Hans Asperger definește sindromul Asperger (dificultăți sociale și de comunicare).

1967- Bruno Bettelheim descrie teoria “mamelor frigider” care provoacă autismul, teoria a fost demitizată.

1973- Dr. Ivar Lovaas creează **terapia ABA** (cea mai eficientă abordare a persoanelor cu autism).

1977- Cercetările evidențiază **cauzele genetice ale autismului**, aspectele biologice ce țin de dezvoltarea cerebrală.

1991- Guvernul SUA clasifică **autismul** ca fiind o categorie a educației speciale și astfel școlile încep să ofere servicii adaptate persoanelor cu autism.

1994 - **Sindromul Asperger** este menționat în DSM (Manual de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale).

2008 - Este celebrată pentru prima dată **„Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului”.**

2013 -Asociația Psihiatrică Americană clasează **autismul** ca SPECTRU.

ZIUA internațională a APRAXIEI VERBALE, 14 mai

Apraxia verbală se referă la dificultăţi specifice legate de planificarea şi programarea mişcărilor implicate în vorbire. Se manifestă prin imposibilitatea sau dificultatea de a executa în tandem planificarea și ordinea mișcărilor specifice articulării sunetelor vorbirii. CAS (childhood apraxia of speech) este o etichetă pentru un tip de tulburări de pronunție și vorbire, nu este un diagnostic medical. Principalul obiectiv terapeutic vizează mișcarea, gestul, NU sunetele vorbirii. În țara noastră, ASTTLR (Asociația Specialiștilor în Terapia Tulburărilor de Limbaj din România) a semnat Proclamația pentru Conștientizarea Apraxiei în anul 2021 și de atunci celebrăm anual public această tulburare apreciind

și respectând persoanele diagnosticate cu Apraxie Verbală, familiile acestora, logopezii ce abordează această tematică , pentru căutările, efortul, hotărârea, răbdarea acestora în întreaga lor muncă pentru recuperare. Apraxia Kids din SUA a inclus și țara noastră în lista specialiștilor din domeniul apraxiei verbale ca urmare a unor evaluări riguroase, asumându-ne real proclamația și perpetuarea studierii acestui domeniu.

Există și o serie de dizabilități invizibile, de ordin fizic, mental, neurologic, dizabilități mai puțin aparente, dar care au impact semnificativ asupra vieții și care nefiind recunoscute pot duce la lipsa înțelegerii sau la înțelegerea greșită a acestora sau chiar la fenomene de stigmatizare.

Nu uita să fii incluziv, un gest simbol în acest sens poate fi afișarea în clasa, biroul, magazinul unde lucrezi, a calendarului DIZABILITĂȚILOR!

Sitografie:

https://www.cdc.gov/hearing-loss-children/data/index.html

https://www.medel.com/hearing-solutions/cochlear-implants/can-i-enjoy-music-with-a-cochlear-implant

https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_autism

https://www.apraxia-kids.org/location-romania/

Antonela Chezan, Apraxia Verbală, dincolo de cuvinte, editura ASTTLR, 2021

ROLUL CENTRELOR INCLUZIVE ÎN SPRIJINIREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. Ivan IAMBOR
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă

În contextul actual al educației, incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă a devenit un subiect de mare interes și, totodată, o provocare majoră. Deși intenția de a oferi tuturor copiilor șanse egale la educație este una nobilă, realitatea arată că succesul incluziunii depinde esențial de existența resurselor umane și materiale adecvate. În lipsa acestora, riscul este ca incluziunea să rămână doar un principiu teoretic, fără efecte reale asupra dezvoltării copiilor.

O soluție viabilă și necesară pentru o incluziune autentică o reprezintă centrele incluzive, structuri educaționale în care lucrează în echipă psihopedagogi, profesori, terapeuți, psihologi și educatori. Aceste centre au rolul de a susține atât copiii cu CES, cât și cadrele didactice din învățământul de masă, prin oferirea unui sprijin specializat, personalizat și continuu. Într-un astfel de cadru, copilul beneficiază de intervenții integrate, adaptate nevoilor sale specifice, iar procesul de învățare devine mai eficient și mai echitabil.

Colaborarea dintre specialiști este esențială în aceste centre. Psihopedagogul realizează evaluarea inițială și coordonează planul de intervenție individualizat, profesorul de sprijin colaborează cu cadrul didactic de la clasă pentru adaptarea conținuturilor și metodelor de predare, kinetoterapeutul, psihopedagogul și profesorul de psihopedagogie specială contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive, emoționale și motorii, iar educatorul asigură continuitatea activităților educative într-un mediu sigur și stimulant. Împreună, acești profesioniști formează o echipă multidisciplinară care acționează unitar pentru binele copilului.

Centrele incluzive oferă, de asemenea, suport și cadrelor didactice care se confruntă cu dificultăți în lucrul cu elevii cu CES. Prin consiliere, formare și partajare de bune practici, profesorii capătă instrumentele necesare pentru a gestiona situațiile diverse din clasă și pentru a crea un mediu incluziv autentic. În același timp, familia copilului este implicată activ în proces, fiind partener în elaborarea și aplicarea planului educațional individualizat.

Beneficiile unui centru incluziv sunt multiple: copilul cu CES primește sprijin personalizat și constant, profesorii sunt sprijiniți și valorizați, iar școala devine un spațiu mai prietenos și mai adaptat diversității. În locul unei incluziuni formale, realizate doar pe hârtie, aceste centre promovează o incluziune reală, bazată pe colaborare, profesionalism și respect pentru nevoile fiecărui copil.

Pentru ca aceste centre să funcționeze eficient, este necesară o finanțare adecvată, o strategie clară de implementare și o politică educațională coerentă care să recunoască importanța echipei multidisciplinare. Educația incluzivă nu poate fi realizată de un singur profesor, ci de o comunitate educațională unită în jurul scopului comun: dezvoltarea fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale. Centrele incluzive pot deveni astfel pilonii unei școli moderne, echitabile și umane.

Incluziunea nu înseamnă doar prezența fizică a copilului cu CES în școala de masă, ci participarea sa activă și susținută la procesul de învățare. Centrele incluzive oferă cadrul necesar pentru ca acest ideal să devină realitate, prin munca în echipă a specialiștilor, prin empatie și printr-o viziune comună asupra educației ca drept fundamental al fiecărui copil.

COMUNICAREA ASERTIVĂ ÎN ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

Prof. Laura Ruxandra CRIȘAN

Liceul Pedagogic „Gheorghe Șincai” Zalău

Într-un context organizațional din ce în ce mai complex, caracterizat de dinamism, concurență și schimbare permanentă, competențele de comunicare ale managerilor devin esențiale pentru buna funcționare a echipelor și atingerea obiectivelor strategice. Practica managerială a demonstrat că în mediul educațional stilul de comunicare asertiv se distinge prin eficiență și echilibru, oferind directorului posibilitatea de a se exprima clar, ferm și respectuos, fără a intra în conflict cu cadrele didactice, personalul școlii, elevii și părinții și fără a-și neglija propriile nevoi.

Într-o încercare de definire concisă, comunicarea asertivă reprezintă abilitatea de a exprima opinii, emoții, nevoi și convingeri într-un mod sincer, direct și respectuos față de interlocutor. Ea se situează la mijlocul unui spectru care pornește de la comunicarea pasivă (evitarea exprimării personale) și ajunge la comunicarea agresivă (impunerea punctului de vedere prin dominare și lipsă de empatie).

Principalele caracteristici ale comunicării asertive sunt:

1. Claritate în exprimare: mesajele sunt formulate într-un mod direct, clar și lipsit de ambiguități și se evită generalizările și exprimările pasiv-agresive.

   Exemple: „Îmi doresc ca planificarea lecțiilor să fie respectată” în loc de „Nimeni nu respectă nimic aici”.
2. Respect față de sine și față de ceilalți: se exprimă propriile nevoi, opinii și sentimente fără a-i leza pe ceilalți.

   Asertivitatea nu înseamnă agresivitate — ci asumarea responsabilității comunicării.

   Exemplu: „Înțeleg că ai o opinie diferită, dar aș vrea să-ți explic și punctul meu de vedere.”
3. Responsabilitate pentru propriile cuvinte și comportamente
4. Dorința de colaborare și negociere

Pentru un director de școală, comunicarea nu este doar un instrument de coordonare a activității, ci și o expresie a stilului de leadership. Comunicarea asertivă susține un climat organizațional sănătos și stimulează performanțele școlii prin transmiterea eficientă a mesajelor, rolul directorului asertiv fiind să formuleze sarcini, obiective sau critici într-un mod clar, precis și lipsit de ambiguitate, pentru a evita posibilele neînțelegeri.

Pe de altă parte, un stil de comunicare asertiv îmbunătățește relațiile interpersonale prin asumarea responsabilității pentru propriile emoții și idei, directorul evită conflictele distructive și cultivă relații bazate pe încredere și cooperare între cadrele didactice, elevi, părinți și personalul școlii. Dacă directorul ascultă cancelaria, corpul profesoral se simte respectat și motivat și crește gradul de fidelizare față de organizație. Nu de puține ori, asertivitatea oferă cadrul ideal pentru rezolvarea conflictelor într-un mod civilizat, fără escaladări emoționale sau comportamente pasiv-agresive.

Cele mai importante componente ale comunicării asertive în management:

1. Limbajul verbal

Mesajele trebuie să fie formulate cu precizie, fără ambiguități. Utilizarea unor expresii precum „Eu cred că...”, „Aș aprecia dacă...” sau „Îmi doresc ca...” transmite fermitate și deschidere.

2. Limbajul nonverbal

Postura deschisă, contactul vizual și tonul moderat al vocii întăresc mesajul verbal și transmit încredere în sine.

3. Ascultarea activă

Ascultarea activă este o abilitate de comunicare esențială, mai ales pentru un lider educațional, care

presupune să asculți cu adevărat ce spune celălalt, să înțelegi mesajul, emoțiile și nevoile lui și să-i arăți că este auzit și respectat.

Ce presupune ascultarea activă pentru un director de școală:

Contact vizual și limbaj nonverbal adecvat

- Să menții contactul vizual, să dai din cap afirmativ, să folosești o postură deschisă.
- De exemplu, când un profesor îți vorbește despre o problemă, nu verifici telefonul sau nu te uiți peste documente.

Nu întrerupi, nu judeci

- Lași persoana să își exprime complet gândurile, fără să o corectezi imediat sau să respingi ideile.
- De exemplu, dacă un părinte își exprimă nemulțumirea, nu îl contrazici din prima, ci îl lași să termine.

Clarifici și reformulezi

- Pui întrebări ca să clarifici ce nu ai înțeles și reformulezi cu cuvintele tale: *„Deci ceea ce îmi spuneți este că…”*.
- Exemplu: „Înțeleg că vă îngrijorează numărul mare de teme pentru acasă, corect?”

Empatizezi și arăți înțelegere

- Îți exprimi empatia: *„Îmi dau seama că vă este greu…”*, *„Vă înțeleg punctul de vedere…”*.
- Exemplu: Când discuți cu un elev cu dificultăți de adaptare.

Oferi feedback constructiv

- După ce ai ascultat, formulezi un răspuns bazat pe ceea ce ai auzit, nu pe presupuneri.
- Exemplu: „Am luat act de ceea ce mi-ați spus. Voi discuta cu profesorii și vom căuta o soluție potrivită.”

4. Exprimarea emoțiilor și stabilirea limitelor

Exprimarea echilibrată a emoțiilor și capacitatea de a spune „nu” fără vinovăție sunt semne ale maturității emoționale și ale comunicării eficiente.

Comunicarea asertivă este esențială în managementul educațional deoarece contribuie la un climat sănătos în instituțiile de învățământ, promovează respectul reciproc, eficiența și colaborarea între profesori, elevi, părinți și alți actori implicați. În acest context, componentele comunicării asertive pot fi structurate astfel:

Controlul emoțiilor

- Un manager educațional asertiv își gestionează emoțiile (frustrarea, furia, nervozitatea) și reacționează echilibrat.
- Asertivitatea presupune calm și fermitate, nu reactivitate emoțională.

5. Exprimarea sentimentelor și a nevoilor personale

- Se folosesc afirmațiile de tip „eu” în loc de acuzații („tu niciodată...”).
- Exemplu: „Mă simt copleșit când sarcinile se acumulează fără un plan clar.”

6. Feedback-ul constructiv

- Se oferă și se primește feedback într-un mod orientat spre soluții, nu spre critică distructivă.
- Exemplu: „Apreciez implicarea ta, iar pentru data viitoare te rog să respecți termenul stabilit.”
- „Îmi place că sunteți deschis la discuții cu părinții. Mi-ar plăcea să fiți mai prezent în situațiile tensionate, pentru ca mesajul nostru comun să fie mai bine înțeles și susținut.”

7. Fermitate și responsabilitate decizională

- Asertivitatea în conducerea educațională implică asumarea deciziilor și exprimarea lor clară, fără ezitări sau ambiguități.

• Se manifestă prin stabilirea de limite și reguli clare, dar explicate și negociate acolo unde este cazul.

Obstacole și provocări în comunicarea asertivă

Implementarea comunicării asertive în practică poate fi dificilă din mai multe motive:

• Cultura organizațională autoritară sau pasivă
• Lipsa de pregătire emoțională sau formare în abilități sociale
• Teama de reacțiile celorlalți sau de conflict

Aceste obstacole pot fi depășite prin formare continuă, coaching, feedback și cultivarea unui climat organizațional bazat pe respect și colaborare.

Concluzie

Comunicarea asertivă reprezintă una dintre cele mai importante abilități ale unui manager modern. Ea facilitează exprimarea autentică, respectul reciproc și luarea deciziilor echilibrate. Managerii care adoptă un stil de comunicare asertiv nu doar că își eficientizează munca, dar contribuie și la dezvoltarea unei culturi organizaționale sănătoase, bazate pe deschidere, colaborare și performanță.

Bibliografie (exemple)

1. Alberti, R. E., & Emmons, M. L. (2017). *Your Perfect Right: A Guide to Assertive Living*. New Harbinger Publications.
2. Goleman, D. (2006). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche Publishing.
3. Covey, S. R. (2004). *The 7 Habits of Highly Effective People*. Free Press.
4. Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). *Organizational Behavior* (18th ed.). Pearson Education.
5. Căpraru, B. (2012). *Comunicare managerială*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL ÎN ERA SCHIMBĂRII ACCELERATE: LEADERSHIP, CALITATE ȘI ECHITATE

Prof.dr. Florian Cosmin PORCAR
Inspectoratul Școlar Județean Sălaj

Școala de astăzi funcționează într-un mediu volatil, incert, complex și ambiguu. Directorii și echipele de management trebuie să armonizeze multiple cerințe: performanța elevilor, satisfacția profesorilor și părinților, conformitatea legală, utilizarea eficientă a resurselor, transformarea digitală și, totodată, promovarea echității și incluziunii. În acest context, managementul educațional devine o practică strategică, orientată spre misiune și rezultate, dar și una profund umană, axată pe relații, sens și valori.

Cadru conceptual: de la administrație la leadership pentru învățare

Managementul educațional a evoluat de la o abordare predominant administrativă (orientată spre proceduri) către una strategică și transformativă. Trei schimbări de paradigmă sunt relevante:

1. De la control la încredere responsabilă. Accentele se mută de la conformitate formală la responsabilizare și creștere profesională, prin obiective clare, feedback și autonomie ghidată.

2. De la eficiență la valoare educațională. Eficiența rămâne importantă, dar calitatea învățării, bunăstarea elevilor și echitatea devin indicatori centrali.

3. De la conducere solitară la leadership distribuit. Deciziile și responsabilitățile sunt împărtășite: echipele, catedrele, coordonatorii, consiliile implicate cresc capacitatea organizației.

În acest sens, școala funcționează ca organizație care învață, unde reflecția, analiza datelor și experimentarea controlată alimentează îmbunătățirea continuă.

Modele de leadership relevante pentru școli

• Leadership instrucțional: focalizat pe calitatea predării-învățării—observații la clasă, feedback formativ, curriculum coerent, evaluare autentică, dezvoltare profesională.

• Leadership transformativ: creează viziune și sens; mobilizează motivația intrinsecă; susține inovația și reziliența.

• Leadership distribuit: descentralizează decizia; întărește rolul coordonatorilor, al catedrelor și al comunității; creează rețele de practică.

• Leadership pentru echitate: identifică barierele sistemice (socio-economice, de limbaj, dizabilități); alocă resurse diferențiat; monitorizează progresul grupurilor vulnerabile.

Un director performant combină aceste abordări în funcție de context, ciclul de viață al organizației și maturitatea echipelor.

Managementul calității: standarde, procese, rezultate

1. Viziune și standarde clare. Misiune formulată concis; profilul absolventului; standarde pentru predare și evaluare; cod etic.

2. Procese documentate, vii. Proceduri pentru planificare curriculară, evaluare, sprijin educațional, consiliere, parteneriate, gestionarea riscurilor.

3. Ciclul PDCA (Plan–Do–Check–Act).

- Plan: ținte anuale, plan de dezvoltare instituțională (PDI), planuri operaționale.
- Do: implementare cu roluri și resurse clar definite.
- Check: monitorizare prin indicatori (participare, progres, satisfacție), analize la nivel de catedră, audit intern.
- Act: măsuri corective și de îmbunătățire, revizuirea procedurilor și a țintelor.

4. Indicatori echilibrați. Combinați rezultate academice (note, examene) cu indicatori de progres (value-added), climat școlar, abandon/ absențe, participare la cultură și sport, inserție școlară/ profesională.

Cheia este utilitatea: documentele și indicatorii trebuie să susțină decizia, nu doar raportarea.

Guvernanță și autonomie: claritate decizională și responsabilizare

• Roluri și structuri transparente: Consiliul de administrație, Consiliul profesoral, comisii și echipe cu mandate și indicatori.

• Participare autentică: implicarea elevilor, părinților și comunității în procese consultative reale (focus grupuri, sondaje, bugete participative).

• Transparență și etică: publicarea deciziilor majore, gestionarea conflictelor de interese, politici anti-plagiat și anti-fraudă.

Cultura organizațională: de la reguli la obiceiuri

1. Ritualuri și rutine profesionale: întâlniri scurte, regulate, axate pe date și soluții; protocoale pentru feedback între colegi.

2. Narațiuni și simboluri: celebrarea reușitelor, comunicare vizuală coerentă, povești despre elevi și profesori care inspiră.

3. Siguranță psihologică: libertatea de a pune întrebări, de a greși și de a învăța; reguli explicite pentru dezacord constructiv.

Cultura dorită se consolidează prin consecvență și prin leadershipul exemplului personal.

Managementul resurselor umane: recrutare, dezvoltare, retenție

• Recrutare pe competențe: profiluri de post clare, probe de predare simulate, interviuri structurate, referințe.

• Onboarding intenționat: mentorat, ghid al noilor colegi, obiective pe 90 de zile.

• Dezvoltare profesională continuă: micro-formări, comunități de învățare, peer-coaching, proiecte de cercetare la clasă („action research”).

• Evaluare și feedback: rubrici transparente, observații programate, planuri individuale de progres.

• Recunoaștere și retenție: parcursuri de carieră, roluri de lider didactic, ore de inovație, apreciere publică și micro-recompense.

Transformare digitală și managementul datelor

• Arhitectură de date minimă viabilă: set mic de indicatori critici; definiții clare; calendare de colectare.

• Tablouri de bord pentru decizie: progres pe discipline, prezență, climat; vizualizări simple, actualizate periodic.

• Protecția datelor și etica AI: minimizarea datelor personale, consimțământ informat, transparență privind algoritmii și limitele lor.

• Competențe digitale ale personalului: formare pe instrumente, pe pedagogie digitală și pe analiza datelor.

Echitate și incluziune: dincolo de retorică

• Identificarea barierelor: cartografierea riscurilor (socio-economic, limbă, dizabilități, migrație); analize pe subgrupuri.

• Intervenții țintite: programe de recuperare, tutorat, consiliere, sprijin pentru limbă, adaptări curriculare și de evaluare.

• Parteneriate comunitare: ONG-uri, autorități locale, mediul de afaceri; servicii integrate (psihologie, sănătate, after-school).

• Monitorizare și responsabilizare: indicatori de progres pentru grupurile vulnerabile, rapoarte periodice, bugete alocate explicit.

Managementul schimbării: cum trecem de la plan la practică

1. De ce-ul convingător: explicați rațiunea schimbării în termeni de beneficiu pentru elevi.

2. Diagnoză participativă: co-creați soluțiile cu profesorii și elevii; colectați date relevante.

3. Pilotare controlată: începeți mic, cu o echipă motivată; reglați înainte de scalare.

4. Plan de implementare: responsabilități, calendar, resurse, indicatori intermediari.

5. Comunicare ritmată: mesaje scurte, repetitive, povești de succes, ascultare activă.

6. Sprijin și dezvoltare: formări, coaching, timp protejat pentru învățare și colaborare.
7. Măsurare și iterație: evaluați impactul; păstrați ce funcționează; opriți ce nu aduce valoare.

Recomandări operaționale (checklist)

1. Viziune și valori: redactează un „profil al absolventului" pe 1 pagină; aliniază PDI la acesta.
2. Leadership: desemnează lideri didactici pe discipline; stabilește obiective trimestriale măsurabile.
3. Calitate: implementează un ciclu PDCA pe 2–3 procese critice (evaluare, sprijin elevi, comunicare cu părinții).
4. Date: construiește un tablou de bord minimalist (max. 10 indicatori); actualizează lunar; discută în ședințe scurte.
5. Cultură: instituie „întâlniri de învățare" de 45 min/săptămână pe catedre; promovează siguranța psihologică.
6. Resurse umane: program de mentorat pentru noii profesori; planuri individuale de dezvoltare; recunoaștere publică trimestrială.
7. Echitate: alocă resurse diferențiat; set de intervenții cu praguri clare de activare; monitorizare pe subgrupuri.
8. Digital: ghid de protecție a datelor; formare pentru analiză de date la nivel de catedră; instrumente simple, interoperabile.
9. Comunicare: calendar anual de comunicare; rapoarte trimestriale concise către comunitate.
10. Îmbunătățire continuă: închide anual bucla PDCA printr-o revizuire a PDI bazată pe evidențe.

Concluzii

Managementul educațional performant nu se reduce la proceduri sau carismă individuală. Este o disciplină care combină viziune, leadership instrucțional, procese de calitate, cultură sănătoasă, utilizarea inteligentă a datelor și un angajament autentic pentru echitate. Directorii care reușesc cultivă încredere, claritate și consecvență; ei își transformă școlile în organizații care învață, capabile să navigheze schimbarea și să livreze valoare educațională pentru toți elevii.

Bibliografie:

• Fullan, M. – Leadership & System Change in Education.
• Hargreaves, A., & O'Connor, M. – Collaborative Professionalism.
• Robinson, V. – Student-Centered Leadership.
• Leithwood, K. – Seven Strong Claims about Successful School Leadership.
• Senge, P. – The Fifth Discipline (organizații care învață).
• OECD – Education Policy Outlook; School Resources Review.
• UNESCO – Education for All / Education 2030 (echitate și incluziune).

PUNTE ÎNTRE ȘCOALA NOASTRĂ ȘI PROIECTELE ETWINNING

Prof. înv. primar Mirela MOISI
Școala Gimnazială „Petri Mor” Nușfalău

Acum, la ceas aniversar, la împlinirea a 425 de ani de atestare documentară a învățământului în satul Nușfalău (1600-2025), evocăm cu mândrie contribuția proiectelor eTwinning în istoria și dezvoltarea Școlii Gimnaziale „Petri Mor” Nușfalău**.**

De mai bine de opt ani, eTwinning a însemnat pentru școala noastră o poartă deschisă spre Europa, o sursă de inspirație și un prilej de dezvoltare pentru elevi și profesori deopotrivă.

Prin intermediul acestor proiecte, elevii au descoperit noi modalități de învățare, au lucrat în echipe internaționale și au avut ocazia să își dezvolte competențele digitale, lingvistice și sociale. În fiecare activitate s-a pus accent pe colaborare, creativitate și respect pentru diversitate, valori fundamentale ale spiritului european. Amintesc doar câteva titluri, din cele 38 de proiecte Etwinning în care a fost fondatoare sau colaboratoare școala noastră: „Closer to Math”, „Christmas Ecards”, „We travel around Europe”, „Carnival- Origin and traditions”, „Raising Mindfulness”, „The Magic of Christmas”, „My life is Maths”, „Art from nature to school”, „Welcome to our school garden”, „Twinny travelling in Europe”, „Împreună pentru educație”, „Let is share our summer”, „Equals, but different by tradition”.

Profesorii implicați au adus în școală metode moderne de predare, folosind tehnologia și resursele digitale pentru a transforma lecțiile în experiențe atractive. Atmosfera creată a încurajat implicarea activă a copiilor și dezvoltarea unor abilități esențiale pentru viitorul lor.

Un moment de mare însemnătate a fost anul **2020**, când școala noastră a primit titlul de **Școală eTwinning**. Această distincție reprezintă nu doar o onoare, ci și o confirmare a muncii constante și a pasiunii cu care au fost derulate proiectele de-a lungul timpului.

Seriozitatea și calitatea activităților desfășurate sunt atestate de **certificatele naționale și europene de calitate** obținute la finalul proiectelor. Aceste recunoașteri confirmă atât profesionalismul cadrelor didactice, cât și colaborarea eficientă cu partenerii din alte țări.

Astfel, eTwinning nu este doar un program educațional, ci o veritabilă **poveste de succes** a școlii noastre. El a contribuit la deschiderea orizonturilor copiilor, la creșterea motivației lor pentru învățare și la consolidarea prestigiului școlii în comunitate și dincolo de granițe.

Privind în urmă, putem spune cu mândrie că proiectele eTwinning au marcat evoluția școlii noastre și au lăsat urme frumoase în sufletele celor implicați. Privind înainte, ne propunem să continuăm acest drum, cu aceeași dedicare și dorință de a oferi copiilor o educație de calitate, conectată la valorile europene.

În concluzie, afirm cu tărie că eTwinning rămâne pentru Școala Gimnazială „Petri Mor” Nușfalău un simbol al seriozității, colaborării și excelenței în educație.

La mulți ani, Școala Gimnazială „Petri Mor”! La mulți ani, eTwinning!

DEZVOLTAREA CULTURII, TRADIȚIILOR ȘI LIMBII SLOVACE PRIN PROIECTE EXTRAȘCOLARE ȘI EXTRACURRICULARE

Prof. Miluşka CONEARIC
Școala Gimnazială Nr. 1 Făgetu

Pentru formarea şi dezvoltarea personalităţii elevilor, considerăm importantă participarea lor la activităţi extracurriculare și extraşcolare organizate atât la nivelul şcolilor, cât și la nivel judeţean și național.

Activitățile extrașcolare completează educația formală, transformând școala într-un spațiu de învățare dinamic, care dezvoltă nu doar cunoștințe, ci și caractere, valori și competențe pentru viață. În fiecare an școlar se realizează planificarea activităților școlare și extracurriculare, în vederea contribuției la dezvoltarea culturii, tradițiilor și limbii slovace. Concursul județean „Tradiții și Obiceiuri Slovace", cuprins în Calendarul Proiectelor de Educație Extrașcolară Județene 2025, conform C.P.E.E.J, nr. 11738/5.12.2024, poziția 25, desfășurat la Școala Gimnazială Nr. 1 Făgetu în data de 29 mai 2025;

Ziua Limbii Slovace, sărbătorită anual la data de 25 mai, reprezintă un moment de reflecție și celebrare pentru comunitatea slovacă din România. În localitățile cu populație slovacă, această zi este marcată prin activități culturale, educative și artistice menite să reamintească valoarea limbii materne, a tradițiilor și a obiceiurilor transmise din generație în generație. Pornind de la aceste considerente, am inițiat proiectul „*Tradiții și obiceiuri slovace*."

Scopul principal al proiectului este descoperirea și promovarea tradițiilor, portului popular, sărbătorilor și obiceiurilor slovacilor, prin activități extracurriculare care să cultive interesul elevilor pentru limba maternă și cultura slovacă. Astfel, proiectul „*Tradiții și obiceiuri slovace*" reprezintă un model de educație interculturală și digitală care susține dezvoltarea armonioasă a elevilor și consolidarea diversității culturale în România. Elevii școlii participă cu entuziasm la o varietate de proiecte extrașcolare menite să le dezvolte competențele, spiritul de echipă și responsabilitatea civică, printre care se numără: Concursul județean „Școala mea slovacă", cuprins în Calendarul Proiectelor de Educație Extrașcolară Județene 2025, conform C.P.E.E.J, nr. 19547/18.12.2024, poziția 5, desfășurat la Școala Primară Nr. 2 Valea Cerului - Bihor. Concursul regional interdisciplinar de interpretare „Poezia - dragostea mea" cuprins în Calendarul Proiectelor Educative Extrașcolare Regionale Interjudețene, nr. 24380/22.01.2025, poziția 142, desfășurat la Liceul Teoretic „Jozef Kozáček" Budoi -Bihor.

Concursul interjudețean de interpretare literară „Adam Suchánsky"/ Prehliadka „Adama Suchanského" v umeleckom prednese cuprins în C.P.E.E.R.I. nr. 24380/22.01.2025, poziția 41, desfășurat la Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský" Nădlac -Arad. Tabăra de vară „Cultura, spiritualitatea și limba slovacă", s-a organizat în localitatea Făgetu, în perioada 21-25 iulie, în colaborare cu voluntari din Slovacia și Surorile Sfintei Cruci. Scopul taberei este de a oferi participanților timp de recreație, formare spirituală și dezvoltare personală. Activitățile îmbină jocul, rugăciunea, creativitatea și munca în echipă, într-o atmosferă de prietenie și bucurie.Școala de vară cu participare internațională, proiect organizat de Universitatea Matej Bel din Banská Bystrica, Departamentul pentru Slovacii care trăiesc în străinătate - „Învățăm despre Slovacia în limba slovacă", desfășurat în perioada 21.08.2025 - 30.08.2025 în localitatea Mýto pod Ďumbierom, Slovacia. Elevii participă anual la acest proiect educațional dedicat minorității slovace, adresat elevilor care frecventează școli cu predare în limba slovacă sau care studiază limba maternă slovacă în școli predare în limba română. Pe lângă activitățile, elevii au participat și la festivaluri, au participat la ateliere practice, schimburi de experiență și concursuri, contribuind astfel la o formare culturală și personală complexă.

Prin toate aceste activități, elevii își descoperă pasiunile, își dezvoltă abilități practice și învață să colaboreze eficient, pregătindu-se astfel pentru o integrare activă și responsabilă în societate.

Pentru desfășurarea activităților extrașcolare și extracurriculare în anul școlar 2024-2025, s-au încheiat acorduri de parteneriat cu următoarele unități școlare: Școala Gimnazială Nr. 1 Plopiș - Sălaj, Colegiul Tehnic „Iuliu Maniu" Șimleu Silvaniei, Școala Gimnazială Nr. 1 Marca, Școala Gimnazială Nr. 1 Valcău de Jos, Gimnazială Nr. 1 Șinteu - Bihor, Școala Gimnazială Nr. 1 Șerani - Bihor, Liceul

Teoretic „Gabriel Țepelea” Borod - Bihor, Școala Primară Nr. 2 Valea Cerului - Bihor, Liceul Tehnologic Nr. 1 Suplacu de Barcău, Liceul Teoretic „Jozef Kozáček” Budoi – Bihor, Grădinița cu P.N. Aleșd, Liceul Teoretic „Constantin Șerban” Aleșd – Bihor, Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský” Nădlac – Arad, Grădinița cu P.P. Deta – Timiș.

Partenerii care ne-au susținut în desfășurarea acestor activități sunt: Inspectoratul Școlar Județean Sălaj, Primăria Comunei Plopiș, Primăria Comunei Șinteu, Uniunea Democratică a Slovacilor din România, Organizația Locală Făgetu, Parohia Romano-Catolică Făgetu, Asociația Cadrelor Didactice Slovace, Asociația „De la Mic la Mare - Împreună pentru fiecare”.

CE VREI SĂ TE FACI CÂND O SĂ FII MARE?

prof. Ana MORAR
Școala Gimnazială „Porolissum” Zalău

Cea mai…lipsită de noimă întrebare cu care poţi plictisi un copil. Acum însă copiii cam ştiu ce vor, mai ales când vine vorba de calculator, tabletă, telefon şi alte astfel de obiecte. Cei mici ştiu literele pentru că le învaţă de la tastatură, ştiu engleză de la filme şi jocuri şi cumva fără voia noastră IT-ul ne invadează întreaga viaţă. Şi pentru că noul este ceea ce ne place cel mai mult unora dintre noi, iată că există un domeniu mereu surprinzător, inepuizabil, plin de acţiune, care ne captivează şi ne cucereşte extrem de uşor: IT-ul. De ce IT? Depinde cui adresăm întrebarea. Un răspuns pragmatic ar fi: mai bine la căldură, pe scaun la calculator, decât afară, în frig şi ploaie, muncitor. Dar trebuie să analizăm lucrurile realist şi nu din această perspectivă extrem de simplistă. La vârsta adolescenţei, atunci când ne alegem profilul liceului pe care vrem să-l urmăm, fiecare dintre noi vrea să facă ce-i place şi nu ce e de viitor sau ce e bine plătit, cum cred că încearcă fiecare părinte să-şi sfătuiască copilul. Şi pentru că primii paşi ai actualei generaţii au fost în faţa monitoarelor, este de înţeles de ce liceele şi facultăţile de profil au un număr tot mai mare de cursanţi.

Lumea informaticii cucereşte aproape pe oricine reuşeşte să-i înţeleagă farmecul şi misterele şi pentru că este într-un progres al cărui sfârşit este greu de imaginat, ea pare să fie definiţia viitorului. Multe oraşe ale ţării, se mândresc cu licee de renume cu profil matematică-informatică (de ex. Liceele de Informatică), unde se studiază intensiv informatica, cu facultăţi unde absolvenţii acestor licee pot apoi studia şi aprofunda cunoştinţele dobândite pe parcursul anilor de studiu: Facultatea de informatică, Facultatea de automatică şi calculatoare, etc.

La ce facultate să merg? Aceasta este o chestiune la care tinerii nu prea au dubii pentru că pasiunile şi dorinţele lor sunt destul de clar conturate până la această vârstă a alegerii celei mai potrivite universităţi. Dar ce perspective oferă de fapt aceste facultăţi? Ne asigură ele un loc bun de muncă? Merită să stăm ani de zile pe sălile facultății, la cursuri, seminarii, laboratoare, dând examene şi prezentând proiecte? Vorbim despre asumarea unei perioade cu weekenduri în faţa calculatorului, cu imposibilitatea de a lucra full time sau măcar part-time. Vorbim despre renunţarea la unele ieşiri în oraş sau la unele excursii pentru că avem de lucru la un proiect. Dar ce început este uşor? Fiecare început îşi are paşii săi şovăielnici, dar şi foarte frumoşi, de neuitat, cu un farmec aparte.

Avantajele unui loc de muncă în IT (pe care ni-l asigură fără niciun dubiu chiar şi simplul atestat obţinut la finalul liceului cu profil matematică-informatică, dar şi o facultate precum cea de automatică şi calculatoare sau cea de informatică) sunt nenumărate. Chiar şi când suntem la început, la nivel de junior, găsim cu uşurinţă un job şi lipsa experienţei nu poate constitui un factor defavorizant, ca în alte domenii, interviul tehnic fiind cel care ne califică sau nu pentru ocuparea jobului la care am aplicat. Domeniul IT este unul pentru care facultatea ne pregăteşte foarte bine. Domeniul nu este absolut deloc unul static (decât pentru unele segmente ale lui, cum ar fi programarea) sau plictisitor, ci unul în care jobul propriu-zis, jobul efectiv constituie o experienţă de învăţare. A lucra în IT înseamnă a progresa continuu, a evolua continuu. Multele ore petrecute în faţa monitorului (adesea chiar a monitoarelor) îşi pot spune uneori cuvântul în capacitatea noastră de concentrare, de vedere, dar astfel de mici inconveniente există în orice job.

Un alt avantaj al IT - ului este faptul că este prezent acum în absolut toate domeniile de activitate: economie, politică, ştiinţă, medicină, etc. Privit la început cu mult scepticism, calculatoarele ne-au cucerit într-un ritm ameţitor, cei mai mulţi dintre noi fiind bulversaţi de numărul mare de informaţii şi de posibilităţi pe care ni le oferă. Oricum ar fi, meseria de IT-ist rămâne meseria momentului şi poate şi al viitorului, dacă ne gândim la cât sunt de căutaţi peste tot în lume aceşti specialişti în domeniul computerelor.

O carieră în IT înseamnă cultivarea răbdării (unele „taskuri” necesită ore întregi de „research”), a ingeniozităţii, a creativităţii, a bucuriei de a fi original, de a inova, de a corecta şi a aduce la perfec-

ţiune chiar şi o bucată de cod. Satisfacţia locului de muncă este cea care ne face să fim fericiţi, să ne simţim împliniţi pentru că la serviciu petrecem cea mai mare parte a zilei.

Sitografie:

https://www.atestatelainformatica.ro/blog/explicatii/de-ce-o-cariera-in-it/42

CONSECINȚELE ATMOSFEREI FAMILIALE ASUPRA PREȘCOLARILOR

Prof. Andrea OLÁH
Liceul Tehnologic „Cserey-Goga” Crasna,
Structura: Grădinița cu PP Crasna

Familia reprezintă primul și cel mai important mediu de viață al copilului. În cadrul ei, preșcolarul își formează primele modele de comportament, deprinderile de comunicare și învățare, precum și bazele personalității sale. Atmosfera familială – adică ansamblul relațiilor, emoțiilor și atitudinilor care se manifestă între membrii familiei – are o influență decisivă asupra dezvoltării copilului mic. În funcție de calitatea acestei atmosfere, copilul poate evolua armonios sau, dimpotrivă, poate manifesta dificultăți emoționale și comportamentale.

Perioada preșcolară (3–6 ani) este una de mare sensibilitate emoțională. Copilul este receptiv la modul în care părinții comunică între ei și cu el. O atmosferă caldă, bazată pe afecțiune, respect și cooperare, îl face pe copil să se simtă în siguranță și îi oferă încrederea necesară pentru a explora lumea. În schimb, un climat tensionat, marcat de certuri, indiferență sau violență, provoacă teamă și nesiguranță, afectând echilibrul interior al copilului.

O atmosferă familială armonioasă se caracterizează prin iubire, comunicare deschisă, înțelegere și respect reciproc între membrii familiei. Într-un astfel de mediu, copilul preșcolar se simte valorizat, ascultat și sprijinit, ceea ce favorizează o dezvoltare echilibrată pe toate planurile: emoțional, social, cognitiv și moral.

1. Dezvoltarea emoțională echilibrată

Afecțiunea constantă și sprijinul părinților îl ajută pe copil să se simtă în siguranță. Într-un climat cald, lipsit de tensiuni, copilul învață să-și recunoască și să-și exprime emoțiile fără teamă. De exemplu, atunci când este trist, iar părinții îl ascultă și îl mângâie, el înțelege că emoțiile pot fi comunicate și gestionate. În acest mod, se dezvoltă **inteligența emoțională**, care va constitui baza relațiilor sănătoase de mai târziu.

2. Creșterea încrederii în sine și a stimei de sine

Copilul preșcolar își formează imaginea despre sine în funcție de modul în care este perceput de adulții semnificativi. Când părinții îl încurajează, îl laudă pentru eforturi și îi oferă încredere, el capătă sentimentul propriei valori. Într-o atmosferă armonioasă, greșelile nu sunt pedepsite aspru, ci transformate în prilejuri de învățare, ceea ce dezvoltă **autonomia și inițiativa personală**.

3. Dezvoltarea socializării și a relațiilor pozitive

Familia este primul grup social în care copilul învață să coopereze, să împartă, să aștepte și să respecte reguli. Când părinții se comportă respectuos unul cu altul și cu copilul, acesta interiorizează aceste modele și le reproduce în colectivul de grădiniță. În consecință, un copil provenit dintr-o familie echilibrată se adaptează mai ușor la mediul școlar, manifestă empatie, încredere în ceilalți și spirit de echipă.

4. Stimularea dezvoltării cognitive și a creativității

Un climat familial pozitiv încurajează curiozitatea, explorarea și exprimarea liberă. Părinții care citesc povești, se joacă și discută cu copilul contribuie la dezvoltarea limbajului, a gândirii logice și a imaginației. Jocurile educative, conversațiile zilnice și activitățile comune (pictură, modelaj, construcții) stimulează gândirea creativă și capacitatea de rezolvare de probleme.

5. Formarea unui comportament moral pozitiv

Într-o familie armonioasă, valorile precum respectul, onestitatea, responsabilitatea și altruismul sunt transmise prin exemplul personal al părinților. Copilul învață să distingă binele de rău, să își ceară scuze, să ofere ajutor și să respecte regulile de conviețuire. Astfel, el dezvoltă o **conștiință morală sănătoasă** și un comportament echilibrat în relațiile cu ceilalți.

6. Stabilitate emoțională și siguranță afectivă

Atmosfera familială bazată pe iubire și sprijin necondiționat creează un sentiment de **siguranță interioară**. Copilul știe că este iubit indiferent de performanțe și că părinții îl vor susține mereu. Această certitudine afectivă îl face mai rezilient în fața eșecurilor, mai optimist și mai încrezător în viitor.

Atmosfera familială tensionată este caracterizată de lipsa armoniei, a comunicării sincere și a afecțiunii între membrii familiei. Într-un asemenea climat pot apărea conflicte frecvente, critici excesive, neglijență emoțională sau chiar violență verbală ori fizică. Pentru copilul preșcolar, care se află într-o etapă de dezvoltare afectivă intensă și are o nevoie crescută de siguranță, astfel de condiții sunt profund dăunătoare.

1. Insecuritate emoțională și anxietate

Copilul care trăiește într-o familie tensionată percepe conflictul și lipsa de înțelegere dintre părinți ca pe un pericol direct. Chiar dacă nu înțelege exact motivele, el simte stresul și ostilitatea din jur. În astfel de situații, copilul devine temător, neliniștit, poate manifesta insomnii, plâns frecvent sau refuzul de a se desprinde de unul dintre părinți. Această **insecuritate afectivă** îi afectează stabilitatea emoțională și încrederea în ceilalți.

2. Apariția tulburărilor de comportament

Tensiunile și lipsa de coerență educativă pot conduce la **manifestări de opoziționism, agresivitate sau hiperactivitate**. Copilul care este martor la certuri, pedepse nedrepte sau indiferență afectivă poate replica aceste modele în relațiile cu alți copii. De exemplu, un copil care este certat frecvent poate deveni autoritar cu colegii săi de grădiniță sau, dimpotrivă, se poate retrage complet din interacțiuni.

3. Întârzierea dezvoltării limbajului și a gândirii

Lipsa comunicării afectuoase și stimulative are efecte negative directe asupra dezvoltării cognitive. Într-un climat rece, copilul nu are ocazia să asculte povești, să pună întrebări sau să fie implicat în conversații. Astfel, vocabularul său se dezvoltă mai lent, iar capacitatea de exprimare scade. În unele cazuri, pot apărea bâlbâiala sau refuzul de a vorbi, ca manifestare a stresului emoțional.

4. Dificultăți de relaționare și adaptare socială

Copiii proveniți din familii conflictuale au adesea probleme în a-și face prieteni sau a respecta regulile colectivității. Unii devin neîncrezători și retrași, evitând contactul social; alții adoptă comportamente agresive pentru a atrage atenția. Lipsa unui model de comunicare pozitiv în familie duce la dificultăți de **integrare în grupul de grădiniță** și la conflicte cu ceilalți copii sau educatori.

5. Scăderea stimei de sine și a motivației

Criticile constante, comparațiile negative și lipsa aprecierii din partea părinților pot distruge încrederea copilului în propriile capacități. Acesta ajunge să creadă că „nu este suficient de bun” și devine demotivat, pasiv sau anxios. O **autoapreciere scăzută** influențează atât performanțele la activitățile din grădiniță, cât și relațiile interpersonale.

6. Posibile tulburări emoționale pe termen lung

Dacă atmosfera tensionată persistă, copilul poate dezvolta tulburări afective precum anxietatea generalizată, tristețea profundă, iritabilitatea sau chiar tendințe de izolare. În unele cazuri, aceste experiențe

timpurii pot lăsa urme și în viața adultă, manifestându-se prin dificultăți de încredere, probleme de atașament și instabilitate emoțională.

7. Lipsa modelelor pozitive de viață

Copilul învață prin imitare. Când părinții folosesc violența, limbajul jignitor sau lipsa respectului, aceste comportamente sunt interiorizate ca normale. Astfel, copilul riscă să repete aceleași tipare în relațiile sale viitoare, perpetuând modelul de conflict și lipsă de empatie.

Părinții au responsabilitatea de a crea un climat de iubire, siguranță și înțelegere. Ei sunt primele modele de comportament, iar modul lor de a se purta devine tiparul de relaționare al copilului. Educatoarea are, la rândul ei, rolul de a observa eventualele semne de tulburare emoțională și de a sprijini copilul prin comunicare, joc și colaborare cu familia.

Atmosfera familială reprezintă fundamentul dezvoltării copilului preșcolar. O familie echilibrată, plină de căldură și înțelegere, formează copii siguri pe ei, empatici și dornici să învețe.

În schimb, o atmosferă tensionată lasă urme adânci, afectând starea emoțională și comportamentul copilului. De aceea, este esențial ca părinții să ofere nu doar hrană și îngrijire, ci mai ales **iubire, răbdare și stabilitate** – condiții indispensabile pentru o copilărie fericită și o dezvoltare armonioasă.

Bibliografie:

Cozma, Teodor: „*Familia și educația copilului*”, Editura Polirom, Iași, 2010.
Moisin, Anton: „*Părinți și copii”,* Editura didactică și pedagogică , București, 1995;
Vrăsmaș, Ecaterina: „*Copilul și familia – perspective psihopedagogice*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

prof. Ioana-Gabriela BOITOR
Școala Gimnazială Nr.1 Deja

Odată cu venirea lunii decembrie, se apropie cu pași repezi și sărbătorile de iarnă, pline de evenimente religioase, obiceiuri și tradiții românești, transmise din generație în generație și păstrate cu sfințenie sau, în unele cazuri, adaptate vremurilor în care trăim.

Magia sărbătorilor de iarnă este simțită și iubită de părinți, bunici și, mai ales, de copii. Una dintre sărbători este Crăciunul, care din fericire se apropie cu pași repezi. Veche de peste două milenii, răspândită pe tot globul, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată cu emoție. Această sărbătoare creștină emană multe sentimente plăcute: bucurie, iubire, fericire, pace în jur. Sărbătoarea are o semnificație specială, una aparte: *Nașterea Domnului Iisus Hristos*, Fiul lui Dumnezeu, trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși și mai îngăduitori, deci să mântuiască oamenii de păcate, ură și invidie. Această sărbătoare semnifică, printre altele, nașterea, creația și veșnicia Universului, deoarece prin naștere se perpetuează specia umană și viața devine veșnică.

Românii încep pregătirile destul de devreme, la începutul lunii decembrie. Ceea ce o face şi mai iubită de toată lumea, este faptul că aceasta este însoțită de numeroase obiceiuri și tradiții.
De exemplu, împodobirea bradului este un obicei iubit de multă lume, acesta simbolizând prin forma sa triunghiulară Sfânta Treime, iar podoabele cu care este împodobit semnificând cunoașterea și bogăția, asemeni pomului sacru din Grădina Edenului, în care se găseau merele- fructele cunoașterii. Deci, simbolul Crăciunului este bradul, fiind prezent, de asemenea, la toate evenimentele importante din viața unui om: botezul, căsătoria, înmormântarea.

Se cunoaște foarte puțin faptul că și dacii aveau un cult pentru brad, dar cu înțeles total diferit: bradul era un copac ritual tăiat la nunta sau la moartea cuiva. Obiceiul încă se păstrează în regiuni din Oltenia și sudul Banatului. Astfel, în cadrul ritualului de înmormântare, bradul reprezenta „nunta" mortului cu divinitatea și natura.

Bradul, împodobit în vechime cu fructe, flori, nuci poleite, lumânări și panglici, simboliza pomul vieții, arborele fertilizator, de bun augur. Simbolul bradului se regăsește în foarte multe piese de artă populară, precum: covoare, ștergare, carpete, ii etc.

Se spune că acest obicei al bradului ar fi apărut în Germania, când în secolul al XVI-lea, creștinii devotați aduceau pomi împodobiți în casele lor. Unii construiau piramide din lemn, le decorau cu crengi de brad și le împodobeau cu lumânări. Se credea că Martin Luther King, protestantul revoluționar al secolului al XVI-lea, a fost primul care a aprins lumânări într-un pom.

În zilele noastre, se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și este împodobit în Ajunul Crăciunului cu beteală și globuri de diferite culori, după preferințe.

Colindatul este un alt obicei cunoscut și apreciat în întreaga țară, care se practică în seara de 24 decembrie și nu numai. Grupuri de tineri, copii sau chiar oameni maturi, merg să vestească Nașterea Domnului Iisus Hristos, din casă în casă, ca desăvârșiți mesageri evanghelici, aducând bucuria acestui eveniment în sufletul oamenilor. Colindatul are loc în curtea celor ce primesc colindătorii, în casă sau sub fereastră. Deseori, colindătorii sunt primiți în casă, deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, fiind recompensați cu bani, nuci, mere, colaci și bomboane.

Steaua, colindul băieților, este un obicei care în timp s-a pierdut, dar care se mai practică doar în unele zone. Acest obicei este practicat în special de băieți, care folosesc un obiect din lemn (sub formă de stea), împodobit, numit „steaua ", alături de care cântă colindul „*Steaua sus răsare*", astfel vestind Nașterea Domnului. Cântecele despre această stea provin din surse diferite: unele din literatura ortodoxă bizantină, altele din literatura medievală latină, din Biserica Catolică, unele din literatura calvină și multe dintre ele chiar din tradițiile locale.

Pe lângă colindele propriu-zise, care ne gâdilă timpanele, în sate întâlnim și teatrul popular, cum ar fi *Irodul,* care reprezintă istoria Nașterii lui Iisus. Acesta este interpretat de grupuri de băieți costumați și „înarmați", amintind de vremea împăratului Irod, care a vrut să-L prindă și să-L omoare

pe Pruncul Iisus.

Colindele de Crăciun românești sunt cântece tradiționle specifice perioadei sărbătorilor de iarnă, prin care se transmite tradiția Bisericii, despre Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, elogii aduse naturii, dragostei, familiei și alte teme specifice, atât poporului nostru, cât și popoarelor vecine. Acestea se cântă începând cu prima zi din postul Crăciunului, până la data de 1 ianuarie, putându-se prelungi chiar până la Bobotează.

Originea colindelor, la fel ca la majoritatea popoarelor, care au păstrat și transmis din generație în generație datina colindatului, o găsim în epoca romană. Inițial, colindele aveau o funcție ritualică, anume aceea de urare pentru fertilitate, rodire și belșug. Acest obicei era legat, fie de începutul anului agrar (adică de venirea primăverii), fie de sfârșitul său (toamna, la culegerea recoltei). Pe de altă parte, un scop des întâlnit al colindelor era acela de alungare a spiritelor lui Ianuarie. Peste timp, din semnificația inițială a colindelor, s-a păstrat doar atmosfera sărbătorească, de ceremonie, petreceri și urări . Și, odată cu trecerea timpului, obiceiul a fost creștinizat, trecându-se la adaptarea textelor, acestea având un conținut religios, prin care s-a dorit reproducerea evenimentelor apărute în Sfânta Scriptură.

În ceea ce privește clasificarea colindelor, acestea au fost împărțite de către etnologi în mai multe categorii: colinde de gazdă, de pețit, de fată, profesionale, familiale, de june, mito-religioase, cosmogonice, religioase, cărturărești, apocrife și alte colinde provenite din folclor.

În încheiere, afirm faptul că iubesc Crăciunul, deoarece se adună toată familia acasă, în jurul bradului, petrecând timp prețios împreună; mă simt acasă, când sunt înconjurată de oameni dragi, minunați și iubiți, oameni care îmi sunt alături la bine și la rău, susținându-mă mereu, indiferent de situație. De asemenea, consider că toate tradițiile și obiceiurile practicate de români sunt speciale și importante, având o semnificație aparte pentru fiecare dintre noi. Acestea ar trebui conservate și transmise mai departe, pentru ca amintirea strămoșilor să rămână vie.

Nașterea lui Hristos să vă umple sufletele de pace și liniște, iar Pruncul Iisus să vă aducă mângâiere și binecuvântare!

Sărbători fericite!

Cronica „Școala Noastră”

• Proiectul educativ interjudețean sportiv „Promovăm valorile olimpismului prin educație și mișcare”, derulat în anul școlar 2024-2025, a reunit un număr impresionant de 450 de elevi din șase județe ale țării: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Activitatea centrală a proiectului a constat într-un cros organizat în Parcul Pădurea Brădet din Zalău, o locație naturală care a oferit cadrul ideal pentru desfășurarea unui eveniment sportiv de amploare și de impact educațional. Proiectul și-a propus să promoveze valorile olimpismului – respectul, prietenia, excelența – în rândul tinerilor, punând accent pe importanța mișcării, a fair-play-ului și a spiritului de echipă. Evenimentul a fost nu doar o competiție sportivă, ci și un prilej de interacțiune, schimb de experiență și socializare între elevi din județe diferite, contribuind la dezvoltarea armonioasă și echilibrată a participanților, atât fizic, cât și moral. D-na prof.de educație fizică și sport și coordonatoarea acestui proiect, Mariana Pușcaș, a încurajat un stil de viață activ și sănătos, dar și implicarea în activități extracurriculare cu rol formativ.

• Programul educațional „Ambasadorii antibullying-activități de voluntariat” are ca scop prevenirea şi combaterea bullyingului, ciberbullyingului în mediul şcolar din C.S.E.I. Șimleu Silvaniei. Coordonatorii proiectului „Ambasadorii antibullying”, împreună cu un grup format din 2 sau mai mulți elevi, aleși la nivelul fiecărei clase, desfășoară activități săptămânale. Rolurile elevilor din grupul „Ambasadorii antibullying”, îndrumați de cadrele didactice, sunt următoarele: să promoveze, la nivelul clasei, importanța prevenirii și combaterii comportamentelor de tip bullying/cyberbullying; să recunoască factorii declanșatori ai bullying-ului și modul de gestionare a acestora; să recunoască factorii declanșatori ai bullying-ului și modul de gestionare a acestora; să promoveze cooperarea și munca în echipă; să realizeze schimb de informații și bune practici între echipe/clase.

• „Data de 2 septembrie a marcat pentru mine un moment deosebit în parcursul profesional: susținerea publică a tezei de doctorat cu tema „Creativitate în predarea- învățarea științelor naturii în învățământul primar”, realizată în cadrul Școlii doctorale „Didactică.Tradiție, Dezvoltare, Inovație” a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Evenimentul a reunit cadre didactice universitare, colegi și invitați care împărtășesc aceeași preocupare pentru calitatea și modernizarea educației.

• „SPECIAL OLYMPICS a început în anul 2021, au trecut ceva ani de când elevii de la CȘEI SPERANȚA vorbesc familiar despre SPECIAL OLYMPICS (mișcare sportivă adaptată, populară în întreaga lume)! SPECIAL OLYMPICS oferă adevărate terapii pentru persoanele cu cerințe speciale și voluntariat autentic. Am îmbinat cu activitatea sportivă, momente unice în urbea noastră, celebrarea Zilei Internaționale a Limbajului Semnelor, nu e puțin lucru faptul că la CȘEI SPERANȚA știm foarte mulți să folosim dactileme, un gest simbol pentru persoanele cu dizabilitate auditivă. Ne sunt parteneri an de an, prietenele noastre prof. Luminița Ghile și Eszter Banto. Baza Onix e un spațiu sportiv apreciat mult de toți cei care ne antrenăm acolo, terenul reprezintă bucuria mișcării și pentru persoane cu dizabilitate locomotorie. SPECIAL OLYMPICS la CȘEI SPERANȚA e deja o tradiție!

• Cadrele didactice de la Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Zalău își dezvoltă competențele digitale prin programul inovator „EduShift: Pedagogie digitală pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar” (https://pedagogiedigitala.ub.ro), acreditat și finanțat prin PNRR. În vara anului 2025, întregul colectiv de cadre didactice (22 profesori pentru educație timpurie) a participat la sesiuni de formare dedicate integrării tehnologiei în procesul educațional. Cursul a oferit oportunități de explorare a resurselor digitale, de creare a materialelor interactive și de aplicare a metodelor moderne de predare. În prezent, cadrele didactice se află în perioada de mentorat, implementând competențele dobândite la cele 11 grupe de copii (268 de preșcolari). Activitățile digitale desfășurate stimulează creativitatea, colaborarea și învățarea prin joc, aducând un suflu nou în colectiv și consolidând spiritul de echipă. Grădinița „Ion Crean-

gă" rămâne un spațiu al inovației și al educației de calitate, adaptate nevoilor copilului modern.

• Proiectul eTwinning „Mici stele în codarea robotică" (https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/robotic-coding-little-stars) reunește educatori din România, Turcia, Grecia și Portugalia, având ca scop dezvoltarea gândirii logice, algoritmice și creative a copiilor de 5–6 ani prin activități ludice și digitale bazate pe abordarea constructivistă. Profesorii pentru educație timpurie de la Grădinița cu PP Ion Creangă Zalău implicați în implementare sunt: Negru Emilia, Nagy Timea, Major Katalin, Ghidali Sonia, Groza Adriana, Pop Florina, Sav Diana, Spânu Lavinia, Lupșe Gabriela, Milaș Cristina, Han Cristina, Pop Melania și Strîmbu Iulia. Proiectul internațional promovează colaborarea familie–copil–cadru didactic, prin ateliere tematice și jocuri digitale, urmărind realizarea de materiale didactice pentru integrarea codării robotice și dezvoltarea competențelor digitale și civice ale copiilor.

• Proiectul E.A.R.T.H. (Exploring, Acting, Reflecting Through Hands-on STEM)/ https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/earth-project-exploring-acting-reflecting-through-hands-stem promovează învățarea prin explorare și activități practice STEM în natură pentru copiii de 4–5 ani. Susținut printr-un parteneriat Erasmus+, proiectul reunește membri din Turcia, Grecia, România și Croația, având scopul de a conecta educația STEM cu sustenabilitatea și protejarea mediului. Proiectul stimulează curiozitatea, creativitatea și comportamentele ecologice responsabile de la vârste fragede. Profesorii pentru educație timpurie de la Grădinița cu PP Ion Creangă Zalău implicați în implementare sunt: Negru Emilia, Opriș Claudia, Bota Laura, Vezelovici Gelia, Taloș Florina și Babici Anamaria. Prin activități outdoor, copiii își dezvoltă gândirea critică, spiritul de echipă și abilitățile de observare. Rezultatele proiectului includ un e-book digital "STEM in Nature", o expoziție online "Green Stories", ateliere internaționale și o colaborare europeană bazată pe instrumente Web 2.0.

• „Programul național „Clubul Familiei" se derulează la Grădinița cu PP „Ion Creangă" Zalău în perioada 03.11.2025 - iulie 2028 și are ca scop consolidarea parteneriatului educațional dintre familie și grădiniță prin activități colaborative și experiențiale. Din cele 237 de aplicații primite la nivel național, grădinița se numără printre cele 50 de instituții selectate care vor face parte din Clubul Familiei în acest an. Proiectul este implementat prin Fundația Noi Orizonturi împreună cu The Human Safety Net, Generali România și Fundația Dacia pentru România și include formarea cadrelor didactice în Metodologia Clubul Familiei – program de formare pentru facilitatori. Profesorii coordonatori ai programului în grădiniță sunt: Negru Emilia, Groza Adriana și Strîmbu Iulia. Echipa de profesori pentru educație timpurie care implementează programul: Agrișan Ioana, Brumar Cristina, Nicoară Ștefania, Duruș Octavia, Vlaicu Simida, Balabuc Sorina și Sabău Ștefana. Programul contribuie la dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copiilor și la consolidarea legăturii școală–familie–comunitate."

• „Pentru formarea şi dezvoltarea personalităţii elevilor considerăm importantă participarea lor la activităţi extracurriculare, extraşcolare organizate atât la nivelul şcolilor, la nivel judeţean și național. Proiectul județean „Tradiții și Obiceiuri Slovace", cuprins în Calendarul Proiectelor de Educație Extrașcolară Județene -2025, conform C.P.E.E.J cu nr. 11738/5.12.2024, poziția 25, s-a desfășurat la Școala Gimnazială Nr. 1 Făgetu în data de 29 mai 2025.

• Tabăra de vară organizată în localitatea Făgetu, în colaborare cu voluntarii din Slovacia și Surorile Sfintei Cruci, între 21 -25 iulie 2025, a avut ca scop oferirea unui timp de recreație, formare spirituală și dezvoltare personală pentru copiii și tinerii participanți. Activitățile concepute s-au realizat combinând jocul, rugăciunea, creativitatea și munca în echipă, într-o atmosferă de prietenie și bucurie.

• În data de 13 octombrie 2025 o echipă a Televiziunii TVR1de la a venit în localitatea Cheud, comuna Năpradea pentru realizarea unui reportaj în comunitatea de rromi din satul Cheud. Școala Gimnazială „Petre Hossu" Cheud a fost prima școală din județ în care s-a început

studiul limbii rromani în anul 1995. Au venit doi învățători rromi, Zoicaș Sandu și Rezmiveș Minel, amândoi absolvenți ai Liceului Pedagogic din Târgu Mureș, secția rromani Domnul profesor Sarău Gheorghe, cel care a pus bazele introducerii limbii rromani în învățământul de masă la nivel național, a adunat elevi din toate județele țării și a calificat 33 de învțători rromi.În anul 1997 s-au organizat în timpul verii cursuri de inițiere în limba rromani la Satu Mare. La aceste cursuri am participat și eu fiind învățătoare suplinitoare necalificată. Cei doi învățători au plecat din sistem, eu am rămas și am predat în continuare limba rromani, iar în anul 2023 am absolvit Colegiul de institutori- Limba Romani la Universitatea din București.